

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
MENŲ FAKULTETAS
MUZIKOS PEDAGOGIKOS KATEDRA

TATSHATUHI ZIROYAN

**BŪSIMŲJŲ MUZIKOS MOKYTOJŲ POŽIŪRIS Į
AUKŠTOJO MOKSLO STUDIJŲ KOKYBĖS
PARAMETRUS**

MAGISTRO DARBAS

Mokslinis vadovas –
prof. dr. D. Strakšienė

Šiauliai, 2013

Santrauka

BŪSIMŪJŲ MUZIKOS MOKYTOJŲ POŽIŪRIS Į AUKŠTOJO MOKSLO KOKYBĖS PARAMETRUS

Tatshatuhi Ziroyan

Aukštojo mokslo sistema yra svarbiausia kiekvienos šalies mokymo, mokslo ir kultūros, socialinės ir ekonominės plėtros dalis. Jos socialinė atsakomybė šiuolaikinėje visuomenėje tik didėja, kadangi nuo specialistų parengimo priklauso visų veiklų sėkmė ir kokybė. Lietuva, 2004 metais tapusi Europos Sąjungos nare, įsijungė į Bolonijos procesą, kurio tikslas – kurti bendrą Europos aukštojo mokslo erdvę bei remiantis bendrais instrumentais ir gairėmis, siekti aukštojo mokslo kokybės ir prieinamumo. Šis tikslas įpareigoja dar atsakingiau vertinti šalies aukštojo mokslo kokybę ir ją gerinti. Tikėtina, jog kiekvienos aukštojo mokslo įstaigos dėstytojai yra įsitraukę į kokybės vertinimo procesą, tačiau jame ne ką mažiau svarbus ir studentų požiūris, kurių pasiekimai bei įgytos kompetencijos ir atspindi aukštojo mokslo kokybę.

Tyrimo tikslas – ištirti būsimųjų muzikos mokytojų požiūrį į aukštojo mokslo studijų kokybės ypatumus Šiaulių universitete.

Tyrimo rezultatai atskleidė, jog būsimųjų muzikos mokytojų požiūriui į studijų Šiaulių universitete kokybę įtakos turi daug veiksnių. Paaiškėjo, jog rinkdamiesi aukštojo mokslo įstaigą studijoms ŠU muzikos pedagogikos studijų programos studentai palankiausiai vertino galimybes mokantis atskleisti savo polėkius, pademonstruoti gebėjimus ir individualiai tobulėti, bibliotekos fondus, kurie leidžia pasinaudoti literatūra studijoms. Studijų kokybę formuojantys veiksniai turi palankią įtaką asmeninėms kompetencijoms, nes studentai įgyja labai vertingos patirties, taip pat sudaro galimybes mokytis, dalyvauti įvairioje kūrybinėje ir mokslinėje veikloje. Praktinė veikla sudaro prielaidas aktyvesniam domėjimuisi mokymosi procesu tačiau, studentų požiūriu, jos galėtų būti daugiau. Nuolatinis studentų ir administracijos bendradarbiavimas sudaro galimybę studentams išreikšti savo pasiūlymus, o administracijai savo veiklą derinti su studentų teikiamais pasiūlymais ir tokiu būdu studijų kokybę gerinama dar sparčiau ir efektyviau. Šiaulių universitete realizuojama Muzikos pedagogikos studijų programa, nepaisant kai kurių trūkumų, atitinka studentų lūkesčius.

Summary

FUTURE MUSIC TEACHERS' APPROACH TO HIGHER EDUCATION QUALITY PARAMETERS

Tatshatuhi Ziroyan

The higher education system is the most important part of educational, scientific and cultural, social and economic development in each country. It's social responsibility in modern society is only growing, because all the success and quality in activities depend on the specialists training. Lithuania, after becoming a member of European Union in 2004, integrated into the process of Bologna, which aim is to create a common European higher education area and in accordance with common tools and guidelines to achieve higher quality and affordability. This aim requires more careful evaluation of the country's higher education quality and its improvement. It is likely that each higher education institution teachers are involved into the performance evaluation process, but student's approach on it is not less important and the achievements and gained competence reflects the quality of higher education.

The aim of the research is to explore future music teachers' attitude to higher education quality peculiarities at Siauliai University.

The results of the research revealed that future music teachers attitude towards the education quality at Siauliai University are influenced by many factors. It emerged that students choosing higher education institution for music pedagogy education degree program at Siauliai University most favourably evaluated the opportunities to reveal their urges, demonstrate skills and individual improvement, also library funds, which allows the use the literature for studies. Studies quality forming factors have a positive impact on personal competencies, as students gain valuable experience, as well as create opportunities to learn, to participate in various creative and scientific activities. Practical activities preconditions more active interest in learning process, but according students' viewpoint, it could be more.

Constant students' and administrative cooperation enables students to express their proposals and the administration to combine their activities with them, so in this way quality of education is improved even faster and more efficiently. Despite some shortcomings, Music pedagogy degree program realized in Siauliai University corresponds students' expectations.

TURINYS

ĮVADAS	5
1. TEORINIAI AUKŠTOJO MOKSLO SAMPRATOS ASPEKTAI	8
1.1. Aukštojo mokslo sąvokos apibrėžtis	8
1.2. Aukštąjį mokslą reglamentuojančių dokumentų apžvalga	9
1.3. Aukštojo mokslo studijų kokybės reikalavimai	11
1.4. Studijų kokybės vertinimo ypatumai	17
2. MUZIKOS PEDAGOGŲ RENGIMO SPECIFIKA AUKŠTOJOJE MOKYKLOJE	22
2.1. Muzikos pedagogų rengimo aspektai Lietuvos švietimo sistemoje	22
2.2. Muzikos pedagogų profesinių kompetencijų aprašo analizė	24
2.1. Muzikos pedagogų kompetencijų plėtojimo galimybės	26
3. BŪSIMŲ MUZIKOS MOKYTOJŲ NUOMONĖS DĖL STUDIJŲ KOKYBĖS ĮTAKOS KOMPETENCIJŲ RAIŠKAI TYRIMAS	32
3.1. Tyrimo organizavimas ir eiga	32
3.2. Tyrimo imties charakteristika	33
3.3. Tyrimo rezultatų analizė	34
3.3.1. Bakalauro studentų požiūrio analizė	34
3.3.2. Magistrantų požiūrio analizė	49
IŠVADOS	57
LITERATŪRA	58
PRIEDAI	63

IVADAS

Darbo aktualumas. Mokytojo profesija visuomet reikalavo tinkamo pasirengimo darbui. Šiuolaikiniuose švietimo strateginiuose dokumentuose nuolat akcentuojamas žodis kompetencijos. Todėl labai svarbu, kad ugdymo įstaigose dirbtų pasirengę ir kompetentingi mokytojai, kurie tinkamai galėtų ugdyti ir lavinti kiekvieno mokinio kompetencijas. Tam, kad jie tinkamai pasirengtų būsimam darbui labai svarbi tampa aukštojo mokslo kokybė.

Pedagoginis išsilavinimas įgyjamas aukštosiose mokyklose, kuriose suteikiama būsimo mokytojo kvalifikacija, todėl mokytojo kompetencijos pagrindai yra suformuojami aukštosiose mokyklose. Taigi, kiekvienas studentas, besimokydamas aukštojoje mokykloje turi įgyti profesinių gebėjimų pagrindus, susikurti profesinį įvaizdį, *vadinasi aukštojo mokslo studijų kokybė yra būsimų pedagogų kompetencijų pagrindas ir šias kompetencijas formuojantis veiksnys.*

Kiekvienas Lietuvos studentas, besimokydamas aukštojo mokslo įstaigoje turi susiformavęs atitinkamą nuomonę apie savo mokymosi įstaigą, todėl įvertinti, kuri aukštoji mokykla Lietuvoje iš esmės tenkina studentų poreikius labai sudėtinga. Kaip pažymima LR mokslo ir studijų įstatyme (2009) ir LR Vyriausybės įstatymo 38 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto aiškinamajame rašte „Sklandžiai veikianti, efektyvi ir konkurencinga mokslo ir studijų sistema yra esminė Lietuvos visuomenės ir ūkio klestėjimo, kiekvieno jos piliečio visaverčio gyvenimo sąlyga“. Minėtame dokumente nurodoma, jog siekiant užtikrinti tinkamą aukštojo mokslo prieinamumą, geros kokybės studijas ir, kad Lietuvos aukštosios mokyklos galėtų konkuruoti su geriausiomis Europos bei pasaulio aukštosiomis mokyklomis, yra atliekama mokslo ir studijų sistemos reforma. Vadinasi, aukštojo mokslo sistema Lietuvoje išgyvena permainas, kurių siekiamas rezultatas – puiki studijų kokybė.

Aukštojo mokslo sistema yra svarbiausia kiekvienos šalies mokymo, mokslo ir kultūros, socialinės ir ekonominės plėtros dalis, o jos socialinė atsakomybė šiuolaikinėje visuomenėje ypatingai padidėjo. Aukštojo mokslo sistema turi laiduoti, kad visuomenė nuolat turėtų pakankamai intelektualio ir kūrybinio potencialo juos įgyvendinti, plėtoti gamybą, valdyti ūkį, socialinę sritį ir valstybę, vadinasi tam reikalinga sukurti tinkamą ir tikslingą studijų kokybę.

Lietuvos Respublikos konstitucijoje (1992) teigiama, kad aukštasis mokslas prieinamas visiems pagal kiekvieno žmogaus sugebėjimus. Tikslinga pastebėti, kad bene visos valstybės sau kelia tikslą padaryti aukštąjį mokslą prieinamą visiems, kurie geba jo siekti. Priklausomai nuo valstybės pajėgumo, finansinių išteklių, tradicijų ir prioritetų pasirenkami skirtingi šio tikslo įgyvendinimo būdai ir sprendimai. Gerai apgalvota valstybinė strategija, teisingas prioritetų nustatymas, nukreipiant finansavimą optimalių sąlygų kūrimui, siekiant ugdyti tautinį intelektą,

stabdyti „protų nutekėjimą“ svetur – šios dienos aukštojo mokslo administravimo uždaviniai. Tačiau galima teigti, kad optimalių sąlygų Lietuvos aukštojo mokslo institucijose sukūrimas taip pat yra studijų kokybės siekis.

Studijų kokybės užtikrinimui ir vertinimui 1995 metais įkurtas Studijų kokybės vertinimo centras. Šio centro leidinyje „Aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatos“ (2006), nurodoma, kad aukštojo mokslo kokybės užtikrinimas nėra tik Europos rūpestis. Visame pasaulyje auga susidomėjimas jo kokybe ir atitinkamais standartais, atspindintis ir staigų aukštojo mokslo augimą, ir jo naudą viešajam bei privačiam sektoriui.

A. Žemgulienė ir S. Montvilaitė (2008) teigia, kad disbalansas tarp ugdymo kokybės lūkesčių bei politiniais sprendimais kuriamos mokytojų rengimo realybės jau šiandien leidžia pedagogų rengimą įvardinti kaip konfliktinį. Svarbu tai, kad universitetinės ir neuniversitetinės studijos iš esmės skiriasi būtent tais aspektais, kurie dažniausiai įvardijami kaip reikalingi stiprinti. Minėtos autorės nurodo, kad yra būtinybė stiprinti tiek bendrakultūrinį, tiek profesinį pedagogų rengimą neuniversitetinėse studijose, kur tiek bendrojo lavinimo, tiek ir studijų pagrindų apimtys yra mažesnės, reikalavimai dėstytojų kvalifikacijai – žemesni, o pedagoginė praktika didesnė. Mažai tikėtina, kad tokiomis sąlygomis būtų pagilintas mokslinis pedagoginių reiškinių suvokimas ar visuomenės ir kultūros reiškinių supratimas. „Išskirtinai akcentuojant praktinio rengimo aspektą vėl išryškėja aiškios strategijos neturėjimas, atitolstama nuo ugdymo kokybei iškeltų reikalavimų. Krentantys ugdymo pasiekimų rodikliai šį nerimą tik dar labiau sustiprina“ (Žemgulienė, Montvilaitė, 2008, p. 126). Todėl galima tik patvirtinti, kad pedagogo kompetencija yra labai svarbus veiksnys siekiant ugdymo kokybės, kas yra vienas svarbiausių švietimo tikslų.

Tai, jog pedagogo kompetencija vienas svarbiausių ugdymo kokybę lemiančių veiksnių parodė ir D. Gedminienės ir A. Gumuliauskienės (2008) atliktas tyrimas, kurio išvadose teigiama, kad mokytojo kvalifikacija yra svarbi ugdymo proceso sėkmingo organizavimo prielaida, o aukšta mokytojų kvalifikacija yra vienas iš konkrečios mokyklos pasirinkimo motyvų. Vadinasi, kompetentingas ir kvalifikuotas mokytojas sudaro galimybę ir mokiniams gauti tinkamą parengimą ir ugdymą, todėl kompetencijų tobulinimas yra viena reikšmingiausių pedagogų veiklų. Todėl studijų kokybės analizė bei jos įtaka muzikos mokytojų kompetencijoms ir sudaro darbo **naujumo** pagrindą.

Studijų kokybę analizuoti ir vertinti buvo pradėta užsienio valstybėse. Įvairiais aspektais šią sritį analizavo užsienio mokslininkai: N. G. Borahan, R. Ziarati (2002), D. Baume (2005), S. P. Philbin (2011). Lietuvoje studijų kokybę yra analizuojama beveik visose mokymosi įstaigose, ieškoma naujų darbo formų, analizuojama K. Pukelio (2004), I. Savickienės (2005), (2006), A. Juodaitytės (2004), G. Linkaitytės, A. Valiuškevičiūtės, R. Kuncaičio, L. Žilinskaitės (2004), G.

Žilėnienės ir V. Stasiulionienės (2006), K. Pukelio, N. Pileičikienės (2005), V. Šerno (2000), D. Daugvilienės, J. Ruževičiaus (2010) ir kt. darbuose, rengiamos konferencijos ir atliekami tyrimai. Tačiau problemą galima išvelgti tame, kad galbūt ne visada aukštojo mokslo kokybė atitinka studentų lūkesčius ir jų muzikos mokytojo kompetencijos dėl tam tikrų veiksnių įtakos nepakankamai išugdomos.

Problema. Tikėtina, jog kiekviena aukštojo mokslo įstaiga siekia kuo efektyviau įsivertinti savo studijų programų ir jų vykdymo kokybę. Tačiau šiame procese turi dalyvauti ne tik dėstytojai. Ne ką mažiau svarbus ir studentų, kurių pasiekimai bei įgytos kompetencijos ir atspindi aukštojo mokslo kokybę, požiūris. Jei jie nebus suinteresuoti savo studijų kokybe ar nesupras jos svarbos jų pačių, kaip būsimųjų muzikos pedagogų kompetencijoms, šis procesas bus labai vienpusiškas ir bus sunkiai įgyvendinamas. Todėl galima formuluoti tokį probleminį klausimą: kiek yra reikšminga studijų kokybė muzikos pedagogo kompetencijoms ir jų formavimui pačių būsimųjų muzikos mokytojų požiūriu?

Tyrimo objektas: būsimųjų muzikos mokytojų požiūris į aukštojo mokslo studijų kokybės parametrus Šiaulių universitete.

Tyrimo tikslas: ištirti būsimųjų muzikos mokytojų požiūrį į aukštojo mokslo studijų kokybės parametrus Šiaulių universitete.

Tyrimo uždaviniai:

- 1) aptarti aukštojo mokslo sampratą;
- 2) atskleisti aukštojo mokslo studijų kokybės reikalavimus;
- 3) apžvelgti muzikos mokytojų rengimo aspektus;
- 4) ištirti būsimųjų muzikos pedagogų požiūrį į aukštojo mokslo kokybės parametrus Šiaulių universitete.

Tyrimo metodai: teorinė literatūros šaltinių analizė, kiekybinis tyrimas - anketinė Šiaulių universiteto Muzikos pedagogikos bakalauro studijų studentų apklausa, *Statistinis anketinių apklausų duomenų apdorojimas* naudojant SPSS (*Statistical Package for Social Sciences*) ir Microsoft Windows Excel programą; Kokybiniam tyrimui sudaryta atvira anketa/klausimynas magistro studijų studentams.

1. TEORINIAI AUKŠTOJO MOKSLO SAMPRATOS ASPEKTAI

1.1. Aukštojo mokslo sąvokos apibrėžtis

Aukštojo mokslo siekis visais visuomenės gyvavimo etapais buvo akcentuojamas kaip svarbus veiksnys žmogaus gyvenime. E. Stumbrio (2003) teigimu, padidėjus aukštojo išsilavinimo poreikiui nepaprastai svarbu palaikyti ir pagerinti studijų mokslo kokybę, kad aukštojo mokslo prieinamumas būtų platus, teisingas ir demokratiškas. R. Brunevičiūtė (2000) pastebėjo, jog Lietuvos, Europos, Pasaulio mokslininkų darbuose aukštasis mokslas funkcinio aspektu dažniausiai apibrėžiamas kaip aukščiausias ugdymo lygmuo, įvairiais aspektais realizuojantis mokslinius tyrimus, bendrąjį ir profesinį ugdymą, apimančią ir asmenybės tobulinimą. LR Aukštojo mokslo įstatymas (2010) yra skirtas aukštojo mokslo reglamentavimui, tačiau nėra pateikiama aukštojo mokslo samprata. Šio įstatymo įžangoje yra nurodoma, kad mokslo ir studijų misija – *padėti užtikrinti šalies visuomenės, kultūros ir ūkio klestėjimą, būti kiekvieno Lietuvos Respublikos piliečio visaverčio gyvenimo atrama ir paskata, tenkinti prigimtinių pažinimo troškimą*. Lietuvos mokslo ir studijų politika laiduoja mokslo ir studijų kokybę, visų šalies piliečių lygias teises įgyti aukštąjį išsilavinimą ir sąlygas geriausiems dirbti mokslinį darbą, siekti mokslinio ir kūrybinio tobulėjimo, rūpinasi mokslo ir studijų sistemos atitiktimi visuomenės ir ūkio poreikiams, remia jos atvirumą ir integraciją į tarptautinę mokslinių tyrimų ir aukštojo mokslo erdvę.

„*Aukštasis mokslas* – studijavimas ir dėstymas universitetuose pagal UNESCO instituto ISCED-5 statistikos lygmenį ar aukščiau“ (McMahon, Thakore, 2006, p. 10). Vadinasi, aukštojo mokslo sąvoka gali būti įvertinta kaip dualistinė, nes akcentuoja ir mokymąsi, ir darbą aukštosiose mokyklose. Taigi, mokosi ne tik studentai. Dėstytojai, kurie moko studentus taip pat turi nuolat tobulintis ir siekti vis aukštesnės kvalifikacijos.

Aiškinant aukštojo mokslo sampratą reikalinga paminėti ir Europos kreditų perkėlimo bei kaupimo sistemą. T. Bulajeva ir kt. (2011) teigia, kad Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistema (angl. ECTS – *European Credit Transfer and Accumulation System*) yra Europos Sąjungos šalių atsakingų už aukštąjį mokslą ministerijų įgaliotųjų ekspertų sukurta sistema. Šios sistemos atsiradimą paskatino Europos Komisijos propaguojamas studentų judrumas, jos koncepciją ir principus kūrė akademinis Europos universitetų aukštojo mokslo institucijų personalas. Vėliau šią sistemą pradėta diegti Europos universitetuose, Europos Komisijai atliekant tik stebėtojo ir finansavimo funkcijas.

Aukštasis mokslas yra įgyvendinamas aukštojo mokslo institucijose. Aukštojo mokslo institucijos – universitetai, taikomųjų mokslų universitetai (kolegijos), bendruomeninės

kolegijos, laisvųjų menų kolegijos, technologijų institutai ir kitos kolegialaus lygio institucijos, pavyzdžiui, profesinės mokyklos, prekybos mokyklos ir karjeros kolegijos, kurios suteikia mokslo laipsnius arba profesinės kvalifikacijos pažymėjimus (Kohont, Nagoh Bergoc, 2010, p. 13). Tokios aukštojo mokslo institucijos yra steigiamos Lietuvoje vadovaujantis LR Aukštojo mokslo įstatymu (2010).

Mokymą aukštosiose mokyklose organizuoja akademinis aukštojo mokslo institucijų personalas. Tai yra mokslinį laipsnį turintys aukštojo mokslo institucijų darbuotojai, atliekantys ne tik mokslinius tyrimus, bet ir tiesiogiai dirbantys su studentais bei padedantys jiems plėtoti savo kompetencijas (Valiuškevičiūtė, Žiogevičiūtė, 2006).

Apibendrinant galima teigti, kad aukštasis mokslas yra suprantamas kaip studijavimas profesijos įgijimo mokyklose, kurios atitinka Europos standartuose numatytą lygmenį. Lietuvoje aukštąjį mokslą reglamentuoja LR Aukštojo mokslo įstatymas (2010), paslaugas aukštojo mokslo institucijose teikia akademinis aukštojo mokslo personalas.

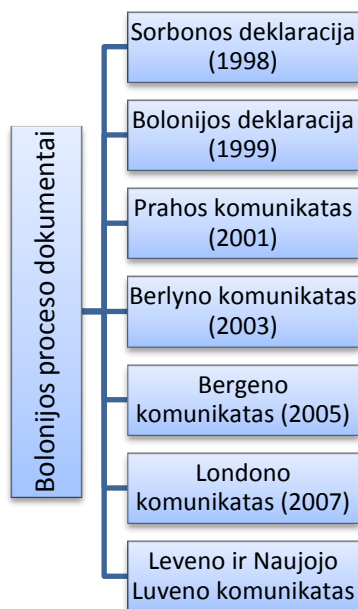
1.2. Aukštąjį mokslą reglamentuojančių dokumentų apžvalga

Aukštąjį mokslą Lietuvoje reglamentuoja LR Aukštojo mokslo įstatymas (2010). Pagal jį Lietuvoje yra dvių tipų aukštojo mokslo įstaigos: universitetai ir kolegijos. Remiantis minėtu įstatymu, aukštosios mokyklos gali būti valstybinės ir nevalstybinės. Aukštoji mokykla organizuoja ir vykdo studijas, teikia šiame įstatyme nustatytas aukštojo mokslo kvalifikacijas, vykdo mokslinius tyrimus, eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą ir (arba) meno veiklą, taiko mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros rezultatus, kaupia mokslo žinias, plėtoja kūrybinę veiklą ir kultūrą, puoselėja akademinės bendruomenės vertybes ir tradicijas. Valstybinė aukštoji mokykla yra viešasis juridinis asmuo, veikiantis kaip viešoji įstaiga, turinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos garantuojamą autonomiją, šio ir kitų įstatymų nustatytą specialų statusą. Nevalstybinė aukštoji mokykla yra viešasis juridinis asmuo, veikiantis kaip viešoji įstaiga, arba privatus juridinis asmuo.

Tačiau Lietuvai 2004 metais tapus Europos Sąjungos nare reikalinga akcentuoti tarptautinius dokumentus. Vienas ryškiausių dokumentų yra Bolonijos reforma. „Bolonijos reforma – Europos aukštojo mokslo erdvės (EAME) kūrimo procesas, kuriame bendradarbiauja 46 šalių ministerijos, aukštojo mokslo institucijos, studentai, darbuotojai bei tarptautinės organizacijos“ (Kohont, Nagoh Bergoc, 2010, p. 13). *Bolonijos procesas* prasidėjo 1999 m. po Bolonijos deklaracijos „Europos aukštojo mokslo erdvė“ (EHEA) paskelbimo, kurią pasirašė 29 Europos šalių švietimo ministrai. Joje buvo numatyti pagrindiniai tikslai ir gairės, kaip iki 2010 m. sukurti bendrą Europos aukštojo mokslo erdvę. Proceso metu turėjo būti pasirinkta aiškių ir

palyginamų laipsnių, dviejų ciklų aukštajame moksle sistema. Įvedama kreditų sistema, skatinamas studentų ir dėstytojų mobilumas, užtikrinama aukštojo mokslo kokybė. Siekiama Europos aukštojo mokslo suderinamumo, palyginamumo, konkurencingumo ir patrauklumo europiečiams bei kitų kontinentų studentams ir mokslininkams.

Šio proceso metu buvo priimti svarbūs dokumentai (žr. 1 pav.).

1 pav. Svarbiausi Bolonijos proceso dokumentai

Šaltinis: Vilniaus universiteto kokybės vadybos centras

Aptariant nurodytus dokumentus galima trumpai įvertinti kiekvieno dokumento reikšminius sprendimus. Sorbonos deklaracijoje (1998) yra akcentuojamas studentų ir dėstytojų mobilumas, aptarta dviejų pakopų studijų sistema. Bolonijos deklaracijoje (1999) pateikiama kreditų sistema, numatytos tarptautinio bendradarbiavimo galimybės. Prahos komunikato (2001) pagrindinis aspektas – mokymosi visą gyvenimą siekiai ir socialiniai klausimai. Berlyno komunikate (2003) aptartas kokybės užtikrinimas instituciniu, nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu, išanalizuotas aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų ryšys. Bergeno komunikatas (2005) svarbus tuo, kad patvirtintos Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatos ir gairės bei aptartas tarptautinis bendradarbiavimas, pagrįstas darnaus vystymosi vertybėmis. Londono komunikato (2007) svarba – Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo registro kūrimas, Patvirtinta EAME kvalifikacijų sistema, pradėtos kurti nacionalinės kvalifikacijų sistemos. Leveno ir Naujojo Luveno komunikatas (2009) akcentavo Pasaulio politinio dialogo stiprinimas per Bolonijos politikos forumą. Susirūpinimas aukštojo mokslo kokybe oficialiai pareikštas 1999 m. Europos ministrų, atsakingų už aukštąjį mokslą, priimtoje Bolonijos deklaracijoje. Joje iki 2010 m. užsibrėžta sukurti vieningą Europos aukštojo mokslo erdvę. Vienas iš šiame dokumente

iškeltų tikslų – bendradarbiavimo Europoje skatinimas *kokybės užtikrinimo* srityje ir siekis sukurti panašius kokybės vertinimo kriterijus, metodiką ir metodologiją. Salamankos konvencijoje (2001) pažymėta kokybės užtikrinimo mechanizmų, akreditacijos ir jos procedūrų skaidrumo svarba. Šie elementai gali būti laikomi būtina sąlyga siekiant garantuoti aukštą studijų kokybę. Prahos deklaracija (2001) nurodo esant būtina sąlyga glaudų šalių bendradarbiavimą ir jų tarpusavio pasitikėjimą siekiant pripažinti nacionalines kokybės užtikrinimo sistemas. Taigi, šie strateginiai dokumentai yra ypač reikšmingi akcentuojant aukštojo mokslo kokybę.

„Aukštasis mokslas turėtų ženkliai prisidėti prie darnaus vystymosi švietimo, kuriant atitinkamas žinias ir ugdant kompetencijas“ (Bartuševičienė, Butkienė 2006, p. 83). Svarbiausiuose Europos Sąjungos strateginiuose dokumentuose (Sorbonos deklaracija, 1998; Bolonijos deklaracija, 1999; Prahos komunikatas, 2001; Berlyno komunikatas, 2003) aukštojo mokslo institucijoms keliami nauji iššūkiai ir tikslai. Europos šalys jau pradėjo valdymo, finansavimo ir aukštojo mokslo patrauklumo nacionaliniame lygmenyje didinimo uždavinius, kas turėtų padėti užtikrinti aukštųjų mokyklų indėlį siekiant konkurencingumo, užimtumo ir ekonomikos augimo (Komisijos komunikatas tarybai, Europos Parlamentui, Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui. „i2010 – Europos informacinė visuomenė augimui ir užimtumui skatinti“, 2005).

Apibendrinant galima teigti, kad Bolonijos proceso dokumentai reikšmingi aukštojo mokslo vystymui, tobulinimui ir studijų kokybės gerinimui. Svarbu pastebėti, kad aukštojo mokslo studijų kokybę akcentuojama ne tik instituciniu, bet ir nacionaliniu bei tarptautiniu mastu.

1.3. Aukštojo mokslo studijų kokybės reikalavimai

Šiuolaikinėje visuomenėje kiekviena veikla yra vertinama pagal atitinkamai veiklai keliamus kokybės reikalavimus ir standartus. Pasak R. Burkšaitienės ir M. Vilkonienės (2009) apibrėžiant kokybės sąvoką, formuojasi nauja, sisteminė prieiga, kuria remiantis yra teigiama, kad gyvenimo kokybė, visuomenės kokybė ir ekonomikos kokybė jungiasi į bendrą sąveikaujančią sistemą, kurios bendras komponentas yra žmogaus gyvenimo kokybė. „Dėl minimos priežasties šios sistemos vystymosi pagrindu tampa ugdymo kokybė“ (Burkšaitienė, Vilkonienė, 2009, p. 112). Tokiai minčiai pritaria ir V. Domarkas (2007) teigdamas, kad norėdami turėti tvirtą šiuolaikišką valstybę ir tautą, turime turėti modernų, kokybišką ir socialiai teisingą švietimą. Minėto autoriaus teigimu, žmogiškieji išteklių – didžiausias mūsų turtas, geras išsilavinimas tampa svarbiausia asmens sėkmingo gyvenimo sąlyga, nes laiduoja galimybę

konkuruoti, įsitvirtinti darbo rinkoje ir kurtis gerovę. Todėl aukštojo mokslo studijų kokybės analizė yra reikšminga ir aktuali.

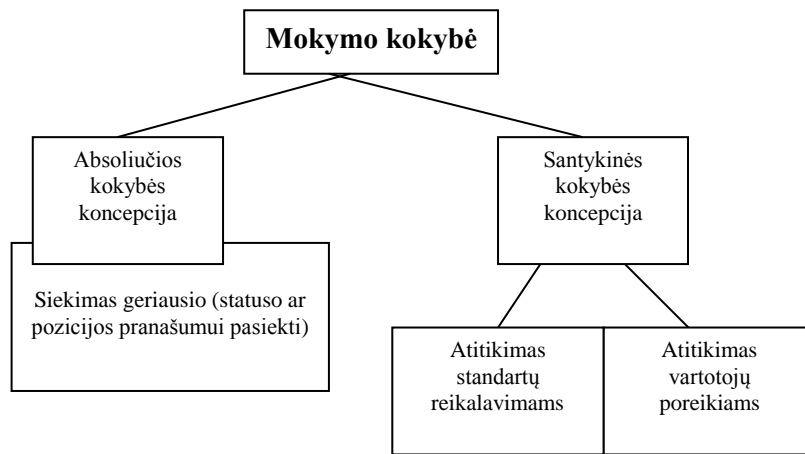
„Aukštojo mokslo kokybė – transformacijos procesas, kurio tikslas – parengti kompetentingus specialistus, ypatingą dėmesį skiriant žmogaus prisitaikymui prie darbo pareigų, kritinio mąstymo ir inovacijų kūrimo gebėjimams plėtoti bei supratimui apie asmeninės pažangos svarbą ir jos panaudojimą darbe stiprinti“ (Kohont, Nagoh Bergoc, 2010, p. 13). Vadinasi, dar mokantis aukštojo mokslo įstaigose reikalinga akcentuoti profesinio pasaulio keliamus reikalavimus ir mokyti studentus prie jų prisitaikyti.

I. Savickienė (2006) nurodo, kad studijų kokybės gerinimas – nuolatinė, nenutrūkstama universitetų veikla, kurios įgyvendinimas turi būti laikomas prioritetiniu veiksniu. Minėtos autorės nuomone, studijų kokybės užtikrinimo sistemos gerinimas, dėstytojų profesinis tobulėjimas ir studentų pasiekimų gerinimas. Todėl galima teigti, kad studijų kokybės gerinimas yra akcentuojamas ne kaip studentų pasiekimų, o labiau dėstytojų metodikos ir darbo pobūdžio efektyvinimas.

L. Tamutienės (2011) teigimu, aukštojo mokslo institucijos veiklos kokybės sampratos daugiareikšmiškumą lemia ir jos išvestiniai dėmenys: studijų kokybė, dėstytojų kokybė, mokslinių tyrimų kokybė ir kt., mokslinių tyrimų lauke atsiduriantys kaip atskiri objektai. Pateikta kokybės apibrėžimų įvairovė rodo šios sampratos daugiasluoksniškumą ir plačią interpretacijų erdvę. Mokslininkas, tyrinėjantis pasirinktą reiškinį aukštojo mokslo kokybės srityje, pasirenka tam tikrą sampratą ir ją atitinkančią metodologinę prieigą.

A. Valiuškevičiūtė ir kt. (2004) nurodo, kad kokybė tapo vienu iš pagrindinių klausimų diskusijose apie aukštąjį mokslą, nes dvidešimt pirmas amžius aukštajam mokslui kelia naujus uždavinius: „sparti technologijų pažanga reikalauja iš naujo pažvelgti į švietimo paslaugų teikimo formas, veiklos sferų kaitą ir naujų profesijų radimasis – peržiūrėti programų turinį, švietimo internacionalizacija išryškina poreikį susitarti dėl švietimo tikslų ir rezultatų, o nuolatinio mokymosi plėtra į gyvenimo ir profesinės veiklos sritis reikalauja praplėsti švietimo paslaugos teikėjo ir vartotojo sampratą“ (Valiuškevičiūtė ir kt., p. 39)

V. Čėsnaite (2002) nurodo, kad yra sunku apibrėžti kokybę, nes ją objektyviai pamatuoti sudėtinga. Minėta autorė pateikia tokią mokymo kokybės schemą (žr. 2 pav.):

2 pav. Mokymo kokybės schema

Šaltinis: V. Čėsnaite, 2002, p. 7

Pagal 2 paveiksle pateikiamą schemą matyti, kad mokymo kokybę sudaro absoliučios ir santykinės kokybės koncepcijos. Todėl siekiant mokymo kokybės reikalinga pasiekti paties geriausio rezultato, kuris atitiktų profesijai keliamus standartinius reikalavimus ir atliekama profesinė veikla tenkintų vartotojų poreikius.

A. Butkienė (2008) teigia, kad kokybė nėra vienareikšmė samprata. Ji suprantama kaip:

- tobulumas;
- išskirtinumas;
- atitiktis tikslams;
- vertė už pinigus;
- transformacija (paties studento/ institucijos kaita).

Pasak A. Butkienės (2008), kokybės apibrėžimas taip pat jungia kelis kriterijus ir apibūdinama pagal šiuos gebėjimus:

- identifikuoti tinkamus tikslus, atitinkančius pagrindinių suinteresuotų grupių (studentų, darbdavių, aukštojo mokslo įstaigų, valstybės institucijų) lūkesčius ir juos pasiekti tinkamomis priemonėmis.
- išskiriant strateginę dimensiją (gebėjimą keistis, tobulėti ir vadybines veiklas bei gerinti visuomenės lūkesčius, teisinę bazę, norminius aktus, šalies ir europinius finansavimą).

Kokybės užtikrinimo tikslai yra nurodomi tokie:

- atskaitomybė;
- kontrolė;
- tobulinimas;
- informacija visuomenei;
- skatinti pasitikėjimą aukštojo mokslo institucijomis;
- tarptautinis pripažinimas;

- rangavimas;
- finansavimo sprendimai.

K. Pukelis (2007) teigia, kad kokybė vertinama pagal tokius kriterijus:

- kaip išskirtinumas;
- kaip tobulumas;
- kaip trūkumų nebuvimas;
- kaip atitikimas tikslui;
- kaip ekonominis naudingumas;
- kaip pasikeitimas;
- kaip sėkminga veikla;
- kaip atitikimas reikalavimams arba standartams;
- kaip vartotojų poreikių tenkinimas.

Minėto autoriaus nuomone, kokybė gali būti vertinama šiais aspektais:

- atsiskaitomumas;
- tobulinimas;
- informavimas;
- palyginamumas.

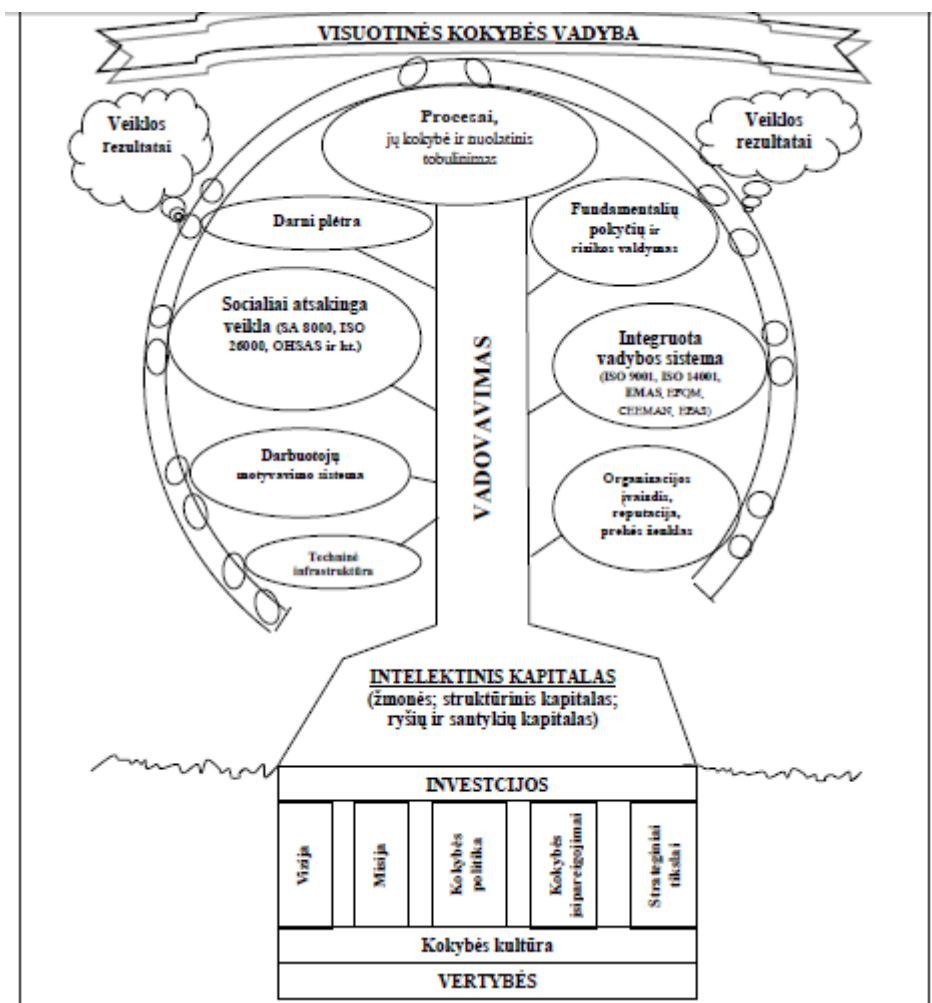
Taigi, pagal pateikiamus išvardintus kokybės kriterijus galima teigti, kad kokybė gali būti vertinama kaip išskirtinė savybė, kuri išsiskiria savo pobūdžiu nuo kitų savybių. Taikant šiuos kokybės kriterijus aukštojo mokslo kokybės sampratai, galima juos įvardinti kaip kiekvienos aukštosios mokyklos išskirtinumą nuo kitų aukštųjų mokyklų, kurios teikia panašias paslaugas.

K. Pukelis ir A. Savickienė (2003), susieję kokybės sampratą su studijų samprata, teigia, kad „studijų kokybė yra sąlygų, suteikiamų asmens saviugdai plėtoti ir kvalifikacijai įgyti universitete ar kolegijoje, tinkamumas“ (p. 30). Vadinasi, aukštojo mokslo studijų kokybė gali būti suprantama kaip kiekvienos aukštojo mokslo įstaigos pasirengimas suteikti studentams profesinių žinių, organizuoti mokymosi procesą, praktinę veiklą, sudaryti tinkamas technologines mokymosi galimybes.

V. Misiūno (2007) požiūriu, studijų kokybė nėra uždavinys, kurį įmanoma išspręsti vienu kartu ir visiems laikams, kokybės turi būti siekiama nuolat. „Aukštojo mokslo institucijos veiklos kokybė yra kompleksinė sąvoka, priklausanti nuo įvairių veiksnių: studentų, studijų programų, personalo, materialiuoju išteklių ir kt. (Misiūnas, 2007, p. 39). Vadinasi, studijų kokybė yra veiksmas, kuriame dalyvauja ir teikiantys, ir gaunantys mokymosi paslaugas. Šiame procese labai svarbūs ir turimi ištekliai. Taigi, aukštojo mokslo studijų kokybė nėra pasiekiamas

per vieną dieną, šiam siekiui reikalinga nuolat tobulinti ne tik teikiančių paslaugas kvalifikaciją, bet ir suformuoti tinkamą metodinę ir technologinę bazę.

Kaip teigia J. Ruževičius (2007), aukštojo mokslo studijų kokybė priklauso nuo labai konkrečių dalykų – universitetinės veiklos vadybos lygio, šiuolaikiškų studijų programų, naujausias žinias profesionaliai perteikiančių dėstytojų, dėstytojų ir studentų tarptautinių mainų, akademinės bendruomenės skaidrios motyvavimo sistemos ir kt. (žr. 3 pav.).

3 pav. Studijų organizacijos rezultatyvios plėtros veiksmų ir priemonių modelis

Šaltinis: J. Ruževičius, 2007, p.54

Pagal 3 paveiksle pateiktą schemą matyti, kad studijų kokybė yra viena iš visuotinės kokybės sričių, kuriai turi įtakos labai įvairūs veiksniai. Pamatinis studijų kokybės ir plėtros veiksnys yra vertybės ir suvokiama kokybės kultūra, kuri padeda sukurti organizacijos misiją, viziją, kokybės politiką, kokybinius išpareigojimus ir strateginį planavimą. Todėl tikslinga pastebėti, kad kiekviena aukštoji mokykla, siekdama studijų kokybės, pirmiausia turi orientotis į strateginius tikslus ir tinkamai vadovauti intelektiniam kapitalui.

Pasak O. Rastauskienės, V. Šeščilienės, V. Tilindienės (2007), Europos vieningos mokymosi erdvės idėja, konkurencija tarptautinėje erdvėje, masinis mokymasis studentų mobilumas, naujos studijų formos skatina universitetus susirūpinti studijų kokybe. Studijų kokybė vertinama daugelyje šalių, kuriose įdiegtos arba dar tik diegiamos mokslo ir studijų kokybės laidavimo sistemos. Lietuvos švietimo sistemai integruojantis į pasaulinę švietimo erdvę, vienas iš aukštojo mokslo studijų prioritetinių uždavinių — nuolatinis studijų kokybės vertinimas, tobulinimas ir kokybės garantavimas.

Minėtų autorių nuomone, studijų kokybė garantuojama visų pirma *pačios aukštosios mokyklos pastangomis*, kurios orientuotos į LR Aukštojo mokslo įstatymo (2010) ir kitų teisės aktų reikalavimus, t. y. vidinę organizacijos studijų kokybės laidavimo sistemą. Taigi, galima teigti, kad kiekviena aukštoji mokykla turi pati analizuoti savo įstaigos studijų kokybę ir siekti jos gerinimo bei tobulinimo.

Reikėtų akcentuoti, kad siekiant ugdomo kokybės labai svarbu įvertinti naujas aukštojo mokslo reformas. Viena iš studentus motyvuojančių priemonių yra studentų krepšelis, kuris patvirtintas 2009 metais. Tačiau pasak V. Želvio (2009), studentų krepšelio įvedimas – įdomus ir daugeliu atžvilgių unikalus socialinis eksperimentas. Šiuo metu diegiamas krepšelio modelis nepadės siekti deklaruojamų tikslų, t. y. geresnės *aukštojo mokslo kokybės*, aukštųjų mokyklų tinklo optimizavimo ir studijuojančiųjų proporcinio santykio persikirstymo tarp universitetinio ir neuniversitetinio sektorių. Jis taip pat nepriartins Lietuvos aukštojo mokslo finansavimo sistemos prie Vakarų Europos šalyse taikomo aukštojo mokslo finansavimo modelio, kur vis dažniau yra pastebima dalį studijų kaštų padengiančios studijų įmokos įvedimo tendencija. Kita vertus, studentų krepšelio įvedimas akivaizdžiai parodė studijų programų populiarumą tarp stojančiųjų ir sudarė sąlygas sustiprinti nevalstybines aukštąsias mokyklas, perkeltiant dalį valstybės biudžeto lėšų studentų krepšelių forma iš valstybinio aukštojo mokslo sektoriaus į nevalstybinį. Todėl galima teigti, jog vykdomos reformos taip pat yra orientuotos į ugdomo kokybės siekį, tačiau ne visos yra vertinamos palankiai.

Apibendrinant galima teigti, kad šiuolaikiniame pasaulyje yra siekiama kokybės visose srityse, o aukštojo mokslo kokybės siekis yra reikšmingas tuo, kad nuo specialistų parengimo priklauso visų veiklų sėkmė ir kokybė. Aukštojo mokslo kokybė suprantama kaip aukštosios mokyklos siekis tinkamai organizuoti mokymosi procesą, sukuriant palankias sąlygas dėstytojams dirbti, studentams mokytis ir turėti galimybę nuosekliai naudotis naujausiomis technologijomis ir sukurtą materialinę studijų bazę.

1.4. Studijų kokybės vertinimo ypatumai

Kiekviena veikla šiuolaikinėje visuomenėje turi būti vertinama, analizuojama, priimami sprendimai dėl veiklos gerinimo. Ne išimtis ir aukštojo mokslo studijų kokybė. V. Lamanausko (2008) teigimu, organizuojant aukštąjį mokslą, pats problematiškiausias dalykas – studijų kokybės vertinimas. Jau keletą metų vykdomas studijų programų vertinimas – vadinamasis vidinis ir išorinis auditas. Ypač negatyvūs buvo pirmieji studijų programų vertinimai, pvz., edukologijos krypties. Tai sukėlė tam tikrą šoką ne vienos aukštosios mokyklos bendruomenei. Pastaruoju metu dėmesys sukoncentruojamas į vadinamąją studijų programų savianalizę, kuri rengiama institucijos viduje. Akivaizdu, kad tai turėtų užtikrinti studijų proceso problemų, trūkumų išryškinimą ir pan. Tačiau kai kuriose šalies aukštosiose mokyklose tai vykdoma itin biurokratiškai. Organizuojamas išstisas masinis vėjus, žmonės praktiškai atitraukiami nuo tiesioginio, t.y. mokslinio pedagoginio darbo. Pati savianalizės esmė yra ta, kad būtina parodyti situaciją tokią, kokia ji iš tiesų yra. Tik diagnozavus būklę galima ieškoti sprendinių ją keisti teigiama linkme. Tačiau dažnai daroma priešingai – svarbu, kad dokumentai būtų gerai sutvarkyti, kad viskas atrodytų labai gerai. Ne paslaptis, kad daug dalykų tiesiog „pritempiama“.

Lietuva nuo 2004 metų yra Europos Sąjungos narė, todėl reikalinga orientuotis ir į ES keliamus reikalavimus aukštajam mokslui. Europos aukštojo mokslo gairėse (2006) teigiama, jog tikėtina, kad kokybės užtikrinimo politika apims šiuos aspektus:

- sąryšį tarp mokymo ir mokslinių tyrimų;
- institucijos kokybės ir nuostatų strategiją;
- kokybės užtikrinimo sistemos organizavimą;
- įvairių institucijos padalinių bei atskirų individų atsakomybę už kokybės užtikrinimą;
- studentų dalyvavimą užtikrinant kokybę;
- kokybės užtikrinimo politikos įgyvendinimo, priežiūros ir tikslinimo būdus.

A. Valiuškevičiūtė ir A. Žiogevičiūtė (2006) teigia, kad galima išskirti keturis kokybės vadybos aukštojo mokslo institucijose lygmenis: 1) individualios veiklos; 2) studijų dalyko, kuriame siekiama dviejų veikiančių asmenų – dėstytojo ir studento sąveikos; 3) studijų programų, kur planuojamas nuoseklus studijų procesas, apimantis kompetencijų plėtrą ir apibrėžtos kvalifikacijos suteikimą ir 4) institucijos lygmuo, kur sukuriamos prielaidos institucijos kokybės vadybai žemesniuose jos lygmenyse.

Minėtų autorių teigimu, individualios veiklos lygmenyje kokybės vadybos objektu tampa asmens veiklos kokybė, kuri labai glaudžiai siejasi su jo kompetentingumu. Šiame

lygmenyje svarbu ne tik asmens esamas kompetentingumas, bet ir pats kompetencijų plėtros procesas. Studijų dalyko lygmenyje valdoma dėstomo dalyko, o programos – visos studijų programos kokybė. Instituciniame lygmenyje kokybės vadybos ašimi tampa visos institucijos veikla apimanti visus tos organizacijos lygmenis. Priklausomai nuo organizacijos dydžio ir struktūros galima išskirti struktūrinius padalinius (skyrius, fakultetus, katedras, centrus), o atsižvelgiant į jų veiklos lygmenį, aprašyti jiems priskiriamas kokybės vadybos funkcijas. Aukštojo mokslo institucijose skirtingą veiklą atliekantis personalas turėtų aiškiai apsibrėžti savo kokybės vadybos lygmenį ir jo pagrindu įsitraukti į kokybės vadybos procesus.

A. Valiuškevičiūtės ir kt. (2004) teigimu, universitetinių studijų kokybės užtikrinimas remiasi studijų kokybės būklės įvertinimu instituciniu lygmeniu. Tam, kad būtų galima imtis studijų kokybės tobulinimo veiksmų, būtina objektyviai įvertinti studijų kokybės būklę.

Kaip teigia I. Savickienė (2005), literatūroje ir praktikoje išskiriami vidinis ir išorinis studijų kokybės vertinimai. *Vidinis vertinimas, savianalizė, savęs vertinimas* – sinonimiškai vartojamos sąvokos, literatūroje vienodai paplitusios. Vidinis ir išorinis vertinimai tarpusavyje labai susiję: vidinio vertinimo kokybė turi įtakos išoriniam vertinimui, o išorinis netiesiogiai svarbus vidiniam vertinimui, nes nurodo vertinimo kriterijus, pagal kuriuos mokykla pati vertins savo veiklą, produktus ir kt. „Vidinis studijų kokybės vertinimas atliekamas tuo atveju, kai universitetas savo pastangomis nuolat ir sistemingai rengia faktus ir duomenis apie studijų procesą, analizuoja ir vertina juos organizacijos plėtros ir vartotojų poreikių tenkinimo aspektu“ (Dienys ir kt., 2005, p. 27).

G. Rastauskienės ir kt. (2007) teigimu, vidinis studijų kokybės garantavimas kiekvienoje institucijoje remiasi sistemingu studijų kokybės būklės nustatymu ir įvertinimu – savianalize. Svarbūs visi studijų kokybės kriterijai, tačiau vienas iš svarbiausių – dėstymo kokybė – sudėtinė studijas teikiančios institucijos vertinimo dalis. Kokybės procesų valdymo atžvilgiu dėstymo procesas – studijų paslaugos grandis, kurios prioritetinius kokybės valdymo objektus turime apibrėžti. Tai studijų programos, studijų dalykai ir dėstytojai, tiesiogiai dalyvaujantys šių studijų dalykų programų rengimo ir dėstymo procese. Vadinasi, vidiniam studijų kokybės vertinimui labai svarbus yra dėstymo procesas, tai yra, kokias žinias ir kaip jas gauna studentai. Vadinasi, būtent vidinio studijų kokybės vertinimo metu yra išanalizuojama, kaip mokymo programos tenkina studentų lūkesčius, kaip organizuojamas ugdymo procesas.

Pasak A. Sirtautienės (2006), vidiniam studijų kokybės vertinimui labai svarbu vertinti dėstytojų ir studentų bendradarbiavimo galimybes, kadangi šios dvi grupės yra pagrindiniai studijų programų dalyviai.

Sėkmingam vidinio kokybės vertinimo procesui būdingi penki etapai: 1) rezultatų analizė, 2) koreguojamosios priemonės, 3) tikslų apibrėžimas, 4) veiksmų planas, 5) paties

proceso įvertinimas. Todėl galima teigti, kad atliekant vidinį studijų kokybės vertinimą yra analizuojami aukštosios mokyklos studentų mokymosi rezultatai, akademinės bendruomenės mokslinės veiklos rezultatai, numatomos priemonės, kurios reikalingos koreguoti tą situaciją, kuri tyrimų metu išryškėjo kaip nepalanki. Atlikus analizę numatomi kokybės siekio tikslai, sudaromas veiklos planas ir įvertinamas pats ugdymo procesas.

Išorinis studijų kokybės vertinimas literatūroje apibrėžiamas įvairiai. R. Laužackas (2005) teigia, kad tai yra informacijos rinkimas, matuojant mokymo/studijų turinio ar institucijos veiklos pasiekimų lygį pagal tikslus, logiką ir metodiką; vertinimą atlieka asmuo (ar jų grupė), nedalyvaujantis vertinimo projekto veikloje ir nedirbantis vertinamoje institucijoje.

K. Pukelio (2004) teigimu, išoriniam kokybės vertinimui yra priskiriamos tokios sritys: dėstymo kokybė, studijų tobulinimas, valdymas bei organizavimas, finansavimas, studentai, personalo kvalifikacija, strategija ir sprendimų priėmimas, institucijos valdymas.

Europos Aukštojo mokslo išorinės nuostatos Studijų kokybės gerinimo nuostatose (2006) nurodomos šios:

- *atsižvelgimas į vidinio kokybės užtikrinimo procedūras.* taikant išorinio kokybės užtikrinimo procedūras turėtų būti atsižvelgiama į vidinio kokybės užtikrinimo procesų, aprašytų pirmoje Europos nuostatų ir gairių dalyje, veiksmingumą;
- *išorinio kokybės užtikrinimo procesų gerinimas.* Pirmiausia visi proceso dalyviai (įskaitant aukštąsias mokyklas) turėtų kartu nubrėžti kokybės užtikrinimo procesų tikslus ir uždavinius, kurie turėtų būti viešai paskelbti, aprašant numatomas procedūras ir tik po to jas taikant;
- *sprendimų priėmimo kriterijai.* Bet kokie oficialūs sprendimai, priimti kaip išorinio kokybės užtikrinimo veiklos išdava, turi būti paremti nuosekliai taikomais aiškiais ir viešai paskelbtais kriterijais;
- *iškeltų tikslų ir procesų dermė.* Visi išorinio kokybės užtikrinimo procesai turėtų būti sudaryti taip, kad būtų įgyvendinti iškelti tikslai ir uždaviniai;
- *vertinimo išvados.* Vertinimo išvados turėtų būti skelbiamos viešai ir parašytos aiškiai, lengvai suprantamu akademinio stiliu. Bet kurie vertinimo išvadų sprendimai, argumentai ir patarimai turėtų būti aiškiai išskirti;
- *tolesnė veikla.* Kokybės užtikrinimo procesuose, apimančiuose rekomendacijas veiklai arba reikalaujančiuose tolesnių veiksmų plano, turėtų būti iš anksto nustatytos ir nuosekliai taikomos tolesnės veiklos procedūros;
- *vertinimo periodiškumas.* Išorinis institucijų ir (ar) programų kokybės užtikrinimas turėtų būti vykdomas periodiškai. Vertinimo ciklo trukmė ir procedūros turėtų būti aiškiai nusakytos ir iš anksto viešai paskelbtos;

- *sisteminė analizė*. Laikas nuo laiko kokybės užtikrinimo agentūros turėtų pateikti vertinimų apibendrinimus, kuriuose pateikiama atliktų vertinimo išvadų, procedūrų ir išorinio vertinimo poveikio analizė.

V. Dienio ir kt. (2005) teigimu, plėtojant aukštojo mokslo kokybės vertinimo sistemą Lietuvoje, reikėtų atsižvelgti į kitų Europos šalių patirtį šioje srityje. Įvairiose srityse išorinis studijų kokybės vertinimas dažniausiai yra dviejų tipų – vertinamos programos ir institucijos. Išoriniu institucijos vertinimu siekiama keturių pagrindinių dalykų:

1) **atsiskaitomumo**: universitetai, kolegijos ir mokslo institutai vertinami pagal tai, kaip jie atsiskaito už savo veiklą visuomenei, savo paslaugų vartotojams, išoriniams finansuotojams, ypač vyriausybei (įrodo, kad tinkamai leidžia jiems skirtus pinigus) ir pan.;

2) **tobulinimo**: išorinė universitetų, kolegijų ir mokslo institutų vertinimo sistema skatina jas analizuoti savo veiklos privalumus ir trūkumus, koreguoti plėtros planus, veiklos metodus bei priemones, plėtoti savo potencialias galias ir išvengti grėsmių. Dėl šios priežasties, universitetų, kolegijų ir mokslo institutų veikla nuolat tobulinama;

3) **informavimo**: aukštojo mokslo kokybės vertinimo galutinis tikslas – įvairių universiteto, kolegijos ir mokslo institucijos veikla suinteresuotų grupių informavimas apie aukštosios mokyklos ar mokslo instituto pasiekimus, joje vykstančius procesus ir pan. išorinio institucijų vertinimo rezultatai turėtų būti viešai skelbiami, kad visuomenė sužinotų apie universiteto, kolegijos ar mokslo instituto privalumus ir trūkumus.

4) **palyginamumo**: vertinimo metu iš surinktos informacijos apie universitetų, kolegijų, mokslo institutų laimėjimus, pažangą nustatoma, kas pasieta konkrečiame universitete, kolegijoje ar mokslo įstaigoje lyginant su kitomis aukštojo mokslo institucijomis.

Vadinasi, išorinio vertinimo paskirtis yra pateikti visuomenei aukštosios mokyklos pajėgumą ir galimybes suteikti reikalingą išsilavinimą, įgyvendinti mokymosi programas ir nustatyti, kokia aukštoji mokykla turi daugiau ir įvairesnių pasiekimų tarp kitų aukštųjų mokyklų.

Šiaulių universitete 2008 metais parengta Studijų kokybės gerinimo strategija 2008 – 2011 metams, kurioje teigiama, kad „studijų kokybės gerinimas šiandien yra vienas iš Šiaulių universiteto veiklos prioritetų <...> studijų kokybė universitete apibrėžiama kaip sutartinių požymių visuma, rodanti, kokiū būdu yra tenkinami studentų, akademinų ir mokslo darbuotojų, darbdavių, visuomenės poreikiai“ (Studijų kokybės gerinimo strategija 2008 – 2011 metams, 2008, p. 4). Taigi, Šiaulių universitetas yra aukštojo mokslo įstaiga, kuri analizuodama savo studijų kokybę taip pat įvertina visos universiteto bendruomenės poreikius ir vadovaujasi ES dokumentais bei Lietuvos Respublikos strateginiais dokumentais: Valstybės ilgalaikės raidos

strategija (2002), Valstybės švietimo strategija 2003 – 2012 metams, Švietimo ir mokslo ministerijos 2007 – 2009 strateginiu veiklos planu, Šiaulių universiteto strateginiu planu (2007).

Apibendrinant galima teigti, kad siekiant aukštojo mokslo studijų kokybės yra reikalinga nuolat vertinti kiekvienos aukštosios mokyklos studijų kokybę. Aukštojo mokslo studijų kokybės vertinimas gali būti vidinis ir išorinis. Vidinio studijų kokybės vertinimo metu išanalizuojama aukštosios mokyklos rezultatų ir jų kaitos poreikio analizė, o išorinis vertinimas sudaro sąlygas visuomenei susipažinti su aukštosios mokyklos pasiekimais ir jos vieta kitų aukštųjų mokyklų grupėje. Šiaulių universitete taip pat yra nuolat atliekamas studijų kokybės vertinimas, organizuojami įvairūs studijų kokybės tyrimai.

2. MUZIKOS PEDAGOGŲ RENGIMO SPECIFIKA AUKŠTOJOJE MOKYKLOJE

2.1. Muzikos pedagogų rengimo aspektai Lietuvos švietimo sistemoje

Akcentuojant muzikos studijų kokybės reikšmę reikėtų remtis R. Rimšaitės ir V. Umbrasienės (2011) nuostatomis, jog aukštasis muzikinis išsilavinimas Europoje paprastai suteikiamas konservatorijose, akademijose, aukštosiose muzikos mokyklose, muzikos universitetuose. Kaip ir visų meno studijų, vienas iš svarbiausių aukštojo muzikos mokslo siekių yra praktinių studentų gebėjimų lavinimas ir kūrybiškumo ugdymas. Įgyvendinant aukštojo mokslo muzikos krypties studijų reformas, itin svarbu atkreipti dėmesį į specifinius muzikos studijų ypatumus ir tam tikras specifines problemas. Muzikos krypties studijos pasižymi studijų struktūros, mokymo metodų, vertinimo formų, įsidarbinimo rodiklių, tradicinių darbo vietų ir aukštųjų mokyklų veiklos reikalavimų specifika. Vadinasi, šios srities studijų mokymo kokybė turi būti nuolat vertinama ir analizuojama, aiškinantis, ar tinkamai išugdytos muzikos pedagogui reikalingos kompetencijos.

R. Rimšaitė ir V. Umbrasienė (2011) teigia, kad muzikos krypties studijos pasižymi studijų struktūros, mokymo metodų, vertinimo formų, įsidarbinimo rodiklių, tradicinių darbo vietų ir aukštųjų mokyklų veiklos reikalavimų specifika.

Minėtos autorės teigia, kad muzikos krypties studijos, lyginant su kitų krypčių studijų rengimu išsiskiria šiais skirtumais:

1) muzikos studijos – tai meniškios individualybės ugdymas. Todėl daugelyje aukštųjų muzikos ir kitų meno krypčių mokyklų pagrindinė dėstytojo darbo forma yra individualus darbas su vienu studentu arba su mažomis 2–5 studentų grupėmis. Tai nėra būdingas kitų studijų krypčių bruožas ir reikalauja didesnių specialisto parengimo investicijų;

2) muzikos sritis yra įvairialypė – kūryba, atlikimas, interpretacija, teorija, kritika ir pan. Poreikis lavinti praktinius (meninius) įgūdžius ir kaupti profesinę patirtį yra esminis, todėl ugdant muzikos specialistus dažnai jungiamas formalusis ir neformalusis mokymas, glaudžiai siejamas su profesionalios muzikinės veiklos praktika;

3) menininko rengimas neapsiriboja profesinių įgūdžių ir intelektualinių gebėjimų lavinimu. Menininkas auga kaip individualybė, brandindamas ir savo vidinį muzikanto potencialą, siejamą su įgimtais muzikiniais gabumais. Todėl universitetinių muzikos studijų trukmė negali orientuotis į tipinę pirmosios pakopos trukmę (3 m.), kuri nurodoma Bolonijos deklamacijoje. Pirmosios pakopos muzikos studijos aukštojoje universitetinėje mokykloje turi trukti ketverius metus;

4) aukštosios muzikos mokyklos vykdo akademinę veiklą, palaiko ir skatina mokslinius meno ir jo reiškinių tyrimus, bet greta intensyviai plėtoja meninę, kūrybinę ir kitokią inovatyvią veiklą. Todėl vertinant aukštąsias muzikos mokyklas, greta mokslinės veiklos kriterijų pageidautina suformuoti meninės ir kūrybinės veiklos vertinimo kriterijus, kurie parodo mokyklos misijos ir studijų kokybės sąsajas

Taip pat svarbu akcentuoti, kad mokymosi procese muzikos pedagogas įgyja reikalingas profesinei veiklai kompetencijas. R. Rimšaitės ir V. Umbrasienės (2011) atliktas įvairių muzikos mokyklų absolventų tyrimas atkleidė tokias muzikos mokytojo dalykinės kompetencijas (žr. 1 lentelė).

1 lentelė

Muzikos mokytojo dalykinės kompetencijos

Bakalauro studijos	Magistro studijos
Igūdžiai ir meniniai gebėjimai	
<p>Gebėjimas profesionaliai atlikti skirtingų stilių, žanrų ir formų muziką</p> <p>Gebėjimas pasirinkti ir taikyti efektyviausius mokymosi būdus ir priemones meniniam rezultatui pasiekti</p> <p>Gebėjimas suprasti muzikinės klausos lavinimo, teorinių ir praktinių studijų tarpusavio ryšius ir efektyviai juos panaudoti muzikos atlikimo praktikoje</p> <p>Gebėjimas dalyvauti įvairios sudėties ir dydžio ansambliuose ir muzikiniuose kolektyvuose</p> <p>Gebėjimas analizuoti ir kritiškai vertinti savo ir kolegų atlikimo kokybę</p> <p>Gebėjimas valdyti kūną ir emocijas scenoje, tausoiant fizinę ir psichinę sveikatą</p>	<p>Gebėjimas plėtoti originalią meninę saviraišką, būtiną atliekamo kūrinio asmeninei koncepcijai išreikšti</p> <p>Gebėjimas savarankiškai pasirinkti repertuarą, sudaryti programą ir efektyviai planuoti programos parengimo etapus meniniam rezultatui pasiekti</p> <p>Gebėjimas savarankiškai gilinti teorines žinias, reikalingas profesionaliam muzikos atlikimui</p> <p>Gebėjimas dalyvauti įvairios sudėties ir dydžio ansambliuose, muzikiniuose kolektyvuose ir jiems vadovauti</p> <p>Gebėjimas argumentuotai vertinti atlikimo meno reiškinius</p> <p>Gebėjimas spręsti psichologines problemas netikėtose sceninėse situacijose.</p>
Repertuaro pažinimas	
<p>Gebėjimas atpažinti, kaupti ir atlikti pagrindinį savo instrumento ir ansamblių repertuarą, jo interpretacijos tradicijas nuo ankstyvosios iki šiuolaikinės muzikos</p>	<p>Gebėjimas atlikti reprezentacinį savo instrumento ir (ar) ansamblių repertuarą</p> <p>Gebėjimas suvokti, išreikšti ir tobulinti savo meninį individualumą, tikslingai ir efektyviai pasirenkant muzikinį repertuarą</p>
Koncertiniai igūdžiai	
<p>Gebėjimai viešai atlikti repertuarą įvairiuose kultūriniuose ir socialiniuose kontekstuose, plėtoti viešų pasirodymų patirtį</p>	<p>Gebėjimas sudaryti ir įgyvendinti koncertines programas įvairiuose visuomeniniuose ir socialiniuose kontekstuose, įvertinant skirtingų muzikos vartotojų poreikius ir pasirenkant efektyviausius komunikacijos būdus ir formas</p> <p>Gebėjimas bendradarbiauti nacionaliniu ir tarptautiniu su muzikos ir kitų sričių menininkai</p>
Teorinės kompetencijos	
<p>Gebėjimas praktiškai pritaikyti žinias apie įvairių stilių, žanrų ir formų muzikos interpretacijos tradicijas nuo ankstyvosios iki šiuolaikinės muzikos</p>	<p>Gebėjimas analizuoti, kritiškai įvertinti kūrybinius atlikimo procesus, jų reikšmę šiuolaikiniame kultūriniame kontekste ir muziką kaip kultūros dalį, kintančiame kontekste.</p>
Pedagoginiai gebėjimai	
<p>Gebėjimas mokyti vaikus atlikimo meno,</p>	<p>Gebėjimas kritiškai analizuoti savo pedagoginę</p>

panaudojant pedagoginės psichologijos, mokymo metodikos ir pedagoginio repertuaro žinias Gebėjimas organizuoti pedagoginį procesą savo klasėje Gebėti pastebėti savo pedagoginės veiklos trūkumus ir privalumus	veiklą Gebėjimas organizuoti ir vadovauti pedagoginiam procesui didesniame kolektyve Gebėjimas atlikti mokslinę pedagoginės veiklos analizę
---	---

Šaltinis: I. Rimšaitė, V. Umbrasienė (2011, p.28)

Apibendrinant lentelėje pateikiamus gebėjimus, galima teigti, kad muzikos mokytojo dalykinės kompetencijos yra siejamos su muzikiniais gebėjimais ir gebėjimu tinkamai organizuoti ugdymo procesą.

2.2. Muzikos pedagogų profesinių kompetencijų aprašo analizė

Valstybinės pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo pertvarkos programoje (2006) teigiama, kad *švietimo kokybė* priklausys nuo pedagogų pasirengimo dirbti naujomis sąlygomis, nuo to, ar bus imtasi pedagogų rengimo reformos. Išryškėjo šie esamosios pedagogų rengimo sistemos trūkumai: pedagogus rengiančiose aukštosiose mokyklose deramai neįvertinama pedagoginių studijų svarba; egzistuoja pedagogų rengimo akademiškumas, orientacija į „grynąjį mokslą“; neveikia pedagoginės stažuotės institucija, nėra jungčių tarp neuniversitetinio ir universitetinio pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo; pastebimas aukštųjų mokyklų dėstytojų atotrūkis nuo mokyklos gyvenimo; pedagogų rengimo sistema praktiškai nepritaikyta mokymosi visą gyvenimą reikmėms; studijų turinys neorientuotas į naujų gebėjimų ir kompetencijos – kritinio mąstymo, problemų sprendimo, informacinio raštingumo – puoselėjimą. Taigi, kaip jau buvo minėta, mokytojo veiklos kokybė ir kompetencijos labai daug priklauso nuo aukštojo mokslo kokybės. Todėl ir bendrųjų kompetencijų ugdymas yra vienas iš studijų kokybės prioritetų.

Mokytojų kompetencijų tobulinimas yra aktualus valstybinio lygmeniu. Siekiant tinkamo pedagogų kvalifikavimo, švietimo ir mokslo ministro 2003 m. rugpjūčio 14 d. įsakymu Nr. ISAK-1155 „Dėl Mokytojų kompetencijos centro steigimo“ įsteigtas Mokytojų kompetencijos centras, kurio veiklos tikslas – organizuoti mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų (mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, skyrių vedėjų, psichologų ir kitų dalyvaujančių ugdymo procese asmenų) kvalifikacijos tobulinimo sistemos kokybės stebėseną, pedagogų kvalifikacijos tobulinimo veiklą vykdančių institucijų bei mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimo programų akreditavimą ir metodinės pagalbos teikimą, teikti pagalbą švietimo įstaigų pedagogų atestacijos komisijoms, vykdyti ekspertinį pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programų vertinimą, pedagogų rengimo

studijų programų tyrimus, dalyvauti atliekant pedagogų rengimo programų ekspertizę. Visa išvardinta veikla yra aktuali ir susijusi su ugdymo kokybės gerinimu.

Apibendrinant bendrųjų pedagogo kompetencijų reikšmę reikia pastebėti, kad mokytojo kompetencijos strateginiuose švietimo dokumentuose yra skiriamos į tris grupes. Todėl kiekvienam mokytojui yra svarbu išsiugdyti bendrakultūrinės, bendrąsias ir dalykines kompetencijas, kurios padėtų tinkamai organizuoti ir įgyvendinti ugdymo procesą. Todėl šių kompetencijų pagrindus reikalinga suformuoti jau mokantis aukštojoje mokykloje.

Mokytojų profesijos kompetencijos apraše (2007) yra nurodoma, kad bendrosios kompetencijos yra žinios, įgūdžiai, gebėjimai, vertybinės nuostatos, požiūriai, kitos asmeninės savybės, reikalingos mokytojo veiklai ir kurias galima perkelti iš vienos rūšies veiklos į kitą. S. Saulėnienė (2007) pateikia tokį šiuolaikinio mokytojo kompetencijų skirstymą (žr. 2 lentelę).

2 lentelė

Mokytojo kompetencijų struktūra

Bendrakultūrinė kompetencija	Bendrakultūrinė (Tarpkultūrinė (inter-kros-, trans-)) kompetencija (multikultūriniai, politiniai, socialiniai aspektai)
Profesinės pedagoginės kompetencijos	Informacinių technologijų naudojimo kompetencija Ugdymo/si aplinkų kūrimo kompetencija Dalyko turinio planavimo ir tobulinimo kompetencija Mokymo/mokymosi proceso valdymo kompetencija Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo kompetencija Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo kompetencija Mokinių motyvavimo ir paramos jiems kompetencija Mokinių pažinimo ir mokinių pažangos pripažinimo kompetencija Profesinio tobulėjimo kompetencija
Bendrosios kompetencijos	Bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencija Tiriamosios veiklos kompetencija Reflektavimo ir mokymosi mokyti kompetencija Organizacijos tobulinimo bei pokyčių valdymo kompetencija

Taigi, remiantis Mokytojų profesijos kompetencijos aprašu (2007) ir S. Saulėnienės (2007) pateikiamu šiuolaikinio mokytojų kompetencijų aprašu galima teigti, kad mokytojų kompetencijos yra skirstomos į tris grupes: bendrakultūrinės kompetencijos, bendrosios profesinės kompetencijos ir specialiosios kompetencijos. Kiekvienas pedagogas turi būti susiformavęs bendrąsias kompetencijas, kurių dėka jis turi gebėti bendrauti ir bendradarbiauti su mokiniais, kolegomis, tėvais ir visuomene, atlikti tiriamąjį darbą, mokyti, kelti kvalifikaciją ir vertinti bei analizuoti savo pasiektus rezultatus, teikti siūlymus dėl mokyklos veiklos tobulinimo.

Pedagogų rengimo koncepcijoje (2004) nurodoma, jog mokytojo dalykinė kompetencija – viena iš svarbiausių įgyjamų kompetencijų studijuojant aukštojoje mokykloje. Todėl aukštojoje mokykloje būtina įgyti visas reikalingas žinias ir įgūdžius, kurie reikalingi kaip dalyko mokytojui.

2.1. Muzikos pedagogų kompetencijų plėtojimo galimybės

Studijų kokybė yra vienas aktualiausių veiksnių, turinčių įtakos muzikos mokytojo kompetencijų formavimui, todėl į muzikos mokytojo kompetencijas galima žiūrėti per ugdymo kokybės prizmę, nes kaip nurodo A. Rauduvaitė ir D. Ramanauskienė (2010), muzikos mokytojo rengimas prasmę įgyja tuomet, kai pedagoginės studijos pasirenkamos sąmoningai ir atsakingai, kai kryptingai ir nuosekliai ugdomi muzikiniai bei profesiniai gebėjimai. Todėl tikslinga apibrėžti muzikos mokytojų profesines kompetencijos sampratą.

„Muzikos mokytojo kompetencijos – muzikos mokytojo žinios, įgūdžiai, gebėjimai, vertybinės nuostatos, požiūriai ir kitos asmeninės savybės, lemiančios sėkmingą jo veiklą muzikinio ugdymo srityje“ (Lasauskienė, 2010, p. 9).

Kaip teigia D. Nasvytienė ir I. Balčaitytė (2009, p. 22), mokytojas – viena atsakingiausių ir labiausiai įpareigojančių socialinių profesijų. Jaunosios kartos ugdymui visuomenė kelia aukštus reikalavimus, tad mokytojo darbas – dažna viešojo intereso debatų tema. Mokytojas atlieka mažiausiai keturias funkcijas – yra lyderis, pagalbininkas, stebėtojas, pozityvaus ryšio pradininkas. Todėl, siekiant gerai atlikti įvardintas funkcijas, būtina tinkamai pasirengti jau aukštojoje mokykloje ir dirbant nuolat tobulinti savo dalykines ir bendrąsias kompetencijas. Tokiai nuostatai tinka ir pateikta muzikos pedagogo kompetencijų apibrėžtis, iš kurios matyti, kad įvaldęs reikalingus gebėjimus mokytojas yra patarėjas, konsultantas ir savo pavyzdžiu sudarantis palankias sąlygas mokinių ugdymui. Tai labai svarbu būtent muzikos mokytojui, nes dažnai mokiniai muziką laiko „nerimta pamoka“, todėl profesinių kompetencijų išugdytas yra ypač reikšmingas tinkamam darbo atlikimui.

Sparti socialinio bei kultūrinio gyvenimo kaita keičia mokyklą, mokytojo vaidmenį. Todėl labai svarbu, kad kiekvienas mokytojas sugebėtų prisitaikyti prie nuolat kintančios aplinkos, o tam „šiandienos mokykloje mokytojui reikia naujų kompetencijų – mokėjimo mokytis, informacijos valdymo, problemų sprendimo, kooperatyvumo ir daugelio kitų“ (Barkauskaitė, Pečiuliauskienė, 2009, p. 43). Vadinasi, šiandieninių mokyklų pedagogas turi ne tik perduoti mokiniams savo turimas žinias, bet ypač gebėti jas perteikti įdomiai ir informatyviai. Muzikos pedagogai nuolat turi dalyvauti mokinio veikloje, ne tik organizuoti koncertus, bet demonstruoti ir savo gebėjimus valdyti instrumentą, dainuoti ir bendrauti.

Pasak J. Lasauskienės (2008), aptariant muzikos pedagogo dalykinės kompetencijos ypatumus, ypač lyginant su kitų mokomųjų dalykų pedagogų kompetencijų modeliais, atsiskleidžia muzikos mokytojo meninių ir pedagoginių gebėjimų, asmeninių savybių bei profesinio kryptingumo dermės reikšmė. Muzikinio ugdymo pedagogas vadinamas „dvigubu specialistu“, nes edukacinėje veikloje jis reiškiasi muziko menininko bei muziko pedagogo

(asmenybių ugdytojo) vaidmenyse. Vadinasi, muzikos mokytojo edukacinė veikla sėkminga, kai jo polinkiai į muzikinę ir pedagoginę veiklą glaudžiai sąveikauja. Tačiau moksliniai tyrimai ir ugdymo realybės stebėjimai rodo, kad muzikos mokytojai dažniausiai reiškiasi tik muzikos švietimo (muzikos mokymo, lavinimo funkcijos vykdytojo, žinių, įgūdžių teikėjo) plotmėse. Vadinasi, pedagogo veikla mokykloje neapsiriboja vien tik atėjimu į pamokas (žr. 4 pav.).

4 pav. Pedagogo profesinės veiklos bendrojo lavinimo mokyklose

Šaltinis: Barkauskaitė M., Pečiuliauskienė P., 2009, p. 44

Pagal 4 paveiksle pateikiamus duomenis matyti, kad pedagogas mokykloje turi nuolat dirbti su klase, organizuoti papildomą popamokinę veiklą, tobulinti kvalifikaciją, organizuoti metodinės veiklos sklaidą, gebėti naudotis teikiama informacija ir visose savo atliekamosiose veiklose siekti kokybės. Todėl galima teigti, kad muzikos mokytojas, kaip ir bet kurio kito dalyko pedagogas, pirmiausia turi išsiugdyti reikalingas bendrąsias profesines kompetencijas.

E. Martišauskienės (2009) atliktas tyrimas parodė, kad pedagogai mokytojo kompetenciją dažniausiai sieja su mokymosi rezultatais, bendravimu, mokytojų žiniomis, pedagogo asmenybe. Tai ryškiausi mokytojo kompetencijos kontūrai.

Muzikos mokytojo dalykinių kompetencijų analizė pateikiama J. Lasauskienės darbuose. J. Lasauskienė (2007) teigia, kad muzikos mokytojo dalykinės kompetencijos turinio ir struktūros modelį sudaro šie komponentai:

- 1) vertybinės orientacijos;
- 2) muzikinių edukacinių projektų valdymas;
- 3) vadovavimas muzikos kolektyvui;

- 4) muzikos interpretavimas;
- 5) muzikos komponavimas;
- 6) muzikos vertinimas;
- 7) muzikos teorijos ir istorijos pagrindų išmanymas.

Minėtos autorės teigimu, šių dalykinių kompetencijų struktūroje išskiriami saviti gebėjimai, žinios ir vertybės. Vadinasi, dalykinės muzikos mokytojo kompetencijos yra tos kompetencijos ir įgūdžiai, kuriais vadovaudamasis muzikos pedagogas gali tinkamai įgyvendinti muzikinę veiklą mokykloje. Visos išvardintos kompetencijos yra reikšmingos tuo požiūriu, kad muzikos mokytojas gali tinkamai organizuoti muzikinius projektus, dirbti su muzikiniu mokinių kolektyvu, interpretuoti ir komponuoti muziką, ją vertinti ir išdėstyti mokiniams muzikos teorijos pagrindus, taip pat gerai valdyti muzikos instrumentą.

J. Lasauskienė (2010) teigia, kad kaip viena svarbiausių muzikos mokytojų kompetencijų dažnai įvardijama muzikinė kompetencija. Ši veikla apima muzikinių gebėjimų (dainavimo, grojimo, dirigavimo, kūrybos) ugdymą(si) ir plėtojimą, muzikos dalyko pagrindų ir jų technologijų praktinėje ir muzikinėje veikloje pritaikymą. Vadinasi, muzikos mokytojas pirmiausia turi būti tikras muzikos specialistas, gebėti groti, dainuoti, diriguoti ir žinoti muzikos teorijos pagrindus.

Kaip viena iš muzikos mokytojų dalykinių kompetencijų, V. Jucevičiūtės-Bartkevičienės (2010) yra išskiriama individuali vokalinė raiška. Jos teigimu, individuali vokalinė raiška lemia visavertės asmenybės su(si)formavimą, savo tautos ir pasaulio muzikinės kultūros paveldo ir šiandienų muzikinių aktualijų suvokimą, muzikinių – kultūrinių interesų plėtotę, gebėjimą pristatyti savo regiono, šalies muzikinę kultūrą, kartu lemdama vertybinių nuostatų formavimąsi, lengvesnę integraciją į platesnius sociokultūrinius junginius, taip sustiprindama pedagogo kompetencijų pagrindus, o tai yra vienas svarbiausių būsimą muzikos mokytojo ugdymo uždavinių, kurio įgyvendinimo kokybė tiesiogiai daro įtaką ir tolesnei generacijai, sukuria prielaidas puoselėti savo mokinių tokias savybes.

J. Lasauskienės ir kt. (2007) teigimu, vykstant pedagogų rengimo kaitai aukštojoje universitetinėje mokykloje kyla ir būsimųjų muzikos mokytojų projektinės veiklos kompetencijos reikšmė. Todėl tikslinga akcentuoti, kad muzikos mokytojas savo turimas kompetencijas turėtų demonstruoti ne tik pamokinėje veikloje. Vadinasi, įvairi neformaliojo ugdymo veikla, projektinė veikla taip pat tinka turimų dalykinių kompetencijų demonstravimui ir jų raiškai.

Įvertinus išskirtas muzikos pedagogo dalykines kompetencijas, galima teigti, kad muzikos pedagogas visų pirma yra muzikos atlikėjas ir žinovas. R. Rimšaitės ir V. Umbrasienės

(2011) atliktas kiekybinis sociologinis tyrimas parodė, kad visose studijų pakopose, darbdavių nuomone, profesinei muzikos atlikėjo veiklai svarbiausia yra šių penkių kompetencijų grupė:

- 1) gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje;
- 2) dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas;
- 3) gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas);
- 4) gebėjimas dirbti grupėje;
- 5) gebėjimas mokytis.

Vadinasi, reikia akcentuoti, kad muzikos pedagogui labai svarbu išmokti teorines gautas žinias sėkmingai pritaikyti savo darbo praktikoje, suprasti ir pritaikyti įvairias muzikos veiklos galimybes mokyklos gyvenime, gebėti dirbti ne tik individualiai, bet ir su kitais specialistais grupėse ir nuolat mokytis. Taigi galima teigti, kad aukštojo mokslo studijos turi įtakos tik pradiniam kompetencijų plėtojimo etapui, o jų formavimas ir gilinimas yra jau nuolatinio mokymosi ir tobulinimosi būtinybė.

J. Lasauskienės (2008) atlikta muzikos mokytojų kompetencijos diagnostika parodė, kad patys muzikos mokytojai mano, jog muzikos mokytojų nuostatos ir požiūriai, kaip dalykinės kompetencijos dalis, yra siejami su moksleivių vertybinių orientacijų, kūrybinių gebėjimų, meninės raiškos įgūdžių puoselėjimu. Muzikos pedagogai savo edukacinę veiklą apibūdina kaip plačią ir daugialypę, tačiau kaip sėkmingos muzikos mokytojo edukacinės veiklos prielaidas akcentuoja pedagogo funkcijų (mokymo(si) projektavimo, jo įgyvendinimo ir įvertinimo, asmenybės saviugdos ir tyrimo) įgyvendinimą, kultūrinę veiklą bei dalykinę kompetenciją.

Minėtas tyrimas atskleidė, kad muzikos mokytojų dalykinei kompetencijai įtakos turi asmeninės savybės (individualūs veiksniai) – komunikaciniai ir ekspresiniai gebėjimai, nuoširdumas, meilė vaikams, kūrybiškumas, siekis tobulėti. Tai siejama su mokytojų nuostata, jog muzikos pedagogui reikalingos dalykinės, pedagoginės, psichologinės ir vadybinės žinios.

Kiekvienas mokytojas, dirbantis šiuolaikinėje mokykloje, nuolat tobulinasi ir kelia savo kvalifikaciją, nes, pasak P. Gudyno (2005), ugdymo kokybė labai priklauso nuo mokytojo kompetencijos, kadangi mokytojo darbą charakterizuojantys kintamieji gali paaiškinti gana didelę dalį mokinių pasiekimų variacijos, o mokytojų kvalifikacijos tobulinimas gana padrikas ir lemiamos įtakos mokinių pasiekimams neturi. Vadinasi, mokytojo kompetencija kaip svarbus ugdymo kokybės veiksnys yra aktualus ir tuo požiūriu, kad būtent pedagogas yra pagrindinis švietimo paslaugų teikėjas, o kokybiškai teikiamos paslaugos ir garantuoja ugdymo kokybę, todėl kiekvienas pedagogas turi nuolat kelti kvalifikaciją, kas yra suprantama kaip kompetencijų plėtojimo galimybės.

Muzikinio ugdymo pedagogo edukacinė veikla yra ne tik daugialypė, bet ir kompleksinė, kaip teigia R. Laužackas ir K. Pukelis (2000). Minėtų autorių požiūriu, šis

kompleksiškumas pasireiškia tuo, kad, pavyzdžiui, muzikos mokytojas, norėdamas turėti kokybišką mokymo(si) projektavimo kompetenciją (taip pat mokymo(si) įgyvendinimo, įvertinimo, asmenybės saviugdos ir tyrimo), turi gerai žinoti muzikos dalyko turinį (muzikos dalyko turinio kompetencija), mokėti jį projektuoti ir planuoti (didaktinė kompetencija). Tai reikalauja tam tikros organizacinės arba vadybinės kompetencijos. Vadinasi, muzikos mokytojų kompetencijų plėtojimui reikalingas ne tik dalykinių kompetencijų tobulinimas, tam įtakos turi profesijos daugialypiškumas.

Mokytojo kompetenciją, kaip vieną svarbiausių ugdymo kokybę lemiančių veiksnių, parodė ir D. Gedminienės bei A. Gumuliauskienės (2008) atliktas tyrimas. Jo išvadose teigiama, kad mokytojo kvalifikacija yra svarbi ugdymo proceso sėkmingo organizavimo prielaida, o aukšta mokytojų kvalifikacija yra vienas iš konkrečios mokyklos pasirinkimo motyvų. Muzikos pedagogams aukštos kvalifikacijos siekis labai reikšmingas tuo požiūriu, kad reikalinga ne tik gilinti pedagogines žinias, bet būtina akcentuoti ir muziko kvalifikaciją bei kompetencijas.

Tobulinimasis ir tobulumo siekimas yra vienas aktualiausių veiksnių mokykloje. Pedagogai kompetencijas tobulina dalyvaudami įvairiose veiklose, pasirinkdami įvairias tobulinimosi formas: dalyvauja seminaruose, mokymuose, konferencijose. Kai kurie aktyvesni pedagogai patys organizuoja seminarus, konferencijas. Tokių renginių metu yra įgyjama daugiau patirties, tobulėjama. Vadinasi, pirmiausia mokyklose turi būti suplanuota kvalifikacijos kėlimo sistema, kad mokytojai galėtų nuspręsti, kokių mokymų ir kokių kompetencijų jiems reikia, nes kaip teigia J. Adomaitienė ir kt. (2006), mokytojui būtina giliai suvokti problemos svarbą ir globalumą. Reikalinga vadovautis nauju požiūriu, naujomis vertybėmis bei didaktinėmis nuostatomis; antra – nuolat lavintis ir plėtoti bendrąsias kompetencijas, kad jaustų poreikį ir gebėtų kartu su besimokančiais siekti geresnės gyvenimo kokybės, saugant aplinką ir sprendžiant bendruomenei (regionui, šaliai, Europai) aktualias problemas.

Kaip viena tobulinimosi galimybė yra nuotolinis mokymasis. Pasak R. Girdzijauskienės (2007), rengiant muzikus bei muzikos mokytojus nuo seno nusistovėjęs kontaktinis pedagoginės sąveikos būdas, kai dėstytojas tiesiogiai bendrauja su besimokančiais, betarpiškai perduodamos žinios, tobulinami gebėjimai, plėtojami įgūdžiai. Tačiau autorė išskiria nuotolinio mokymo svarbiausius veiksnius muzikos pedagogui:

- nuotolinis mokymasis suteikia išskirtines galimybes pateikti naujausius vienos ar kitos muzikos srities pasiekimus. Kadangi kompiuterių tinklais teikiama mokymosi medžiaga yra lengvai papildoma bei atnaujinama, muzikos pedagogams atsiveria galimybės naudotis įvairių rūšių informacijos šaltiniais, susipažinti su naujausia metodine literatūra, muzikos mokslo bei meno pasiekimais;

- sudaroma galimybė susipažinti su pažangiomis nuotolinio muzikos mokymo galimybėmis ir metodikomis, patrauklia bei interaktyvia muzikos mokymosi aplinka. Mokantis įgyjamos žinios bei įgūdžiai, kaip atnaujinti mokymo bei studijų programas, mokymo planus, įdiegti informacinėmis technologijomis pagrįstus mokymo(si) metodus ir kt.;
- ypatingai praplečiami muzikos pedagogų gebėjimai muzikinio ugdymo procese naudoti informacines technologijas, plėtoti su tuo susijusias mokytojų kompetencijas (bendrųjų kompiuterinių įgūdžių, muzikinės informacijos paieškos, muzikinės programinės įrangos naudojimo ir kt.).
- sukuriamos kuo arčiau besimokančiojo mokymosi sąlygos. Jos yra vienodai prieinamos visų Lietuvos regionų muzikos mokytojams, dirbantiems net ir nuo centrų nutolusiuose respublikos regionuose. Kompiuterių tinklais teikiami kursai yra ekonomiškai ir efektyvūs, nes gali būti skirti dideliame vartotojų skaičiui, jiems teikti nereikia ieškoti auditorijos bei derinti nustatyto kursų laiko, medžiagos siuntimo kaina yra labai maža (lyginant su tradicine spauda).

J. Lasauskienės (2008) atliktas tyrimas atskleidė, kad pokyčių įgyvendinimas muzikos mokytojo edukacinėje praktikoje ir studijose siejamas su studijų orientacijos į praktiką stiprinimu ir nuolatine dalykinės kompetencijos plėtra. Vadinasi, siekiant tobulėjimo reikalinga nuolat kelti kvalifikaciją ir tobulintis ne tik muzikinėje, pedagoginėje, bet ir vadybinėje veikloje.

Apibendrinant galima teigti, kad muzikos mokytojo, kaip ir kitų dalykų, pedagogų dalykinės kompetencijos yra orientuotos į tikslingą savo dalykinių gebėjimų pritaikymą ugdymo procese.

3. BŪSIMŲ MUZIKOS MOKYTOJŲ NUOMONĖS DĖL STUDIJŲ KOKYBĖS ĮTAKOS KOMPETENCIJŲ RAIŠKAI TYRIMAS

3.1. Tyrimo organizavimas ir eiga

Vienai empirinio tyrimo daliai atlikti pasirinkta anketinės apklausos metodas, kadangi I. Luobikienės (2003), A. Valackienės (2005), R. Tidikio (2003) teigimu, jis yra populiariausias ir dažniausiai taikomas organizacinės kultūros diagnostavimo būdas. Be to, tai mažiausiai laiko ir sąnaudų reikalaujantis metodas, labai plačiai taikomas praktikoje. Anketinio tyrimo populiarumą rodo ir lemia santykinis apklausos atlikimo paprastumas, pigumas, galimybė greitai ir lengvai surinkti daug duomenų.

Tyrimui anketa parengta remiantis išanalizuota mokslinė literatūra ir mokslininkų metodologų rekomendacijomis. Sudarant anketą buvo atsižvelgta į K. Kardelio (2007) nurodymus anketinei apklausai. Pradžioje prisistatoma, pateikiama trumpa anketos pildymo instrukcija. Anketa muzikos pedagogikos studentams parengta remiantis išanalizuota mokslinė literatūra ir Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras (MOSTA) Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu atlikto tyrimo „Studentų požiūris į aukštojo mokslo sistemos tobulinimą“ (2008) instrumentu.

Demografiniame bloke respondentų prašyta pažymėti savo lytį bei kursą, kuriame jie mokosi.

Anketą muzikos pedagogikos studentams sudaro penki klausimų blokai. Pirmasis klausimų blokas – veiksniai, turėję įtakos studijų pasirinkimui. Bloką sudarančiais klausimais aiškinamasi, kokie veiksniai ir motyvai dominavo pasirenkant muzikos mokytojo specialybę. Atsakymai į šį klausimą leis susiformuoti nuostatą apie tuos motyvus, kurie jauną žmogų skatina muzikuoti ir mokytis muzikos kitus. Kitu klausimų bloku aiškinamasi, kokie veiksniai lėmė aukštosios mokyklos pasirinkimą. Atsakymai turėjo padėti susidaryti nuomonę apie tai, kodėl studentai rinkosi studijas Šiaulių universitete.

Kadangi tyrime svarbu, ar studentai jau pakankamai susipažinę su aukštojo mokslo kokybės parametrais ir galės atsakyti objektyviai, buvo klausama kokiuose ir kiek panašių tyrimų jie jau yra dalyvavę.

Antrasis klausimų blokas – muzikos pedagogikos programos studijų kokybės vertinimas. Šio bloko klausimais aiškinamasi, kiek įvairūs studijų proceso veiksniai yra reikšmingi muzikos mokytojo profesiniam pasirengimui. Taip pat siekiama įvertinti muzikos studijų kokybę pagal teiginiuose pateiktus kriterijus.

Trečiojo bloko klausimais aiškinamasi, kokioms asmeninėms kompetencijoms turi įtakos pasirinkta muzikos studijų programa bei kokias asmenines kompetencijas ji skatina.

Pateikti respondentų atsakymai leis susidaryti nuomonę apie studentų asmeninių kompetencijų plėtojimo galimybes, mokantis muzikos programos specialybės.

Ketvirtasis klausimų blokas – pasirinktos muzikos programos studijų kokybės įtaka dalykinėms kompetencijoms. Šiais klausimais buvo aiškinamasi, ar dėstytojų veikla turi ir kokios įtakos studijų kokybei ir muzikos pedagogo kompetencijai bei kokią įtaką muzikos mokytojo kompetencijoms turi studentų veiklos vertinimas. Šie atsakymai parodys, kokius svarbiausius veiklos vertinimo kriterijus įvardija jie patys. Taip pat klausiama, ar laukiamas muzikos pedagogo diplomą tenkins respondentų lūkesčius ir kiek studijų kokybė turi įtakos dalykinėms muzikos mokytojo kompetencijoms.

Penktasis klausimų blokas – suformuotų muzikos pedagogų kompetencijų vertinimas. Šio bloko klausimais aiškinamasi, kokių specialiųjų gebėjimų, reikalingų muzikos mokytojo kompetencijoms įgyti, ugdymo trūkumą pajautė studentai. Taip pat siekta išsiaiškinti, kokias problemas patiriamas studijų metu ir trukdančias ugdytis muzikos mokytojo kompetencijas jie išskiria.

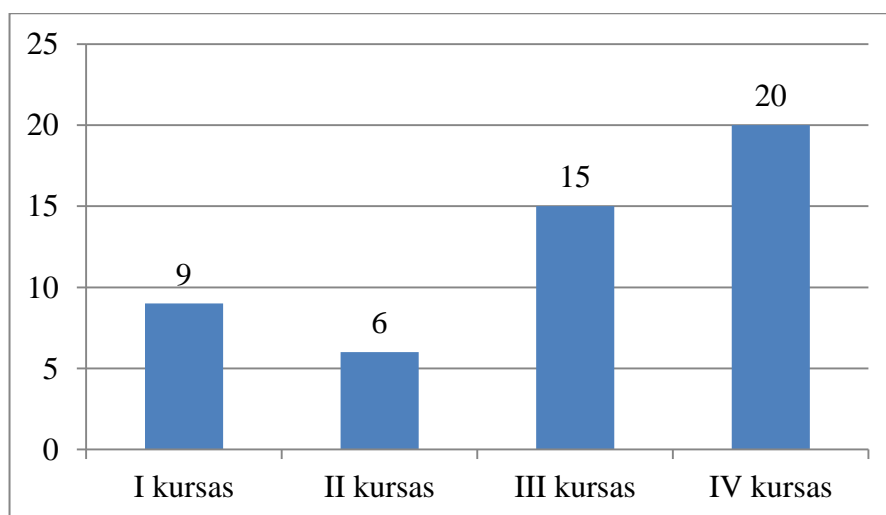
Tyrimas organizuotas 2013 metų balandžio mėnesį Šiaulių universitete. Anketinėje apklausoje dalyvavo 51 Muzikos pedagogikos bakalauro studijų programos studentas.

Antroji tyrimo dalis – magistrantų nuomonės apie ŠU Muzikos pedagogikos magistro studijų programą tyrimas. Jam pasirinktas tyrimo instrumentas – anketa/klausimynas, sudarytas iš atvirų klausimų. Tikėtasi, jog taip magistrantams bus suteikta galimybė išsamiau pateikti savo nuomonę. Kadangi dalis respondentų jau dirba pedagoginį darbą, vadinasi jie jau susidarę tam tikrą nuomonę ar bakalauro studijų metu įgyta patirtis yra pakankama muzikos pedagogo darbui šių dienų mokyklose bei ar magistro studijų programa suteikia galimybę toliau pakankamai tobulinti savo pedagogo kompetencijas.

3.2. Tyrimo imties charakteristika

Empiriniame tyrime dalyvavo 51 bakalauro ir 10 magistro diplomo siekiančių Šiaulių universiteto Muzikos pedagogikos studijų programos studentų.

Tyrimo metu buvo išdalinta 70 anketų. Jas buvo prašyta užpildyti visų Šiaulių universitete Muzikos pedagogikos dieninėse studijose studijuojančių bakalauro. Užpildytų anketų sulaukta 51. Taigi, tyrime dalyvavo 73 proc. bakalauro studentų. Iš jų – 13 vyrų ir 38 moterys. Atsakiusių respondentų pasiskirstymas pagal mokymosi kursą pateikiamas 5 paveiksle. Vienas respondentas neatsakė, kokiame kurse studijuoja.

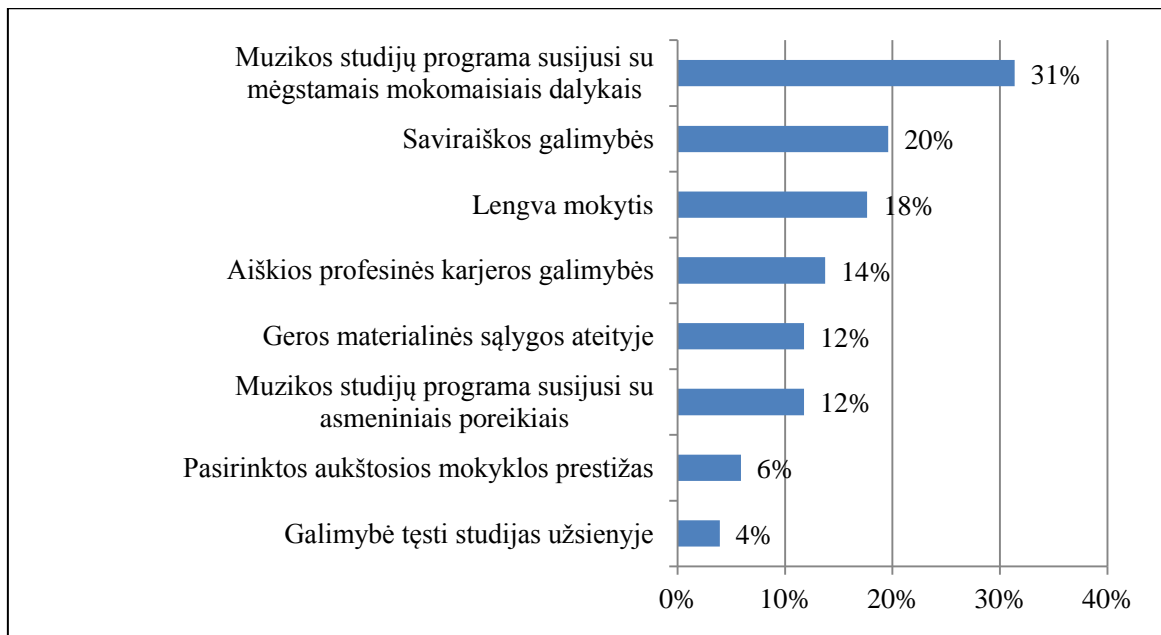
5 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal mokymosi kursą. (N=50)

Matome, jog daugiausiai tyrime dalyvavusių studentų mokosi III ir IV baigiamajame kurse, todėl galima manyti, jog jie jau turi susiformavusią nuomonę apie studijų kokybę Šiaulių universitete bei ją lemiančius veiksnius. Tikėtina, jog tyrimo rezultatai dėl to bus pakankamai objektyvūs.

3.3. Tyrimo rezultatų analizė

3.3.1. Bakalauro studentų požiūrio analizė

Rinkdamasis specialybę kiekvienas jaunas žmogus daug svarsto arba renkasi jau nuo mažų dienų patinkančią profesiją ar specialybę. Profesijos pasirinkimas siejamas su vietos gyvenime ir darbo rinkoje suradimu, profesinio pašaukimo supratimu, gyvenimo kelio planavimu. K. Samašonok, R. Truncienė, D. Kulytė (2010), teigia, kad studijų pasirinkimo motyvacija dažnai siejama ir su individo socialine kompetencija. Tačiau muzikos pedagogo specialybė yra priskiriama prie kūrybinio darbo profesijų ir ne kiekvienas gali turėti reikalingų duomenų tam, kad galėtų būti muzikos pedagogu. Todėl buvo aiškinamasi, kokie veiksniai turėjo įtakos studijų pasirinkimui (žr. 6 pav.).

6 pav. Veiksniai, turėję įtakos muzikos mokytojo specialybės pasirinkimui. (N=51)

Pagal pateiktus respondentų atsakymus matyti, kad muzikos mokytojo profesijos pasirinkimui daugiausiai įtakos turėjo tai, jog muzikos studijų programa yra susijusi su mėgstamais mokomaisiais dalykais. Vadinasi, didesnė dalis muziką studijuoja dėl to, kad mėgsta dėstomus dalykus. Panašus argumentas į minėtą, jog muzikos studijų programa yra susijusi su asmeniniais poreikiais. Jį pasirinko 12 proc. respondentų.

Saviraiškos galimybės pagal pasirinkimų skaičių – antroje vietoje. 20 proc. respondentų nurodė, kad studijuojant muzikos pedagogiką yra geros saviraiškos galimybės. Muziką studijuojantys jauni žmonės gali kūrybiškai dalyvauti mokymosi procese, aktyviai pasireikšti universiteto ar visuomenės veikloje bei atrasti galimybių pademonstruoti savo gebėjimus ar kompetencijas.

Kiek mažesnė dalis studentų nurodė, jog muzikos mokytojo specialybę rinkosi dėl to, jog jos lengva mokytis. Gali būti, kad jaunuoliai, kurie turi gerus muzikinius duomenis ir mėgsta muziką, jaučiasi gerai besimokydami patinkančios specialybės. Kita vertus, galima išvelgti, jog ši specialybė gali būti tam tikra prasme nuvertinama.

14 proc. atsakiusiųjų teigė, jog specialybę rinkosi, nes matė aiškias karjeros galimybes. 12 proc. respondentų nurodė, kad studijuojant muziką ateityje užtikrinamos geros materialinės sąlygos, todėl tikėtina, kad jie jau žinojo, kur galės savo gabumus panaudoti. Vadinasi, dalis studentų studami jau yra susikūrę savo profesinę viziją ir mato galimybę įsitvirtinti darbo pasaulyje.

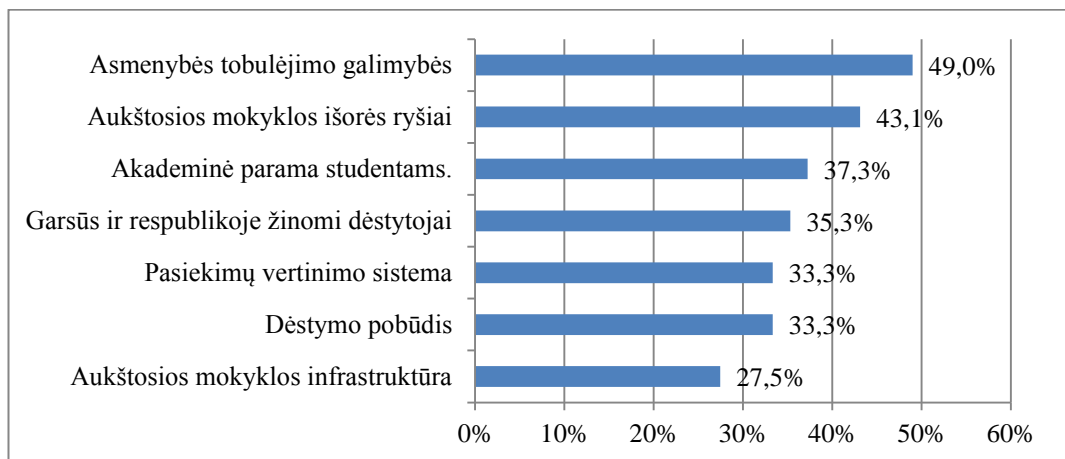
Tik 6 proc. respondentų teigė, kad pasirinko specialybę dėl aukštosios mokyklos prestižo, 4 proc. – dėl galimybės mokytis užsienyje ir 2 proc. – dėl muzikos mokytojų poreikių darbo rinkoje.

Išsakyta studentų nuomonė dėl veiksnių, lemiančių studijų programos pasirinkimą iš dalies sutampa su Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizė centras (MOSTA) švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu atlikto tyrimo „Studentų požiūris į aukštojo mokslo sistemos tobulinimą“ (2008) rezultatus. Juose teigiama, kad pasirenkant studijų programą, daugiausia lemia jos sąsajos su mėgstamais mokomaisiais dalykais ir asmeniniais pomėgiais. Stojantiesiems mažiau rūpi būsimosios specialybės paklausa darbo rinkoje ir aiškios karjeros galimybės.

Kadangi buvo tiriama tik Šiaulių universiteto studentų nuomonė, tai aišku, kad galima tiksliai išsiaiškinti, kurie studijų kokybės veiksniai lemia būtent šio universiteto pasirinkimą. Studentams buvo pateikti studijų kokybės veiksniai ir prašoma juos įvardinti pagal tris kategorijas: visiškai sutinku, iš dalies sutinku, nesutinku. Jau minėtame tyrime teigiama, kad universitetų reitingai yra svarbus jų prestižo visuomenėje rodiklis, tačiau, skirtingai nei tikimasi, tiesiogiai neatspindi patrauklumo potencialiems studentams ir neturi pastebimos įtakos abiturientų pasirinkimui, kurioje aukštojoje mokykloje mokytis.

Vienas svarbiausių aukštosios mokyklos pasirinkimo veiksnių yra įvardinti aukštosios mokyklos išorės ryšiai. Šį argumentą nurodė net 90,2 proc. respondentų. Vadinasi, Šiaulių universiteto studentų muzikų veikla yra pastebima ne tik universiteto aplinkoje. Mažiausiai svarbus studentams pasirodė paskutinis teiginių bloke pateiktas argumentas, jog aukštosios mokyklos pasirinkimą įtakoja joje dėstantys garsūs ir respublikoje žinomi dėstytojai.

Kitų studijų kokybės veiksnių, kurie turi įtakos aukštosios mokyklos pasirinkimui, vertinimai yra labai panašūs: vidutiniškai apie 84 proc. respondentų mano, jog anketos autorės pateikti veiksniai lėmė jų pasirinkimą. Todėl atkreiptas dėmesys į visiškai savo atsakymu įsitikinusių respondentų atsakymų skaičių (žr. 7 pav.).

7 pav. Studijų kokybės veiksniai, turintys įtakos aukštosios mokyklos pasirinkimui (N=51)

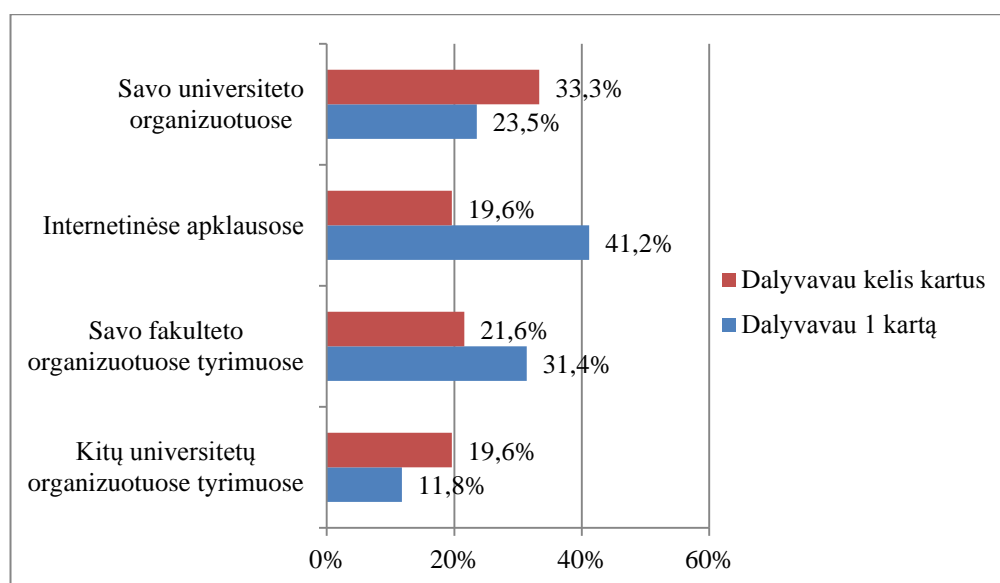
Rezultatai atskleidė, jog 49 proc. respondentų visiškai sutinka, kad Šiaulių universitete yra sudaromos puikios asmeninės tobulėjimo galimybės. Tai leidžia manyti, jog studentai vertina galimybę mokantis atskleisti savo polėkius, pademonstruoti gebėjimus ir individualiai tobulėti.

Antroje vietoje – aukštosios mokyklos išorės ryšiai. Jų svarba visiškai įsitikinę 43 proc. studentų. 37 proc. dalyvavusių apklausoje studentų nurodė, kad jų pasirinkimą lėmė akademinė parama studentams, todėl tikėtina, kad šiame universitete yra palanki galimybė gauti stipendijas ar gyvenamąjį plotą studentų bendrabutyje.

Kiek mažiau visų atsakiusių respondentų (35 proc.) visiškai įsitikinę, jog pasirinkimui mokytis Šiaulių universitete turėjo įtakos jame dirbantys žinomi dėstytojai. Tikriausiai dėl to beveik atitiko ir nuomonių, jog pasirinkti universitetą skatino dėstytojų dėstymo pobūdis, skaičius (33 proc.). Tiek pat respondentų ypač palankiai vertina Šiaulių universiteto pasiekimų vertinimo sistemą. Todėl galima manyti, kad yra galimybės laikytis egzaminus sutartu laiku, nemokamai perlaikyti ar atsikelti egzaminus. Iš pateiktų atsakymų ryškėja, kad dėl pastarųjų veiksnių įtakos visgi abejojama daugiau.

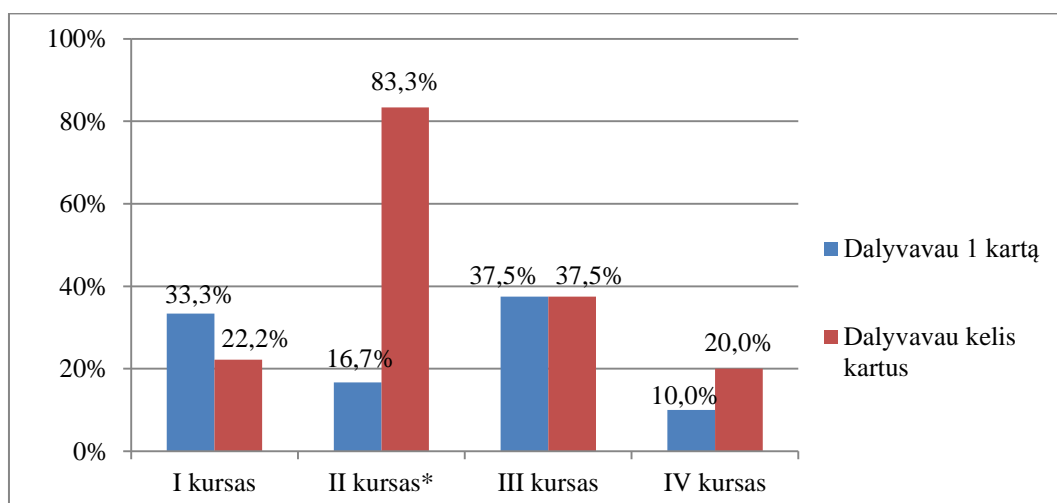
Mažiausiai studentų visiškai sutinka, jog aukštosios mokyklos pasirinkimą lemia aukštosios mokyklos infrastruktūros (28 proc.). Tačiau galima daryti prielaidą, kad dar prieš stojant abiturientams yra suteikiama informacija apie universiteto galimybes ir aplinką. Todėl tikėtina, kad Šiaulių universiteto bendruomenė skleidžia į aplinką pozityvią informaciją.

Kadangi baigiamajame magistro darbe atliekama būsimųjų muzikos mokytojų kompetencijų analizė per studijų kokybės prizmę, tai buvo aiškinamasi, kokiuose studijų kokybės tyrimuose dalyvavo respondentai (žr. 8 pav.).

8 pav. Respondentų dalyvavimas studijų kokybės tyrimuose

Analizuojant pateiktus respondentų duomenis matyti, kad studentai yra dalyvavę įvairiuose studijų kokybės tyrimuose. Daugiausiai jų bent kartą dalyvavo internetinėse apklausose (61 proc.). Dažniausiai tai buvo antro kurso studentai (83,4 proc.) ($p < 0,01$), o rečiausiai – ketvirto (35 proc.). Suprantama, kad studentai padeda atsakyti į kitų studentų organizuojamų apklausų klausimus, supranta, ką reikalinga analizuoti. Kiek mažiau kartų respondentai dalyvavo savo universiteto ir fakulteto apklausose (atitinkamai: 57 proc. ir 53 proc.). Tikėtina, jog pastarųjų klausimų atsakymai galėjo kiek dubliuoti vienas kitą, kadangi fakultetas ir yra universiteto dalis. Pastebėta, jog savo universiteto organizuotuose tyrimuose bent kartą dažniau dalyvavo antro ir trečio kurso studentai ($p > 0,01$) (žr. 9 pav.).

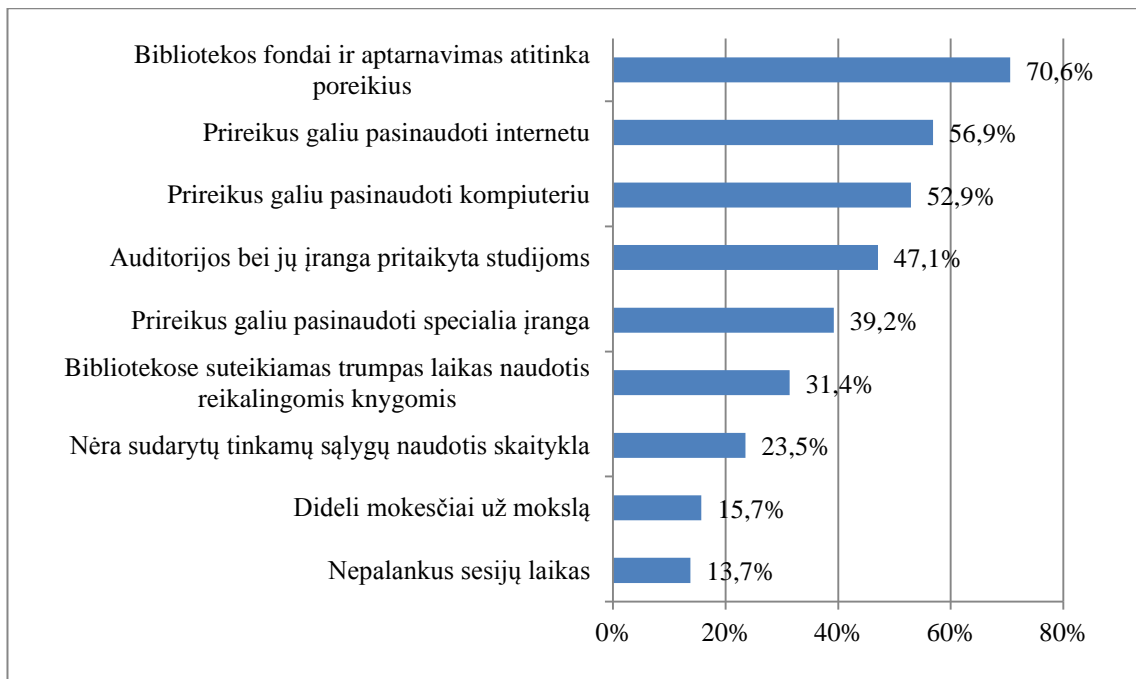

*požymio reikšmingumo lygmuo $p > 0,01$

9 pav. Studentų dalyvavimas savo universiteto organizuojamuose tyrimuose. Kurso, kuriame mokosi aspektas. (N=51)

Kitų universitetų organizuotuose tyrimuose bent kartą yra dalyvavę 21 proc. visų atsakiusiųjų studentų.

Universitetuose sukaupta informacija, bibliotekų fondai, galimybės jais naudotis, galimybė naudotis informacinėmis technologijomis, sesijų laikas, mokestis už mokslą yra studijų kokybės veiksniai, kuriais vadovaujantis įgyvendinamos ugdymo programos. Todėl buvo aiškinamasi, kiek šie veiksniai yra reikšmingi muzikos mokytojo profesiniam pasirengimui (žr. 10 pav.).

10 pav. Studijų kokybės veiksnių įtaka muzikos mokytojo profesiniam pasirengimui (N=51)

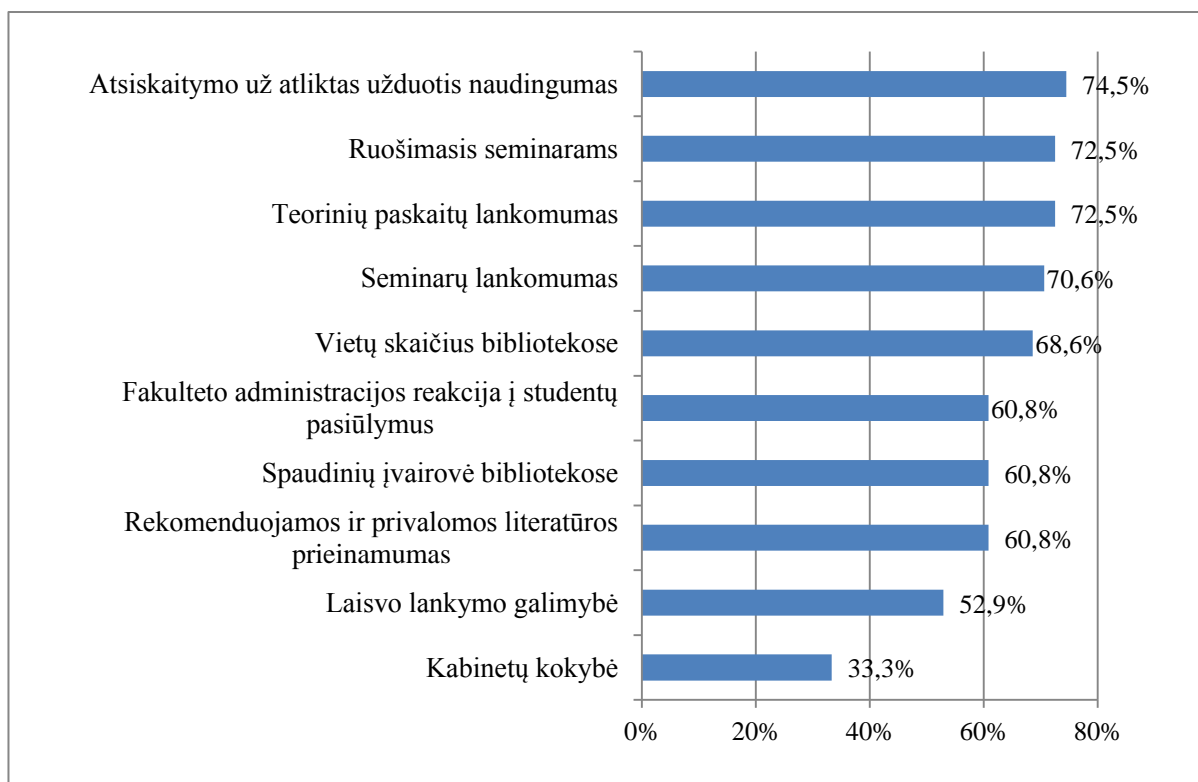
Pagal pateiktus respondentų atsakymus matyti, kad didžiausią naudą muzikos mokytojo profesiniam pasirengimui turi įtakos bibliotekos fondai, kuriuose yra sukaupta mokslinė literatūra. Todėl aišku, kad būsimieji muzikos mokytojai turi geras galimybes vienoje vietoje surasti reikalingą literatūrą pasirengimui paskaitoms ir mokytis. Remiantis respondentų atsakymais galima manyti, jog bibliotekos skaitykla yra pakankamai pritaikyta savarankiškam darbui.

57 proc. respondentų labai palankiai vertina galimybę pasinaudoti kompiuteriu, o 53 proc. – pasinaudoti internetu, kas leidžia daryti prielaidą, jog aukštosios mokyklos infrastruktūra yra gerai sutvarkyta. Patebėta, jog galimybę pasinaudoti internetu ypač vertina ketvirto kurso studentai (90 proc.) ($p < 0,01$). Gali būti, jog internetiniai ištekliai jiems dažniausiai naudingi baigiamųjų darbų rašymui.

46 proc. atsakiusių respondentų teigimu, muzikos mokytojo profesiniam pasirengimui yra naudinga tai, kad auditorijos ir jų įranga yra pritaikytos mokymuisi. Tikėtina, kad studentai, kurie noriai ieško reikalingos informacijos, turi poreikį naudotis specialia literatūra yra patenkinti suteikiamomis galimybėmis, kurios lemia studijų kokybę ir padeda formuoti muzikos mokytojo profesinėms kompetencijoms. Tai, jog trečdalis studentų nurodė, kai tai yra mažiau reikšminga, rodo, kad ne visi studentai naudojami specialia aparatūra ir nerodo poreikio žinoti, kaip su ja reikalinga elgtis, kuriose veiklose pritaikyti.

Mažiausiai įtakos muzikos mokytojo kompetencijoms ugdyti daro dideli mokesčiai už mokslą ir nepatogus sesijų laikus. Taigi, universitete muzikos specialybei taikomas mokestis už mokslą kai kuriems studentams visgi trukdo sėkmingai tobulinti savo kompetencijas. Suprantama, jog studentai norėtų patys pareguliuoti savo sesijų ar egzaminų laiką. Tačiau tai nereiškia, kad dėl šios galimybės jų pedagoginės kompetencijos ypatingai pagerėtų ar pablogėtų.

Studijų kokybę lemia daug veiksnių, kurie vienaip ar kitaip atsiliepia būsimųjų specialistų kompetencijoms. Todėl buvo prašoma įvardinti tuos studijų kokybės veiksnius kurie dažniausiai akcentuojami įvairiuose studijų kokybės tyrimuose (žr. 11 pav.).

11 pav. Studijų kokybės veiksnių vertinimas pagal nurodytus kriterijus

Pagal pateiktą respondentų atsakymų pasiskirstymą matyti, jog geriausiai studentai vertina atsiskaitymus už užduotis (75 proc.). Todėl galima manyti, kad gavę įvertinimus studentai suvokia savo klaidas ir žino kriterijus, pagal kuriuos vertinami jų darbai.

Šiek tiek mažiau įvertintas ruošimasis seminarams bei teorinių paskaitų lankomumas. Pastebėta, jog dažniau patenkinamai ruošimasi seminarams vertino studentai vyrai ($p > 0,01$). Tikėtina, kad ir teorinės paskaitos duoda naudos būsimam profesinei veiklai. Dar mažiau respondentų labai gerai ar gerai įvertino seminarų lankomumą. Tikslinga akcentuoti, kad studentai atidžiau ir aktyviau ruošiasi seminarams, nes juose reikalinga daugiau savarankiško darbo ir pademonstruoti savo gebėjimus. Taip pat aišku, kad būtent daugiau praktinės veiklos sudaro prielaidas aktyvesniam domėjimuisi mokymusi.

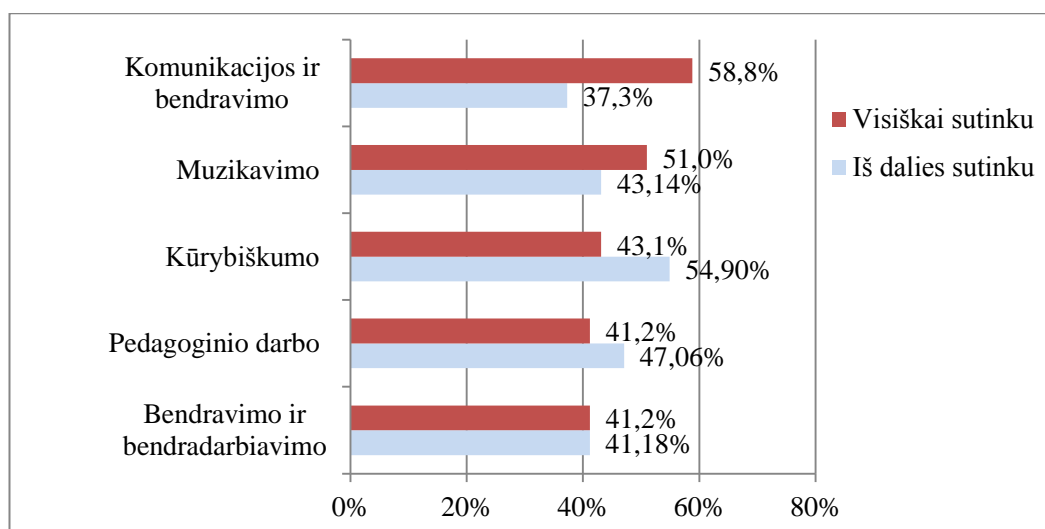
Tai, jog 69 proc. respondentų palankiai vertina vietų skaičių bibliotekose rodo, jog jie aktyviai naudojami bibliotekos ištekliams bei randa pakankamai reikalingos informacijos, patenkinti spaudinių įvairove (61 proc.). Tačiau tai, kad yra ir šiems vertinimams nepalankių atsiliepimų galbūt rodo, kad ne visi studentai naudojami jiems suteikta galimybė. Pastebėta, jog antro kurso studentai daug dažniau už kitus gerai įvertino spaudinių kiekį bibliotekoje (83,3 proc.), tačiau ketvirto kurso atsakymuose buvo net 40 proc. labai gerų ir 40 proc. gerų šio veiksnio įvertinimų. Tuo tarpu trečiakursiai palankiau už kitus kursus įvertino rekomenduojamos literatūros prieinamumą (75 proc.).

61 proc. respondentų labai gerai ar gerai vertina fakulteto administracijos reakciją į studentų pasiūlymus. Tai rodo, kad vyksta nuolatinis studentų ir administracijos bendradarbiavimas, kuris sudaro galimybę studentams išreikšti savo pasiūlymus, o administracijai savo veiklą derinti su studentų teikiamais pasiūlymais.

Pusės respondentų palankiai įvertinta sudaryta laisvo lankymo galimybė. Vadinasi, šiuolaikiniame pasaulyje galimybės laisvai lankyti paskaitas ir suderinti jį su paskaitų laiku yra labai reikšminga, nes daugelis studentų dirba arba turi ir kitokios veiklos ne tik studijas.

Prasčiausiai respondentai įvertino kabinetų kokybę. Labai gerai ir gerai juos įvertino tik trečdalis studentų. Tai leidžia daryti prielaidas, kad fakulteto infrastruktūra ne itin tenkina studentų poreikius ir tai gali turėti įtakos studijų kokybei.

Asmeninės kompetencijos padeda pademonstruoti ir dalykinės bei profesinės kompetencijas. J. Lasauskienė (2008) teigia, kad muzikos pedagogo profesinės veiklos efektyvumui įtakos turi individualūs veiksniai (asmeninės savybės) – gebėjimas bendrauti, humoro jausmas, nuoširdumas, meilė vaikams, kūrybiškumas, dalykinis pasirėngimas, siekis tobulėti. Muzikos pedagogui būtinos savybės, aktualios profesinei veiklai yra susijusios su individualiu ir tarpasmeniniu lygmeniu, atspindi profesinei veiklai reikalingas savybes ir formalius reikalavimus muzikos mokytojo kvalifikacijai ir kompetencijai. Tai siejama su respondenčių nuostata, jog muzikos pedagogui reikalingos dalykinės, pedagoginės, psichologinės, vadybinės ir specifinės žinios, atitinkančios pasirinktą veiklos kryptį. Vadinasi, studijų kokybės veiksniai turi įtakos ir asmeninėms kompetencijoms. Todėl buvo aiškinamasi, kokioms asmeninėms kompetencijoms turi įtakos studijų kokybę formuojantys veiksniai (žr. 12 pav.).

12 pav. Studijų kokybę formuojančių veiksnių įtaka asmeninėms kompetencijoms (N=51)

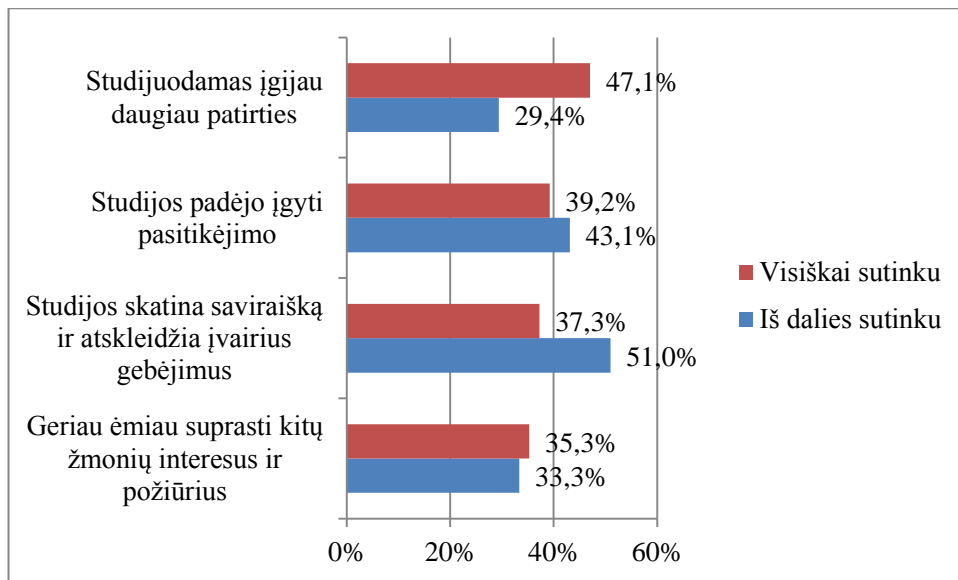
Matome, jog respondentų nuomone, studijų kokybę formuojantys veiksniai turi įtakos visoms asmeninėms kompetencijoms ir skirtumas tarp įtakos stiprumo yra gana nedidelis. Pagal pateiktus respondentų atsakymus matyti, kad studijų kokybę lemiantys veiksniai palankiausiai veikia kūrybiškumo kompetenciją (98 proc.). Šiek tiek mažiau – komunikavimo ir bendravimo kompetenciją (96 proc.), todėl galima teigti, kad būdami tarp bendraminčių ir bendramokslų, galėdami naudotis įvairia literatūra, bendraudami su dėstytojais, studentai aktyviai formuoja savo komunikacinius gebėjimus. O tai, kad nuolat reikalinga pristatyti savo darbus, muzikuoti įvairiai auditorijai, sudaro prielaidas išmokti tinkamai bendrauti visokiose bendruomenėse.

Trečia kompetencija, kuriai minėti veiksniai daro įtaką – muzikavimo. Teigiamai į šį klausimą atsakė 94 proc. respondentų.

Kiek mažiau (51 proc.) respondentų nurodė, kad studijų kokybę lemiantys veiksniai lavina bendravimo ir bendradarbiavimo kompetenciją, todėl suprantama, kad būdami nuolat kartu, atlikdami bendrus darbus, studentai mokosi ir bendrauti ir bendradarbiauti.

Vienodai reikšmingi studijų kokybės veiksniai pedagoginio darbo, muzikavimo ir kūrybiškumo kompetencijai. Todėl aišku, kad būtent bendra veikla, galimybė kartu koncertuoti, atlikti pedagogines praktikas lemia, kad studentas išmoksta daugiau kūrybiškai dirbti, pateikti visuomenei savo veiklos pavyzdžių.

Taip pat buvo aiškinamasi, kaip asmenines kompetencijas skatina muzikos studijų programa (žr. 13 pav.).

13 pav. Muzikos programos studijų įtaka asmeninėms kompetencijoms (N=51)

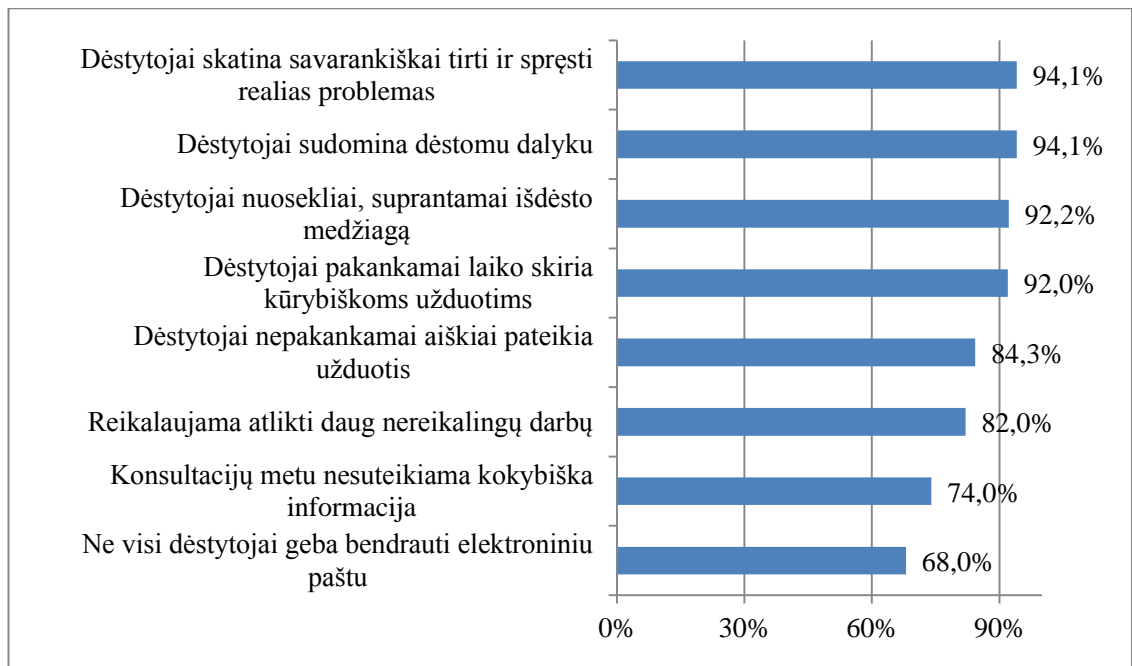
Analizuojant respondentų atsakymus nustatyta, kad daugiausiai visiškai pritariančių nuomonių sulaukė teiginys, kad mokydamiesi įgijo daugiau patirties (47 proc.). Tokie atsakymai leidžia daryti prielaidą, kad studentai aktyviai įsijungia į mokymosi procesą.

Pasitikėjimas savimi muzikos pedagogo darbe yra labai svarbus, kadangi ši savybė padeda muzikos menu sužavėti ir jaunąją kartą. Iš tyrimo rezultatų matome, jog studijos respondentams pakankamai padeda šį jausmą užsiugdyti. Iš viso teigiamai į šį teiginį atsakė 82 proc. respondentų.

Net 88 proc. studentų visiškai ar iš dalies sutinka, jog studijos skatina saviraišką ir atskleidžia įvairius gebėjimus. Vadinasi, mokantis meninės specialybės studentams sudaromos saviraiškos galimybės, kurias dauguma jų panaudoja savo asmeninių gebėjimų ir kompetencijų tobulinimui.

Mažiau teigiamų įvertinimų teko teiginiui „geriau ėmiau suprasti kitų žmonių interesus ir požiūrius“ (69 proc.). Tačiau tikėtina, kad bendravimas su skirtingai kūrybą suvokiančiais žmonėmis, turinčiais muzikinius, bet gal skirtingus interesus, suformuoja požiūrį, kad yra ne tik asmeniniai ir individualūs interesai, bet ir kitų žmonių požiūriai bei poreikiai.

Dalykinės kompetencijos yra muzikos pedagogo veiklos pagrindas. Jų ugdymas yra vienas svarbiausių studijų programos uždavinių ir tiesiogiai priklauso nuo studijų kokybės. Dėstytojų veikla yra vienas iš studijų kokybę formuojančių veiksnių, todėl buvo aiškinamasi, kiek ji turi įtakos būsimų muzikos pedagogų dalykinėms kompetencijoms (žr. 14 pav.).

14 pav. Dėstytojų veikla, turinti įtakos muzikos pedagogo kompetencijoms (N=51)

Analizuojant respondentų atsakymus nustatyta, kad daugiausiai įtakos studentų kompetencijoms turi tai, jog dėstytojai skatina savarankiškai tirti ir spręsti realias problemas (94 proc.). Taigi, tikėtina, jog ši veikla studentams patinka, sudaro galimybę išbandyti save ir galbūt atrasti kiekvienam individualiai tinkantį sprendimą. Taip skatinamas ir pasitikėjimas savo jėgomis.

Tiek pat teigiamų nuomonių sulaukė ir tai, jog dėstytojai sudomina dėstomu dalyku (94 proc.). Vadinasi, studentai turi puikų pavyzdį savo tolimesniam savarankiškam darbui. Kita vertus, jei dėstytojas mėgsta savo dėstomą dalyką, jis domisi su juo susijusiomis naujienomis, pritaiko savo žinias šių dienų pedagoginėms aktualijoms ir studentams pateikia visa, kas jiems gali būti aktualiausia. Galima teigti, jog dėstytojų darbo metodus studentai vertina palankiai.

Nežymiai mažiau svarbu, kaip dėstytojai pateikia ir išdėsto medžiagą (92 proc.). Jei ji pateikiama ir išdėstoma nuosekliai bei suprantamai, studentams daug lengviau ją įsisavinti, suprasti bei pritaikyti praktikoje.

Viena iš studentų mėgiamų sričių yra ir kūrybiškų užduočių atlikimas. Tai rodo 92 proc. respondentų nuomonės apie dėstytojų suteikiamą pakankamą laiką šiai sričiai. Pastebėta, jog tuo labiausiai džiaugiasi trečio kurso bakalauro studentai ($p>0,00$).

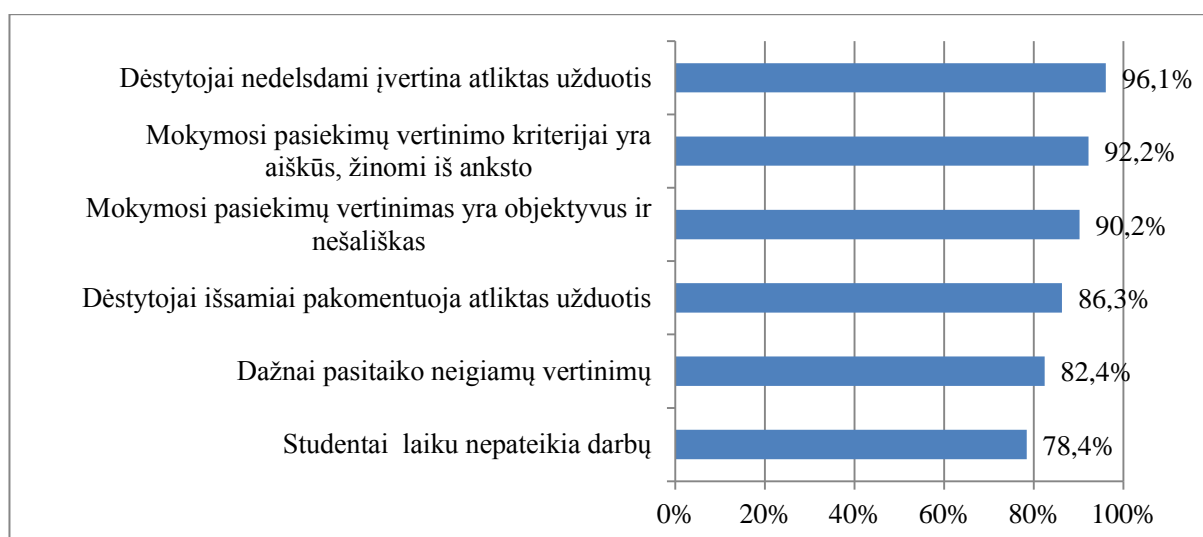
Tai, jog respondentų nuomone, nemažą įtaką jų kompetencijoms turi neaiškus užduočių pateikimas rodo, jog jie norėtų gauti tikslią informaciją, ką jie turi atlikti (84 proc.).

82 proc. studentų teigia, jog nereikalingų užduočių atlikinėjimas neskatina jų kompetencijų tobulėjimo, tuo pačiu gali trukdyti laiku atlikti kitas paskirtas užduotis. Todėl

aišku, kad papildomos užduotys, kurios nėra susijusios su tiesiogine muzikine veikla, nepatinka studentams ir jie tokia veikla nėra patenkinti.

Dar silpniau yra vertinama dėstytojų galimybė teikti konsultacijas elektroniniu paštu (68 proc.) ir tai, jog ne visada konsultacijose studentai gauna kokybišką ir pakankamą informaciją (74 proc.). Galima daryti prielaidą, jog šie veiksniai turi daugiau neigiamos įtakos studentų kompetencijų ugdymui, nei prieš tai minėti.

Gavę vertinimus už savo atliktą veiklą studentai sužino ir iš dėstytojų gauna grįžtamąją informaciją, todėl buvo aiškinamasi, kaip jie vertina savo veiklos vertinimo pateikimą (žr. 15 pav.).

15 pav. Studentų požiūris į jų veiklos vertinimą (N=51)

Pagal pateiktus respondentų atsakymus matyti, kad visi pateikti su užduočių vertinimu susiję aspektai jiems yra labai aktualūs.

Palankiausiai studentai vertina tai, jog dėstytojai nedelsdami įvertina atliktas užduotis (96 proc.). Greitas užduočių patikrinimas ir rezultatų paskelbimas rodo, jog studentai greitai gauna grįžtamąją informaciją už savo atliktus darbus.

Aukštai įvertinti ir pasiekimo vertinimo kriterijai, kuriais vadovaujantis yra atliekamas jų veiklos vertinimas (92 proc.). Numatyti iš aiškūs vertinimo kriterijai palankiai vertinami muzikos mokytojo kompetencijos formavimui. Tai rodo, kad studentai mokosi suvokti vertinimo kriterijų žinomumą ir aiškumą.

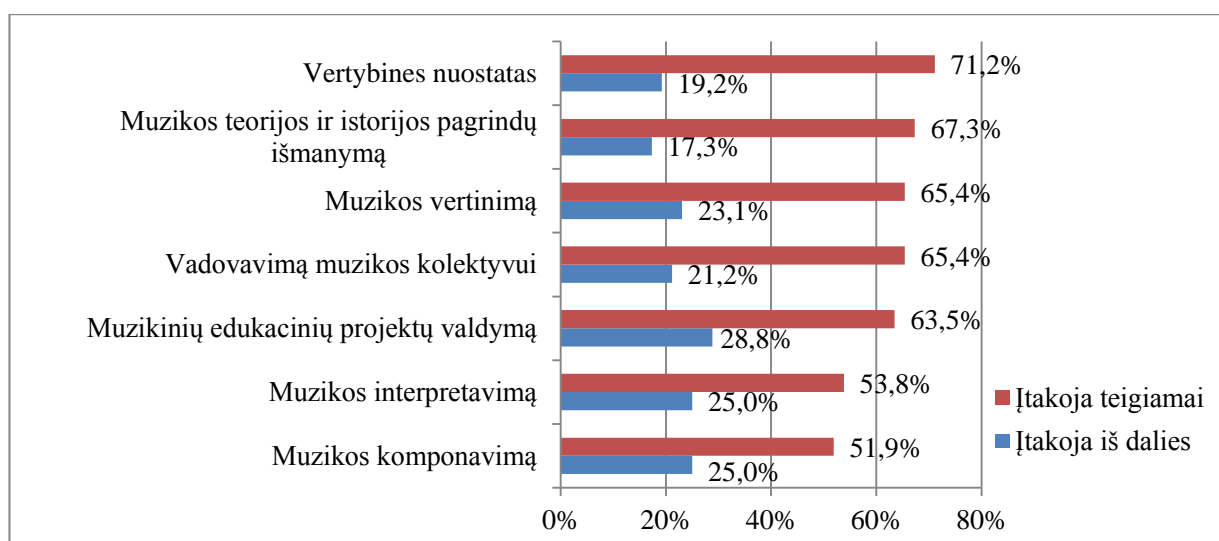
Panašaus skaičiaus respondentų yra vertinamas mokymosi pasiekimo vertinimo objektyvumas ir nešališkumas (90 proc.). Todėl galima teigti, kad studentams yra svarbu, kad nėra išskiriami atskiri studentai, bei visi vienodai vertinami pagal bendrus aiškius kriterijus.

Dėstytojų komentarai apie studentų atliktų užduočių kokybę, trūkumus ar privalumus reikšmingi atrodo 86 proc. respondentų. Pastebėta, jog labiausiai tai vertina pirmo, o ypač antro kurso studentai ($p > 0,02$). Galima manyti, jog šių kursų studentai dar tik įsitvirtina universitete ir

laukia kuo aiškesnio savo darbų vertinimo. Taip jie tikisi kuo geriau suprasti šios mokymo įstaigos vertinimo sistemą ir šiomis žiniomis padėti sau kituose atsiskaitymuose.

Mažiau reikšmingu veiksniu įvardintas neigiamų pažymių dažnumas. Tai rodo, kad studentams yra sudaromos sąlygos ištaisyti savo pažymius, tačiau taip pat galima išvelgti ir nepakankamai atsakingą studentų požiūrį į užduočių atlikimą, ką iš dalies gali patvirtinti atsakymų rezultatai apie studentų darbų pristatymą. Panašu, jog atliktų užduočių nepristatymas laiku pasitaiko ne taip ir retai.

Tyrimo metu taip aiškintasi, kaip studijų kokybė gali įtakoti tam tikras būsimą muzikos pedagogo kompetencijas (žr. 16 pav.)

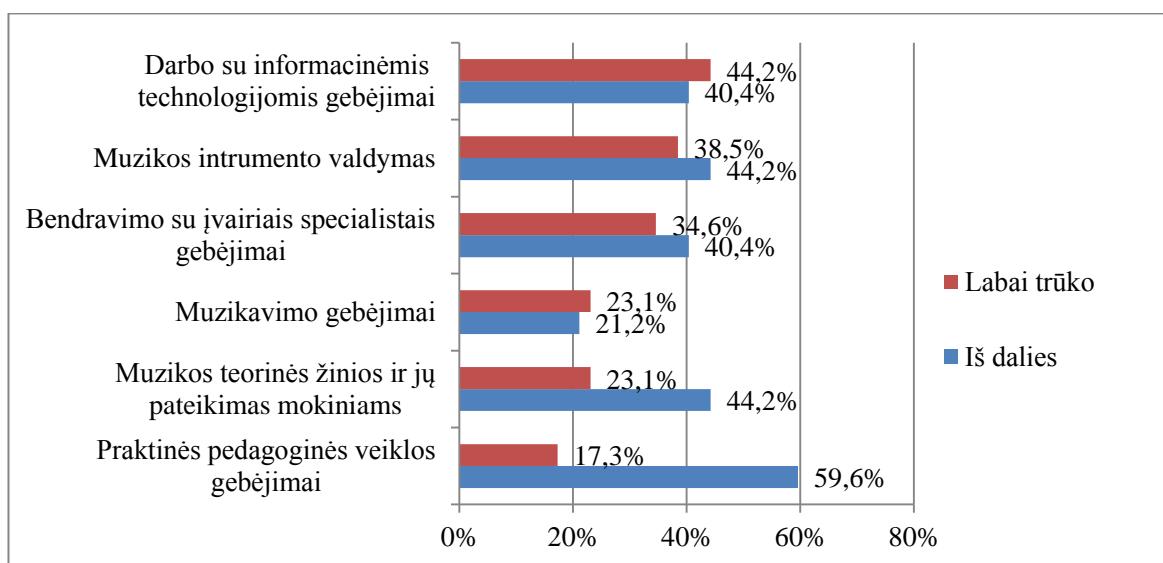
16 pav. Studijų kokybės įtaka būsimą muzikos pedagogo kompetencijoms (N=51)

Matome, jog studijų kokybė respondentų nuomone įtakoja visas anketoje pateiktas kompetencijas. Labiausiai studijų kokybė teigiamai įtakoja studentų vertybines nuostatas. Visiškai su tuo sutinka 71 proc. atsakiusiųjų. Galima teigti, jog studijuodami jie ne tik įgyja teorinių žinių ar praktinių įgūdžių, tačiau ugdomos ir jų asmeninės savybės.

Tyrimo metu buvo aiškinamasi, ar laukiamas diplomus patenkins studentų lūkesčius. Pagal pateiktus atsakymus matyti, kad būsimas muzikos pedagogo diplomus tenkina ne visų studentų lūkesčius. Būsimu diplomu patenkinti 33 proc., iš dalies patenkinti – 39 proc. respondentų. 9 proc. studentų nusiteikę neapsiriboti vien bakalauro diplomu ir planuoja tęsti studijas antrojoje studijų pakopoje. Tuo tarpu net 13 proc. respondentų teigia, jog būsimas diplomus jų visiškai netenkina ir žada mokytis kitos specialybės. Tikėtina, jog muzikos programą studijuojantys studentai suvokia, kad reikalinga siekti aukštesnio pasirengimo darbui ir kitos specialybės studijų, nes vien muzikos bakalauro diplomus gali neužtikrinti tinkamos padėties darbo rinkoje. Pasigilinus į atsakymų pasiskirstymą lyties ir kurso, kuriame respondentai mokosi, aspektais paaiškėjo, jog labiau būsimu diplomu iš esmės patenkinti studentai vyrai (55 proc.), kai merginų buvo 29 proc. Kitas žymesnis skirtumas pastebėtas tarp skirtingų kursų studentų

atsakymų – labiausiai būsimu diplomu patenkinti pirmakursiai. Galbūt todėl, kad jiems studijos dar tik prasidėjo ir tikėtina, jog kritiškiau jas galės vertinti tik kiek vėliau. Tuo tarpu labiausiai būsimas diplomus netenkina trečio kurso studentų. 25 proc. jų žada mokytis magistrantūroje, kiti 25 proc. – žada keisti specialybę. Pastarąjį variantą svarsto ir 15 proc. ketvirtakursių.

Kiekvienas studentas pradėjęs studijas jau po pirmųjų metų gali pradėti vertinti įgytas profesines kompetencijas. Dalis jų priklauso ir nuo iki studijų įgytų įgūdžių muzikos mokyklose. Suprantama, jog jei tie įgūdžiai buvo pakankami, studijos būtų žymiai kokybiškesnės. Svarstyta, jog ir studijų metu studentams galėjo trūkti tam tikrų veiklų, kurios padėtų ugdyti jų kompetencijas. Todėl anketoje respondentams pateikti teiginiai, susiję su kai kuriomis galimais silpnesnėmis sritimis, galėjusiomis turėti neigiamos įtakos studijų kokybei (žr. 17 pav.).

17 pav. Įgūdžiai, veiklos, kurių stygius galėjo turėti neigiamos įtakos studijų kokybei (N=51)

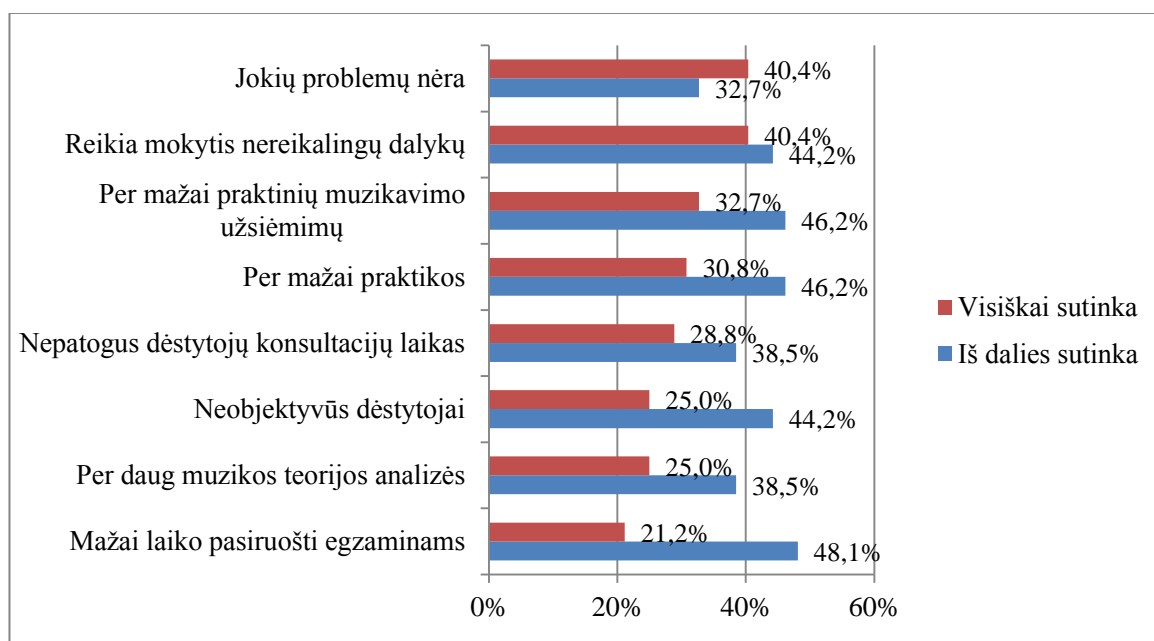
Pagal pateiktus atsakymus nustatyta, kad labiausiai studentams trūko darbo su informacinėmis technologijomis įgūdžių (44 proc.). Suprantama, kad šiuolaikiniai pedagogai turi būti labai gerai įvaldę komunikacines technologijas. Muzikos pedagogai – ne išimtis. Tikėtina, kad ypatingai jiems turi būti svarbios žinios, susijusios su kompiuterinėmis garso apdorojimo technologijomis.

Kaip nurodo respondentai, labai trūko ir muzikos instrumento valdymo įgūdžių (39 proc.), kas taip pat yra neatsiejama nuo muzikos pedagogo veiklos. Tikėtina, jog daugiausiai sunkumų ši sritis kelia tiems studentams, kurie iki studijų nebūna įvaldę kokio nors muzikos instrumento. Taigi, studijų metu susidūrę su tam tikro muzikos instrumento disciplina, jie turi pakankamai problemų pasivyti kitus kurso draugus ir tinkamai pasiruošti atsiskaitymams. Tačiau didelį muzikavimo gebėjimų trūkumą teigė jaučiantys 23 proc. respondentų. Tikėtina, kad muzikavimą jie siejo su muzikos instrumento valdymo įgūdžiais. Kita vertus, mažiausiai muzikavimo gebėjimų teigė pritrūkstą pirmo kurso studentai, o labiausiai – ketvirtakursiai.

Trečdalis respondentų (35 proc.) teigė, jog jiems labai trūko gebėjimo bendrauti su įvairių muzikos sričių specialistais. Čia galima įžvelgti, kad šie studentai jaučiasi nepakankamai kompetetingi bendrauti su žymiais muzikais ar muzikos pedagogais. Pastebėta, jog šio teiginio atsakymus įtakojo kursas, kuriame mokosi respondentai ($p < 0,02$). Dažniausiai su minėtų gebėjimų trūkumu teigė susiduriantys antro (50 proc.) ir ketvirto (55 proc.) kurso studentai. Vadinasi, reikalinga skatinti jų pasitikėjimą savimi, žingeidumą, reikiamybę dar labiau visapusiškai gilintis į savo specialybę ir nebijoti semtis patirties iš pačių geriausių pedagogų.

Gebėjimo tinkamai pateikti teorines žinias mokiniams teigė labai pritrūkstantys 23 proc. studentų. Suprantama, jog gebėjimas sudominti mokinius reikšmingomis muzikos teorijos detalėmis reikalauja ne tik paties pedagogo puikaus teorinio pasiruošimo, bet ir gebėjimo tai padaryti kūrybingai ir įtaigiai. Ši sritis gali būti siejama su praktine veikla mokyklose, kurios labai stokojo 17 proc., o iš dalies - net 60 proc. tyrime dalyvavusių būsimųjų muzikos pedagogų. Galima daryti išvadą, jog praktinės veiklos mokyklose galėtų būti ir daugiau, o ypač tiems, kuriems sunkiau sekasi prieš tai minėtas teorinių žinių pateikimas mokiniams. Šiose situacijose galbūt studentams būtų įdomios bei naudingos paskaitos apie kalbėjimo auditorijai ypatumus.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti ir išryškinti svarbiausias problemas, su kuriomis susiduria studentai studijų metu (žr. 18 pav.).

18 pav. Studijų metu išryškėjusios problemos (N=51)

Analizuojant respondentų atsakymus paaiškėjo, jog 40 proc. respondentų nejaučia jokių problemų. Vadinasi, darbe minėti veiksniai jų studijų kokybę įtakoja teigiamai. Tuo tarpu likusi dalis studentų mano, jog į kai kurias problemas dėmesį reiktų atkreipti. Didžiausiai daliai (40 proc.) studentų nepatinka, jų manymu, nereikalingų dalykų mokymasis. Galbūt ne visi respondentai pasitiki dėstytojais ir jų kompetencija, manydami, jog užduotys skiriamos be rimtos

priežasties. Tačiau tikėtina, jog jas atliekant studentai turėtų įgyti įgūdžių, kurie bus reikalingi tolimesnėse studijose. Kita vertus, galbūt dėstytojais tinkamai neišryškina ir nedetalizuoja skiriamų užduočių reikšmės ir būtinumo aplinkybių.

Per mažai dėmesio ir laiko, trečdalis studentų nuomone, yra skiriama praktiniam muzikavimui ir praktinei pedagoginei veiklai. Tikėtina, jog taip mano studentai, kurie jaučiasi šiose srityse silpnesni. Panašu, jog ši dalis studentų tą pačią nuomonę išreiškė ir paprašyti įvertinti teorinių ir praktinių žinių santykį. Remiantis tyrimo duomenimis, praktinės veiklos daugiau norėtų 33 proc. studentų. Vadinasi, studentams reikalinga daugiau praktinės veiklos įgūdžių, kurie tinkamai suformuotų reikalingas dalykines kompetencijas. Panašus skaičius ir atsakymų, kurie rodo, jog dėstytojais ir studentais turėtų pabandyti kartu paderinti konsultacijų laiką, kad ši problema keltų kuo mažiau nepasitenkinimo.

Ketvirtadaliui respondentų problemų sukelia galimai neobjektyvus dėstytojų vertinimas bei per didelis dėmesys, skiriamas muzikos teorijos analizei (25 proc.). Mažiausiai didelių problemų kelia per trumpas laikas pasiruošti egzaminams (21 proc.).

3.3.2. Magistrantų požiūrio analizė

Tyrimo metu antrąją respondentų grupę pasirinkta magistro diplomo siekiantys studentai. Jiems pateikta atviro tipo anketa/klausimynas (žr. 2 priedą), kuria siekiama išsiaiškinti antrosios pakopos studentų požiūrį į studijų kokybę formuojančius veiksnius. Šioje tyrimo dalyje dalyvavo 10 studentų. Anketoje jiems buvo pateikti 10 klausimų, kurių atsakymus buvo paprašyta pakomentuoti. Visų respondentų anketų duomenų lentelė pateikta 3 priede.

Pirmuoju anketos klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kokie motyvai lėmė respondentų apsisprendimą tęsti studijas antrojoje studijų pakopoje – magistrantūroje. Išanalizavus atsakymus galima teigti, jog daugiau nei pusės magistrantų pagrindinis motyvas studijuoti magistrantūroje buvo noras pagilinti savo turimas profesines žinias. Kita ne mažiau svarbi priežastis – kvalifikacinio laipsnio įgyjimas ar didesnė tikimybė ateityje kilti karjeros laiptais. Kai kuriems respondentams svarbūs ir kiti motyvai, kurie tiesiogiai susiję su Šiaulių universiteto studijų kokybe, pavyzdžiui, „*Bakaluro studijų metu paliesta ir pradėta analizuoti edukologinė problema paskatino studijas tęsti antroje pakopoje. Magistro studijos suteikė galimybę tobulinti savo menines/muzikines kompetencijas, ugdyti pedagoginį brandumą*“; „*...kadangi buvau labai patenkinta bakaluro studijomis, todėl ir pasirinkau magistro studijas*“. Matome, jog pastarieji ŠU studijų kokybės vertinimai yra tikrai teigiami.

Antruoju klausimas anketoje buvo siekiama išsiaiškinti magistrantų lūkesčius, susijusius su magistrantūros programa. Atsakymai turėjo padėti atskleisti, ar kokie dalykai jiems rūpi

labiausiai, tai yra, ar jiems pasiūlyta programa yra pakankamai visapusiška ir naudinga studentams. Tyrimas atskleidė, jog dauguma respondentų teigiamai vertina savo magistrantūros studijų programą, kadangi teigė, jog visi dalykai svarbūs („*Mano manymu, visi dalykai buvo svarbūs ir aktualūs. Pedagogas turi būti susipažinęs su visais magistrantūros studijų dalykais*“, „*Manau, kad visi dalykai vienodai svarbūs*“). Tiesa, kai kurie atsakymai, visgi, pirmenybę teikė lyginamosios menų raidos, kultūros vadybos, filosofijos, psichologijos dalykams. Tikėtina, jog šių dalykų studijos suteikia studentams galimybę gilinti ne tik teorines žinias, tačiau ir brandinti asmenybę, ugdyti filosofinį mąstymą, ieškoti įvairių psichologinių sprendimų būdų bei kartu mokytis savo žinias pritaikyti kultūros vadybos srityje (...*svarbiausią vietą turėtų užimti teoriniai dalykai, tokie kaip filosofija, psichologija, vadyba*“, „*Lyginamoji menų raida, autorinių programų kūrimas, kultūros vadyba, estetika, filosofija*“). Keleto respondentų nuomone, muzikos pedagogas turi išmanyti visus studijuojamus dalykus („*Mano manymu, visi dalykai buvo svarbūs ir aktualūs. Pedagogas turi būti susipažinęs su visais magistrantūros studijų dalykais*“, „*Visi dalykai yra svarbūs, todėl, kad jie yra dėstomi plačiau ir moksliskiau*“, „*Manau, kad studijų programa yra subalansuota siekiant patenkinti visus studentų poreikius, šio mokslo laipsnio reikalaujančius tarptautinius standartus*“). Tarp atsakymų rastas tik vienas neigiamas aspektas, kuris vienam tyrime dalyvavusių magistrantų sukėlė neigiamos patirties studijų metu (resp. Nr. 5 atsakymas., žr. 3 pried.). Panašu, jog ši patirtis gali būti susijusi su minėtais dalykais dėstusių dėstytojų darbo metodais. Taigi, remiantis respondentų nuomone, galima teigti, jog studentai pasitiki studijų programos kūrėjų kompetencija, o Šiaulių universitete siūloma muzikos pedagogikos magistrantūros studijų programa iš esmės atitinka studentų lūkesčius ir studijų kokybę jie yra patenkinti.

Trečiuoju klausimu siekta sukonkretinti, kokių įgūdžių ar žinių, magistrantų nuomone, jiems labiausiai trūksta. Tik vienas respondentas teigė, jog jų nepritrūkstantis („*Manau, kad turiu pakankamai žinių gebėjimų bei įgūdžių. O žinių trūkumą bėgant metams visada galima kompensuoti lankantis įvairiuose seminaruose ir panašaus pobūdžio edukaciniuose užsiėmimuose*“). Apibendrinant kitų respondentų atsakymus, galima teigti, jog dauguma respondentų trūkstamas kompetencijas gali tobulinti studijuodami pagal ŠU magistrantūros studijų programą, tačiau atkreiptinas dėmesys, jog kai kurių dalykų jiems norėtųsi daugiau: „*Būtų naudinga įgyti žinių apie projektų rašymą*“, „*Norėčiau daugiau pasitobulinti kultūros vadybos srityje. Pagilinti muzikos istorijos žinias*“, „*Dažniausiai jaučiu vaikų psichologijos žinių trūkumą*“. Kai kurių respondentų teigimu, jie norėtų ir daugiau praktinių įgūdžių („*Gebėti labiau mąstyti moksliskiau, daugiau praktinių dalykų...*“, „*Mano manymu man trūksta tiek teorinių, tiek ir praktinių įgūdžių*“, „*Turbūt labiausiai norėjosi daugiau paskaitų muzikinio improvizavimo srityje*“). Teigiama pusė yra tai, jog studentai visada turi galimybę ir individualiai

konsultuotis su dėstytojais bei tokiu būdu tobulinti kiekvienam individualias silpnesnes kompetencijas („*Todėl manau, kad mokslinių diskusijų, konsultacijų su dėstytojais metu visada gaunu patarimų kaip savo spragas užpildyčiau ne tik paskaitų metu, bet ir individualiai. „...“ Manau, kad didžiausias studijų programos privalumas – pagarbus ir lygiavertis studentų/dėstytojų bendradarbiavimas.*“).

Sekančio klausimo „*Gal yra dalykų, kurie, Jūsų manymu, yra nebūtini?*“ atsakymai patvirtino prieš tai minėtojo atsakymus, jog iš esmės visi studijų programos dalykai magistrantams yra svarbūs bei naudingi („*nei vieno nereikalingo dalyko, kuris nepagilintų turimų ir nesuteiktų naujų žinių nėra.*“, „*Manau, kad visi dalykai buvo gana įdomūs ir svarbūs.*“, „*Visi dalykai teikia savotišką naudą, kas anksčiau ar vėliau gali netikėtai praversti gyvenime*“). Tačiau respondentai ne itin patenkinti kai kuriais dalykais, kurie, jų nuomone, kartoją buvusius jau bakalauro studijose („*Bakalauro metu įgytų žinių kartojimas mano manymu yra nebereikalingas*“, „*Visiškai nenaudingų dalykų nebuvo, tik norėjosi kai kuriuose dalykuose mažiau bakalauro kurso kartojimo. Daug naudingiau ir įdomiau, manau, būtų buvę gilesne analize pagrįstos studijos.*“, „*Muzikos klausymo, kur jau yra viskas atlikta Bakalauro studijose.*“). Vienas atsakymas taip pat susijęs su konkrečiu dėstytojo dėstymo pobūdžiu.

Penktuoju klausimu tikėtasi išsiaiškinti, kaip respondentai vertina dėstytojų kompetenciją bei jų dėstymo būdą. Paaiškėjo, jog ši studijų kokybę lemiantį veiksnį Šiaulių universitete didžioji dauguma magistrantų vertina palankiai („*Vertinu labai gerai. Mane asmeniškai dėstytojų darbo metodai įkvėpė norą tobulėti, plėsti savo sąmoningumą studijuojamo ir gretutinių dalykų aspektu*“, „*Dėstytojus vertinu labai gerai, jaučiama aukšta jų kompetencija, didelis žinių „bagažas“, daugelis paskaitų buvo labai idomios.*“, „*Vertinu labai gerai. Dėstytojai dirba produktyviai.*“, „*Teigiamai. Esu labai patenkinta dėstytojų darbo stiliumi, labai malonu, kad visada galima gauti patarimą rūpimais klausimais. Drąsiai galiu teigti, jog mūsų katedroje dirba patys geriausi savo srities specialistai.*“, „*Visi dėstytojai dėsto gerai ir aiškiai.*“), nors ir paliekama galimybė toliau tobulėti („*Vertinu pakankamai gerai, manau, kad visada yra kur tobulėti tiek dėstytojams, tiek ir studentams, o nuolatinis abiejų šalių bendradarbiavimas, bendravimas teikia abipusę naudą*“). Tiesa, šio klausimo atsakymuose aiškėjo jau anksčiau minėtų neigiamų vertinimų, susijusių su konkrečiu dėstytoju priežastis („*Nepaisant kai kurių jau minėtų trūkumų, studijos buvo įdomios ir naudingos. Kai kuriems tikriausiai pritrūko šiek tiek patirties pradėdant dėstyti naują dalyką.*“), kuri ypatingai turėjo reikšmės neigiamiems vieno respondento vertinimams. Taigi, matome, jog dėstytojų kompetencija ir dėstymo būdas yra vienas svarbiausių studijų kokybę bei studentų motyvaciją mokyti lemiančių veiksnių.

Respondentams buvo sudaryta galimybė pasidalinti savo vizija, kaip galima būtų keisti Muzikos pedagogikos magistrantūros studijų programą, kad ji dar labiau padėtų ugdyti muzikos

pedagogų kompetencijas. Šio klausimo atsakymuose tik du respondentai (-ės) teigė, jog nieko nereikėtų keisti ir programa pilnai atitinka lūkesčius („*Studijų programa yra adaptuojama prie sparčiai kintančios aplinkos, atliekami vidiniai tyrimai siekiant studijų kokybės tobulinimo.*“, „*Manychiau, kad nieko nereikėtų keisti. Dėstytojai kelia savo kvalifikacijas, rengiamos naujos programos, savianalizė.*“). Kiti magistrantai pateikė ne vieną siūlymą, kuris galbūt galėtų būti naudingas programos turinį kuruojantiems specialistams: „*...reikia su SPSS programa studentus mokyti jau nuo pirmo kurso, skiriant įvairias užduotis, taip būtų galima geriau perprasti programos naudojimą ir jos galimybes. Antra, kaip jau minėjau, norėtuši, jog būtų išplėstas improvizacijos užsiėmimų kursas.*“, „*Įtraukčiau muzikinės praktinės veiklos. Pakviesčiau dirbti žymių instrumentalistų atlikėjų (ar kelis studentams pasirinktinai pagal instrumentą), kad studentai galėtų siekti profesionalumo kaip atlikėjai*“, „*įvesčiau vokalo mokymo metodikos pagrindus.*“, „*reikėtų specialiosios pedagogikos ir psichologijos kurso, kuriame būtų analizuojami, pavyzdžiui, darbo su hiperaktyviais, turinčiais mokymosi ir bendravimo problemų ir sunkesnio elgesio vaikais ypatumai. Įdomu būtų stebėti specialistų darbą su tokiais vaikais.*“, „*norėtuši turėti praktikos kur nors, mokykloje ar net universitete, kad kartas nuo karto pravestų paskaitą koks dėstytojas iš kito universiteto*“; „*...siūlyčiau seminarus, kuriuose dalyvautų ne tik kviestiniai svečiai iš Lietuvos ir užsienio, bet ir patys studentai.*“. Suprantama, jog antrosios pakopos studijos daugiau orientuotos į mokslinio lygio gilinimąsi į programos dalykus bei tiriamosios veiklos skatinimą, tačiau respondentų minėti siūlymai galbūt tikrai bent iš dalies praturtintų studijas. Kita vertus, dalis magistrantų jau yra dirbantys pedagoginį darbą, taigi jų siūlymai didžiają dalimi tikriausiai atspindi kai kuriuos bakalauro studijų programų trūkumus.

Septintuoju anketos klausimu tikėtasi atskleisti, ar Šiaulių universiteto Muzikos pedagogikos magistrantūros studijų programos kokybė padeda ją studijuojantiems tobulinti savo, kaip muzikos pedagogo, kompetencijas. Išskyrus du respondentus, kurie į šį klausimą neatsakė, o antras neturėjo nuomonės, nes dar neseniai pradėjo studijas, visi kiti teigė, jog savo vieną ar kitą, o kai kurie ir visas kompetencijas tikrai patobulino („*Asmeninis, mokslinis ir pedagoginis brandumas, sąmoningumas atėjo drauge su polėkiu gilintis į savo mokslinę sritį paskaitų metu, rašant mokslinius straipsnius, dalyvaujant respublikinėse ir tarptautinėse konferencijose. Teorinės žinios sustiprino praktinius gebėjimus ir suteikė galimybę į Lietuvos švietimo sistemą pažvelgti kritiškiau ir nebijoti validžiai įrodyti egzistuojančias sistemos spragas, tobulinimo kryptis*“, „*Įgijau teorinių ir praktinių žinių, tiek būnant filosofijos, dailės kultūros ir kitose teorinėse paskaitose, tiek mokantis improvizuoti ar rengiant studentus choriniam dainavimui.*“, „*Iki šiol neteko rašyti stambios apimties teorinio darbo. Jaučiuosi laimingas, kad radau jėgų ir gebėjimų sėkmingai pats parašyti magistro darbą.*“, „*Manau, jog studijos turėjo teigiamos įtakos visoms mano kompetencijoms, nes jų metu ne tik įgijau labai naudingų profesinių žinių, bet tuo*

pačiu keitėsi, brendo ir mano pačios asmeninės savybės, požiūris, suvokimas, nes turėjau galimybę įgytas žinias iš karto pritaikyti ir praktiškai, dirbant su vaikais.“, „Besimokydama muzikos magistrantūros studijose patobulinau savo profesines, bendrakultūrinės bei socialines kompetencijas.“, „Mokėjimo mokytis, komunikavimo, pažinimo, iniciatyvumo, kūrybingumo, savimi pasitikėjimo, savikritikos.“, „Sužinojau apie muzikos pedagogiką plačiau.“). Taigi, remiantis respondentų atsakymais, galima teigti, jog minėta studijų programa tikrai padeda ugdyti esamų ar dar būsimų muzikos pedagogų kompetencijas, kas turi didelės reikšmės studijų kokybės vertinimui.

Aštuntasis anketos klausimas „Kokių kompetencijų, kaip muzikos pedagogui, Jums dar trūksta ir kokiais būdais jas galėtumėte tobulinti?“ buvo skirtas išsiaiškinti kokias kitas galimybes tobulinti savo kompetencijas (ne tik studijų metu) žino ir planuoja respondentai. Paaikškėjo, jog naudingiausiais būdais magistrantai laiko seminarus, konferencijas, įvairius pedagoginės, psichologinės literatūros šaltinius, metodinės patirties sklaidą kolegų tarpe (žr. 3 lentelę).

3 lentelė

Magistrantų požiūris į jų silpnąsias muzikos mokytojo kompetencijas bei jų tobulinimo galimus būdus

Respondentas	Atsakymas
1.	„Manau, kad tobulėjimui ribų nėra. Kompetencijas galiu tobulinti seminarų, konferencijų metu, analizuodama literatūrą ar net tęsdama studijas trečioje studijų pakopoje.“
2.	„Norėtusi įgyti daugiau žinių kompozicijos, kūrybos srityje.“
3.	„Kompetencijas planuoju įgyti dalyvaudama seminaruose.“
4.	„Galbūt, žinių apie vaikų ir mokinių psichologiją, jų sudominimą, sudrausminimą ir pan. Reiktų pastudijuoti psichologinę literatūrą.“
5.	„Konfliktų psichologijos, bendradarbiavimo ir grupės formavimo įgūdžių, naujų technologijų diegimo ir taikymo pamokose.“
6.	„Manau, kad tikriausiai niekada nebūna tobulo net ir savo srities žinojimo. Kiekviena nauja aplinkybė pedagoginiame darbe priverčia ieškoti vis naujų ir įdomesnių sprendimų. Dažniausiai pritrūksta psichologinių, ypatingai specialiosios psichologijos, klasės valdymo, mokinių vidinių savybių, keliančių problemas jų mokymuisi ir bendravimui su kitais, pažinimo ir sprendimo būdų ieškojime. Pagrindiniai šiuo metu kompetencijų tobulinimo būdai – kvalifikacijos tobulinimo kursai, seminarai, papildomos literatūros skaitymas bei patirties sklaida tarp kolegų mokytojų.“
7.	„Manau, kad turiu užtektinai kompetencijų, o jeigu bėgant metams suprasiu, jog reiktų patobulinti savo žinias, visada galima pasirinkti tam tikro pobūdžio užsiėmimus, kuriuose galėčiau patobulinti savo kvalifikaciją.“
8.	„Dar trūksta labiau įgilinti praktines žinias, inovatyvesnio mokymo.“
9.	„Komunikavimo, pasitikėjimo savimi. Manau, kad bendravimas atviroje auditorijoje, viešas kalbėjimas, įvairūs pasirodymai seminarų metu galėtų tobulinti šias muzikos pedagogo kompetencijas.“
10.	„Trūksta praktikos.“

Minėti būdai tikrai yra pasiekiami ir studentams, ir jau dirbantiems pedagogams. Sudėtingiau baigus studijas užpildyti tik pedagoginės patirties stoką, jei studentas negauna pedagoginio darbo, kadangi magistro studijų metu pedagoginė praktika nebeįtraukiama į studijų programą.

Devintajame klausime respondentų jau konkrečiai klausiama, kaip studijų kokybė įtakoja jų muzikos pedagogo kompetencijas. Juo siekiama įsitikinti ar studentai prieš tai buvusiuose klausimuose išvelgė studijų kokybę formuojančių veiksnių įtaką ir kaip vertina apibendrintai? Trys respondentai į šį klausimą neturėjo nuomonės. Likusiųjų respondentų atsakymuose vyrauja tik teigiamas požiūris (*„Manau toks klausimas net nediskutuotinas, nes neįmanoma pamatuoti nei studijų kokybės, nei kompetencijų, kurias turi mokytojas. ... Nes lygiai tiek pat kiek studijos lemia mokytojo kompetencijas, tiek mokytojo kompetencijos gali lemti nuomonę apie studijų kokybę ...“*, *„Manau, jog įgytos žinios studijų metu tikrai pakelia būsimo muzikos mokytojo kompetenciją.“*, *„Manau, studijų kokybė tiesiogiai įtakoja muzikos mokytojo kompetencijas, tačiau nereikia pamiršti, jog tam ypač svarbus ir pačių studentų požiūris į studijas bei motyvacija gauti kuo daugiau. Manau, jog tie kurie žino, ko nori ir yra žingeidūs bei aktyvūs, savo kompetencijas sugebės patobulinti kiek įmanoma labiau.“*, *„Manau, kad studijų kokybė turi labai didelę įtaką muzikos mokytojo kompetencijoms. Jeigu studijų kokybė neatitiktų pagrindinių reikalavimų būsimų muzikos magistrantų paruošimui, manau šios studijų pakopos iš vis nebūtų Šiaulių universitete.“*). Iš respondentų atsakymų galima spręsti, jog jie aiškiai supranta studijų kokybės svarbą muzikos pedagogų kompetencijoms. Magistrantai taip pat pritaria, jog studijų kokybė priklauso ne vient tik nuo universiteto parengtos studijų programos, bet ir nuo pačių studentų požiūrio į savo studijas bei motyvacijos išsikeltų tikslų siekiui.

Paskutiniuju anketos klausimu buvo tikimasi išsiaiškinti, kaip studentai vertina jų pačių, kaip muzikos pedagogikos specialistų parengimą ŠU bei jų lūkesčių išpildymą. Apibendrinant atsakymus galima teigti, jog magistrantams studijos ŠU tikrai padėjo dar labiau tobulinti savo muzikos pedagogo kompetencijas bei įgyvendinti savo siekius ir lūkesčius (*„Muzikos pedagogo, kaip specialisto parengimą vertinu puikiai. Tokį atsakymo variantą pasirinkau, nes esu labai patenkinta studijų kokybe, dirbančiais dėstytojais ir įgytomis kompetencijomis.“*, *„Manau, jog sąlygos visapusiškai tobulėti, mokytis ir pasiruošti muzikos pedagogo darbui ŠU yra sudaromos. Tačiau kokio lygio specialistas bus pabaigęs studijas, pirmiausia priklauso nuo paties studento nusiteikimo ir pastangų.“*). Deja, ne visi respondentai pakomentavo savo nuomonę, nors jų vertinimai buvo žemesni, nei pakomentavusiųjų. Tad galima remtis jų atsakymais į ankstesnius klausimus, kuriuose jie pateikė savo argumentus. Tikėtina, jog šių respondentų nuomonę galėjo suformuoti jų paminėti studijų programos trūkumai.

Tyrimo apibendrinimas. Galima teigti, kad muzikos mokytojo profesijos pasirinkimui daugiausia turėjo įtakos mėgstami mokomieji dalykai universitete. Šiaulių universiteto savo studijoms pasirinkimą dažniausiai lėmė galimybė jame mokantis atskleisti savo polėkius, pademonstruoti gebėjimus ir individualiai tobulėti bei universiteto išorės ryšiai. Studijų kokybės tyrimuose dauguma studentų dalyvauja nebe pirmą kartą, todėl yra susipažinę su veiksniais, kurie lemia studijų kokybę. Galima manyti, kad jie yra pakankamai susipažinę su studijų kokybės tyrimais ir suvokia tuos veiksnius, apie kuriuos reikia išsakyti savo nuomonę. Ryškiausia jų patirtis yra dalyvaujant internete skelbiamuose tyrimuose. Galima pasidžiaugti, jog sprendžiant iš respondentų atsakymų pasiskirstymo, pastaruoju metu studijų kokybei ir ją lemiančių veiksnių tyrimams skiriama vis daugiau dėmesio.

Studijų kokybę lemiantys veiksniai yra vertinami gana palankiai, išskyrus – kabinetų kokybę. Gauti rezultatai parodė, jog labiausiai studentai vertina aiškius atsiskaitymų vertinimo kriterijus, bei gali išsianalizuoti savo klaidas bei jas ištaisyti. Palankiai vertinami su bibliotekos ištekliais susiję veiksniai. Teigiamai galima vertinti ir tai, jog administracija atsižvelgia į studentų siūlymus, taip skatindami bendradarbiavimą siekiant geresnės studijų kokybės.

Studijų kokybę formuojantys veiksniai turi palankią įtaką asmeninėms kompetencijoms, nes pirmiausiai studentai įgyja labai vertingos patirties, taip pat sudaro galimybes mokytis, dalyvauti įvairioje kūrybinėje ir mokslinėje veikloje, kas leidžia tobulėti, geriau išmokti bendrauti ir bendradarbiauti su kitais žmonėmis įvertinti ir suprasti jų kitokius poreikius. Labiausiai yra akcentuojamas praktinės veiklos trūkumas.

Muzikos pedagogo dalykinių kompetencijų įgijimui yra labai svarbi dėstytojų darbo kokybė, kurią studentai vertina gana palankiai. Taip pat svarbi ir pačių studentų veikla, bei jų gaunamas vertinimas už atliktą veiklą.

Pagrindinis magistrantų motyvas studijuoti magistrantūroje – noras pagilinti savo turimas profesines žinias. Kita ne mažiau svarbi priežastis – kvalifikacinio laipsnio įgyjimas ar didesnė tikimybė ateityje kilti karjeros laiptais.

Antrosios studijų pakopos studentai pasitiki studijų programos kūrėjų kompetencija, o Šiaulių universitete siūloma muzikos pedagogikos magistrantūros studijų programa iš esmės atitinka studentų lūkesčius ir studijų kokybės aspektai, priklausantys nuo universiteto, (dėstytojų kvalifikacijos, dėstyto būdo, vertinimo, informacinių išteklių ir pan.) juos tenkina.

Iš esmės visi studijų programos dalykai magistrantams yra svarbūs bei naudingi, tačiau respondentai ne itin patenkinti kai kuriais dalykais, kurie, jų nuomone, kartoja buvusius jau bakalauro studijose

Dėstytojų kompetencija ir dėstyto būdas, respondentų nuomone, yra vienas svarbiausių studijų kokybę bei studentų motyvaciją mokytis lemiančių veiksnių.

Kadangi dalis magistrantų jau dirba pedagoginį darbą, taigi jų siūlymai, kaip galima būtų keisti Muzikos pedagogikos magistrantūros studijų programą, kad ji dar labiau padėtų ugdyti muzikos pedagogų kompetencijas, didžiajia dalimi tikriausiai atspindi kai kuriuos bakalauro studijų programų trūkumus.

Magistrantūros studijų programa padeda ugdyti esamų ar dar būsimų muzikos pedagogų kompetencijas, kas turi didelės reikšmės studijų kokybės vertinimui.

Paaiškėjo, jog naudingiausiais būdais tobulinti savo kompetencijas (ne tik studijų metu) magistrantai laiko seminarus, konferencijas, įvairius pedagoginės, psichologinės literatūros šaltinius, metodinės patirties sklaidą kolegų tarpe. Sudėtingiau baigus studijas užpildyti tik pedagoginės patirties stoką, jei studentas negauna pedagoginio darbo.

Magistrantams studijos ŠU tikrai padėjo dar labiau tobulinti savo muzikos pedagogo kompetencijas bei įgyvendinti savo siekius ir lūkesčius. Tačiau, dalies respondentų manymu, studijų kokybę kai kuriais aspektais dar būtų galima gerinti.

IŠVADOS

1. Mokslinės literatūros analizė atskleidė, kad aukštojo mokslo kokybė yra kompleksinė sąvoka, kuri priklauso nuo daugelio veiksnių. Tiek pačių studentų, tiek aukštųjų mokyklų infrastruktūra ir dėstytojų veikla, ugdymo programų įgyvendinimas. Tai procesas, kuriame dalyvauja aukštosios mokyklos bendruomenė ir tie, kurie teikia ugdymo paslaugas ir tie, kurie jas gauna. Akcentuotina, kad aukštojo mokslo studijų kokybė nėra pasiekiam per trumpą laiką, nes tai yra nuolatinis procesas.

2. Muzikos mokytojo dalykinę kompetenciją įtakoja daug veiksnių, kurie sudaro prielaidas tinkamai atlikti darbą. Muzikos mokytojo dalykinės kompetencijos turinį sudaro vertybinės orientacijos; muzikinių edukacinių projektų valdymas; vadovavimas muzikos kolektyvui; muzikos interpretavimas; muzikos komponavimas; muzikos vertinimas; muzikos teorijos ir istorijos pagrindų išmanymas.

3. Muzikos mokytojo dalykinę kompetenciją formuoja asmeninės savybės, bendravimo ir bendradarbiavimo gebėjimai, nuoširdumas, meilė savo darbui ir mokiniams, siekis tobulėti. Taip pat labai svarbu, kad šios srities pedagogo dalykinių kompetencijų tobulinimui reikalinga ne tik pedagoginė patirtis, bet ir dalykinė bei vadybinė.

4. Tyrimo rezultatai atskleidė, jog būsimųjų muzikos mokytojų požiūriui į studijų Šiaulių universitete kokybę įtakos turi daug veiksnių. Paaiškėjo, jog rinkdamiesi aukštojo mokslo įstaigą studijoms ŠU muzikos pedagogikos studijų programos studentai palankiausiai vertino galimybes mokantis atskleisti savo polėkius, pademonstruoti gebėjimus ir individualiai tobulėti, bibliotekos fondus, kurie leidžia pasinaudoti literatūra studijoms. Studijų kokybę formuojantys veiksniai turi palankią įtaką asmeninėms kompetencijoms, nes studentai įgyja labai vertingos patirties, taip pat sudaro galimybes mokytis, dalyvauti įvairioje kūrybinėje ir mokslinėje veikloje. Praktinė veikla sudaro prielaidas aktyvesniam domėjimuisi mokymosi procesu tačiau, studentų požiūriu, jos galėtų būti daugiau. Nuolatinis studentų ir administracijos bendradarbiavimas sudaro galimybę studentams išreikšti savo pasiūlymus, o administracijai savo veiklą derinti su studentų teikiamais pasiūlymais ir tokiu būdu studijų kokybė gerinama dar sparčiau ir efektyviau. Šiaulių universitete realizuojama Muzikos pedagogikos studijų programa, nepaisant kai kurių trūkumų, atitinka studentų lūkesčius.

LITERATŪRA

1. Adomaitienė J., Zubrickienė I., Andrikiene R.M. (2006). Pedagogų požiūris į darnų vystymąsi: aktualumas ir plėtros galimybės . Vilnius, p. 15.
2. Aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatos. (2006). Vilnius.
3. Aukštojo mokslo užtikrinimo nuostatos (2006). Vilnius.
4. Barkauskaitė M., Pečiuliauskienė P. (2009). Universitetinės pedagoginės praktikos turinio ir struktūros projektavimo konstruktyvistinės įžvalgos. *Pedagogika*, Nr. 96, p. 43 – 48.
5. Bartuševičienė V., Butkienė J. (2006). Aukštojo mokslo studijų kokybės užtikrinimas Bolonijos proceso kontekste. *Mokslo Lietuva*. Nr. 16 (350).
6. Baume D. (1995). *Staff development for open and Flexible Learning. Flexible Learning Strategies in Higher and Further Education*. London: Cassell.
7. Bolonijos procesas. Švietimo ir mokslo ministerijos informacija. Prieiga per internetą <http://www.smm.lt/t_bendradarbiavimas/bolonijos_p.htm> [Žiūrėta 2013-05-19]
8. Bolonijos procesas. Vilniaus universiteto kokybės vadybos centro internetinė svetainė. Prieiga per internetą <<http://www.kvc.cr.vu.lt/site/?q=node/12>> [Žiūrėta 2013-05-19]
9. Borahan G., Ziarati R. (2002). Developing quality criteria for application in the higher education sector in turkey // *Total Quality Management*, 13(17). New York: routledge
10. Brunevičiūtė R. (2000). Bendrasis ugdymas aukštosios mokyklos profesiniame rengime. *Socialiniai mokslai*, Nr. 3(24), p. 123 – 128.
11. Bulajeva T., Jakūbė A., Lepaitė D., Teresevičienė M., Zuzevičiūtė V. (2011). Studijų programų atnaujinimas: kompetencijų plėtotės ir studijų siekinių vertinimo metodika. Vilnius.
12. Burkšaitienė V., M. Vilkonienė (2009). Priešmokyklinio ugdymo kokybė: samprata ir esminiai vadybos aspektai. *Jaunųjų mokslininkų darbai*, Nr. 2, p. 111-116.
13. Butkienė J. (2008). Kokybės užtikrinimas: institucinis, nacionalinis, europinis lygmenys.
14. Čėsnaitė V. (2002). Studijų kokybė: aukštųjų mokyklų absolventų vertinimai. *Filosofija. Sociologija*, Nr. 3, p. 27 – 34.
15. Daugvilienė D., Ruževičius J. (2010). Studijų kokybė Bolonijos procesų kontekste. Prieiga per internetą <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:tELAWudn_BAJ:vta.ttvam.lt/index.php/vta/article/download/99/pdf_2+&cd=1&hl=lt&ct=clnk&gl=lt> [Žiūrėta 2013-03-12]
16. Dienys V., Pukelis K, Žiliukas P. (2005). Institucinis studijų ir mokslo vertinimas: neišvengiamas modernios valstybės požymis ar dar viena biurokratinė užgaida Lietuvoje. *Aukštojo mokslo kokybė*, Nr. 2, p. 26-51.

17. Domarkas V. (2007). Valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 m. nuostatos kaip politinis susitarimas. Pranešimas konferencijoje Lietuvos švietimo raida ir Valstybinė švietimo strategija: rytdienos uždaviniai. Prieiga per internetą <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:4fMScYRtBMsJ:www.smm.lt/strategija/docs/vssi/pranesimas_V.Domarko.doc+&cd=1&hl=lt&ct=clnk&gl=lt> [Žiūrėta 2013-01-22]
18. Europos aukštojo mokslo gairės (2006). Vilnius.
19. Gedminienė D., Gumuliauskienė A. (2008). Ugdymo kokybės vertinimas bendrojo lavinimo mokykloje: mokytojų ir mokinių požiūris. *Acta paedagogica Vilnensia*, Nr. 21, p. 75 – 88.
20. Girdzijauskienė R. (2007). Naujos profesinės kvalifikacijos tobulinimo galimybės. <http://www.lmma.ku.lt/straipsniai7.htm> [Žiūrėta 2013-01-22]
21. Gudynas P. (2005). Ugdymo kokybės samprata ir kokybės problemos. Prieiga per internetą <http://www.pprc.lt/metodineveikla/naujienos/Ugdymo_kokybes_samprata_ir_kokybes_problemos.pdf> [Žiūrėta 2012-11-27]
22. Jucevičiūtė-Bartkevičienė V. (2010). Individuali vokalinė raiška kaip būsimųjų muzikos mokytojų kompetencijų plėtojimo veiksnys. *Pedagogika*, Nr. 98, p. 56 – 61.
23. Juodaitytė A. (2004). Studijų kokybė aukštojoje mokykloje: valdymo filosofija ir prakseologija. *Aukštojo mokslo kokybė*, 1 (1), p. 12-25.
24. Kardelis K. (2007). Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. Šiauliai.
25. Kohont A., Nagoh Bergoc J. (2010). Įgyvendinant Bolonijos reformą kokybės samprata ir žmoniškųjų išteklių valdymo vaidmuo aukštojo mokslo sistemoje. *Aukštojo mokslo kokybė*, 12 (36), p. 12-36.
26. Komisijos komunikatas tarybai, Europos Parlamentui, Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui. „i2010 – Europos informacinė visuomenė augimui ir užimtumui skatinti“ (2005). Prieiga per internetą <<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Bd9B6QwSDdEJ:eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do%3Furi%3DCOM:2005:0229:FIN:LT:DOC+&cd=1&hl=lt&ct=clnk&gl=lt>> [Žiūrėta 2013-01-17]
27. Lamanauskas V. (2008). Švietimo sėkmės ir nesėkmės: tarp atsitiktinumų ir tendencijų. *Lietuvos Aidas*, Nr. 115, 2008-05-26, p. 1, 3; Nr. 117, 2008-05-28, p. 7.
28. Lasauskienė J. (2007) Muzikos mokytojų dalykinės kompetencijos raiškos ypatumai. *Mokytojų ugdymas: mokslo darbai*. Nr. 7, p. 116 – 126.
29. Lasauskienė J. (2008). Muzikos mokytojo dalykinės kompetencijos kokybės diagnostika. *Profesinis rengimas studijos. Tyrimai ir realijos*, Nr. 15, p. 60 – 73.

30. Lasauskienė J. (2010). Muzikos mokytojo veikla ir kompetencijos. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla.
31. Lasauskienė J., Grigienė Z., Barisas K., Tavoras V. (2007). Būsimųjų muzikos mokytojų projektinės veiklos ypatumai. *Pedagogika*, Nr. 88, p. 63 – 68.
32. Laužackas R., Pūkelis K. (2000). Kvalifikacija ir kompetencija: samprata, santykis bei struktūra profesijos mokytojo veiklos kontekste. *Profesinis rengimas: tyrimai ir realijos*, Nr. 3, p. 10 -17.
33. Laužackas, R. (2005) Profesinio rengimo terminų aiškinamasis žodynas. Kaunas.
34. Lietuvos Respublikos Konstitucija. (1992). Prieiga per internetą <<http://www3.lrs.lt/home/Konstitucija/Konstitucija.htm> > [Žiūrėta 2013-01-22].
35. Linkaitytė G., Valiuškevičiūtė A., Kuncaitis R., Žilinskaitė L. (2004). Atvirojo mokymosi dimensijos ir jų atpažinimo mokymo ir mokymosi procese galimybės // *Profesinis rengimas: tyrimai ir realijos*, Nr. 8.
36. LR Aukštojo mokslo įstatymas. (2010). Prieiga per internetą <<http://www.smm.lt/ti/docs/istatymai/MSI.pdf> [Žiūrėta 2013-05-23]
37. LR mokslo ir studijų įstatymas (2009). Prieiga per internetą <<http://www.smm.lt/ti/docs/istatymai/MSI.pdf>> [Žiūrėta 2013-01-22]
38. LR Vyriausybės įstatymo 38 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto aiškinamasis raštas. Prieiga per internetą <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:BTP4Ll0yl5oJ:lms.lt/files/active/0/Kubil_Stepon_03_18_Aisk_rast.doc+&cd=10&hl=lt&ct=clnk&gl=lt> [Žiūrėta 2013-02-05]
39. Luobikienė I. (2003). Sociologinių tyrimų metodika. Kaunas.
40. Martišauskienė E. (2009). Pedagogų požiūris į mokytojo kompetencijų raišką. *ACTA PAEDAGOGICA VILNENSIS* Nr. 22, p. 88 – 101.
41. McMahon T., Thakore H. (2006). Konstruktyvaus derinimo pasiekimas: pirmenybė studijų rezultatams. *Aukštojo mokslo kokybė*, Nr. 3, p. 10-19.
42. Misiūnas M. (2007). Vidinė kokybės užtikrinimo sistema ir jos įgyvendinimas Kauno kolegijoje. *Aukštojo mokslo kokybė*, Nr. 4, p. 39 – 52.
43. Mokytojo profesijos kompetencijos aprašas (2007). Prieiga per internetą http://www.srsc.lt/Mokytoju_kompetencijos.html [Žiūrėta 2012-01-12]
44. Nasvytienė D., Balčaitytė I. (2009). Mokytojų, ugdančių elgesio ir emocinių problemų turinčius vaikus, patyrimo analizė. *Pedagogika*, Nr. 96, p. 22 – 27.
45. Pedagogų rengimo koncepcija (2004). Prieiga per internetą <<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:GT4HpsZsK8MJ:www.smm.lt/tei>

sine_baze/docs/isakymai/2004-09-16-ISAK-1441(2).doc+&cd=1&hl=lt&ct =cInk&gl=lt>
[Žiūrėta 2013-02-13]

46. Philbin, S. P. (2011). Design and implementation of the Balanced Scorecard at a university institute. *Measuring Business Excellence*, Vol. 15, No. 3, p. 34–45. Prieiga per internetą <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?issn=1368-3047> [Žiūrėta 2013-01-22]
47. Pukelis K. (2004). Pratarė. Aukštojo mokslo kokybė: tyrimai, geroji patirtis, aktualijos, diskusijos, 1, p. 7-8.
48. Pukelis K. (2007). Profesinio informavimo mokymo programa. Vilnius: Mintis
49. Pukelis K., Pileičikienė N. (2005). Studijų kokybė: studijų rezultatų paradigma. Aukštojo mokslo kokybė, Nr. 2.
50. Pukelis K., Savickienė A., (2003). Studijų kokybės vertinimo sistemų lyginamoji analizė: pasaulinė patirtis. Studijų kokybės užtikrinimo sistemos modeliavimas pasaulinės patirties kontekste. Konferencijos pranešimų medžiaga. Kaunas: VDU, p. 15 – 27.
51. Rastauskienė G., Šeščilienė M., Tilindienė I. (2007). Studentų nuomonės apie studijų dalykų dėstymo kokybę tyrimo duomenų vertinimo metodologinis pagrindimas. *Ugdymas. Kūno kultūra. Sportas.*, Nr. 2, p. 56 – 63.
52. Rauduvaitė A., Ramanauskienė D. (2010). Būsimų muzikos mokytojų asmeninė karjera: profesijos pasirinkimas. *Pedagogika*, Nr. 99, p. 104 – 112.
53. Rimšaitė R., Umbrasienė (2011). Muzikos studijų krypties kompetencijų plėtotės metodika. Vilnius.
54. Ruževičius, J. (2007). Studijų kokybės vadybos sistemų tyrimas // *Ekonomika:Mokslo darbai*, Nr. 80, p. 48-56.
55. Samašonok K., Truncienė R., Kulytė D. (2010). Studijų pasirinkimo motyvai ir pasitenkinimas studijomis. Prieiga per internetą: <<http://www.viko.lt/uploads/files/2010/Straipsniai/01%20straipsnis.pdf>> [Žiūrėta 2013-03-30]
56. Saulėnienė S. (2007). Šiuolaikinės mokytojų kompetencijos. Prieiga per internetą <https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:SvyonKI33d8J:www.pprc.lt/atestacija/nauja/S_Sauleniene.ppt+bendrosios+mokytojo+kompetencijos&hl=lt&gl=lt&pid=bl&srcid=ADGEESh5h6vit9Ynm2rEzT1Dg7Of6AFOjfTD7aM8H3QWWsO4q1BUEluN7ZcT2jrDMN0S3SNKPeB8UB9JFu74efL5RF8GbPM62rcbb5XNCXMEzH4k6GsF2OSyhCmPWG9klbb2j81nBmmH&sig=AHIEtbR7qnoK9VyzhSein_R5P5wgD_QPWA&pli=1> [Žiūrėta 2013-01-18]
57. Savickienė I. (2005). Parameters of higher education quality assessment system at universities. *The Quality of Higher Education*, 2, 72-83.

58. Savickienė I. (2006). Universitetinių studijų kokybės gerinimo prioritetai studentų ir dėstytojų požiūriu. *Aukštojo mokslo kokybė*, Nr. 3, p. 68 – 80.
59. Sirtautienė D. (2006). Studijų universitete kokybės vertinimo aspektai: studentų požiūrio tyrimas. *Pedagogika*, Nr. 83, p. 117-121.
60. Studentų požiūris į aukštojo mokslo sistemos tobulinimą. Tyrimo ataskaita. (2008) Prieiga per internetą < <http://www.mosta.lt/analize/tyrimai-ir-ataskaitos>> [Žiūrėta 2012-11-28]
61. Studijų kokybės gerinimo strategija 2008 – 2011 metams. (2008). Šiauliai.
62. Stumbrys E. (2003). Lietuvos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimas - pirmasis dabarties uždavinys. Studijų kokybės užtikrinimo sistemos modeliavimas pasaulinės patirties kontekste. Konferencijos pranešimų medžiaga. Kaunas. p. 10 - 14
63. Šernas V. (2000). Paskaitos kokybė ir jos vertinimo kai kurie parametrai. Socialinių-humanitarinių mokslų vaidmuo universitetinio ugdymo sistemoje. Kaunas.
64. Švietimo ir mokslo ministro įsakymas „Dėl Mokytojų kompetencijos centro steigimo“. 2003 m. rugpjūčio 14 d. Nr. ISAK-1155. Prieiga per internetą: <<http://tar.tic.lt/Default.aspx?id=2&item=results&aktoid=EAD9703C-4CB5-4163-AD35-E88867D4911F>> [Žiūrėta 2013-02-13]
65. Tamutienė L. (2011). Kokybės diskursas aukštojo mokslo institucijoje: prasminiai kontekstai ir metodologinės priegos. *Profesinės studijos: teorija ir praktika*, Nr. 6, p. 292-301.
66. Tidikis R. (2003). Socialinių mokslų tyrimų metodologija. Vilnius.
67. Valackienė, A. (2005). Sociologinis tyrimas. Kaunas.
68. Valiuškevičiūtė A., Druskytė R., Mikutavičienė I. (2004). Universitetinių studijų kokybės vertinimas: akademinės bendruomenės požiūris. *Aukštojo mokslo kokybė*, Nr. 1, p. 38 – 59.
69. Valiuškevičiūtė A., Žiogevičiūtė A. (2006). Universitetų ir kolegijų personalo už aukštojo mokslo kokybės vadybą. *Aukštojo mokslo kokybė*, Nr. 3, p. 44-66.
70. Valstybinės pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo pertvarkos programa. (2006). Prieiga per internetą: < <http://tar.tic.lt/Default.aspx?id=2&item=results&aktoid=E7A84189-AB94-41C9-951A-81D29E87279F> Valstybės žinios, 2006, Nr. 60-2139> [Žiūrėta 2013-01-29]
71. Želvys R. (2009). Studento krepšelis: pirmieji eksperimento rezultatai. *Pedagogika*, Nr. 96, p. 9-14.
72. Žemgulienė A., Montvilaitė S. (2008). Pradinio ugdymo kokybės lūkesčiai socialinės įtampos laukų kontekste. *Pedagogika*. T. 90. p. 121-128.
73. Žilėnienė G., Stasiulionienė V. (2006). Lietuvos kolegijų vidinio ir išorinio institucijos kokybės vertinimų sąryšis. *Pedagogika*, Nr. 83, p. 128-134.

PRIEDAI

ANKETA MUZIKOS PEDAGOGIKOS STUDENTAMS

Šiaulių universiteto magistrantė atlieka tyrimą magistro darbui. Šiuo tyrimu siekiama išsiaiškinti, kiek aukštojo mokslo kokybė turi įtakos muzikos mokytojų kompetencijoms. Todėl Jūsų atsakymai yra labai svarbūs. Anketa anoniminė, todėl nereikia nurodyti nei vardo nei pavardės. Jums tinkantį atsakymo variantą pažymėkite X, jei nebus nurodyta kitaip.

1. Demografinės respondentų charakteristikos:

Lytis:	Kursas:
☐ Vyras	☐ I
☐ Moteris	☐ II
	☐ III
	☐ IV

Veiksniai, turėję įtakos studijų pasirinkimui

2. Koks motyvas dominavo pasirenkant muzikos mokytojo specialybę?

(pasirink vieną, labiausiai atitinkantį Tavo pasirinkimą)

- Pasirinktos aukštosios mokyklos prestižas
- Muzikos pedagogų poreikis darbo rinkoje
- Muzikos mokytojo prestižas visuomenėje
- Galimybė tęsti studijas užsienyje
- Aiškios profesinės karjeros galimybė
- Geros materialinės sąlygos ateityje
- Saviraiškos galimybės
- Muzikos studijų programa susijusi su asmeniniais poreikiais
- Muzikos studijų programa susijusi su mėgstamais mokomaisiais dalykais
- Lengva mokytis

3. Kokie studijų kokybę lemiantys veiksniai, lemia aukštosios mokyklos pasirinkimą?

Veiksniai	Visiškai sutinku	Iš dalies sutinku	Nesutinku
Aukštosios mokyklos išorės ryšiai	☐	☐	☐
Akademinė parama studentams	☐	☐	☐
Pasiekimų vertinimo sistema	☐	☐	☐
Aukštosios mokyklos infrastruktūra	☐	☐	☐
Asmenybės tobulėjimo galimybės	☐	☐	☐
Dėstytojų pobūdis	☐	☐	☐
Garsūs ir respublikoje žinomi dėstytojai	☐	☐	☐

4. Kokiuose studijų kokybės tyrimuose teko dalyvauti?

Tyrimai	Dalyvavau kelis kartus	Dalyvau kartą	Nedalyvavau
Savo universiteto organizuojuose	☐	☐	☐
Internetinėje apklausoje	☐	☐	☐
Savo fakulteto organizuojuose tyrimuose	☐	☐	☐
Kitų universitetų organizuojuose tyrimuose	☐	☐	☐

Muzikos pedagogikos programos studijų kokybės vertinimas

5. Kiek reikšmingi išvardinti veiksniai studijų metu ir muzikos mokytojo profesiniam pasirengimui;

Infrastruktūra	Labai reikšminga	Reikšminga	Nereikšminga
Bibliotekos fondai ir aptarnavimas atitinka poreikius	0	0	0
Bibliotekose suteikiamas trumpas laikas naudotis reikalingomis knygomis	0	0	0
Nėra sudarytų tinkamų sąlygų naudotis skaitykla	0	0	0
Prireikus galiu pasinaudoti kompiuteriu	0	0	0
Prireikus galiu pasinaudoti internetu	0	0	0
Prireikus galiu pasinaudoti specialia įranga	0	0	0
Auditorijos bei jų įranga pritaikyta studijoms	0	0	0
Nepalankus sesijų laikas	0	0	0
Dideli mokesčiai už mokslą	0	0	0

6. Įvertinkite muzikos pedagogikos studijų kokybę pagal nurodytus kriterijus

(Įvertink kiekvieną kriterijų)

Kriterijus	L. gerai	gerai	patenkinamai	blogai
Atsiskaitymo už atliktas užduotis naudingumas	0	0	0	0
Ruošimasis seminarams	0	0	0	0
Seminarų lankomumas	0	0	0	0
Teorinių paskaitų lankomumas	0	0	0	0
Laisvo lankymo galimybė	0	0	0	0
Fakulteto administracijos reakcija į studentų pasiūlymus	0	0	0	0
Vietų skaičius bibliotekose	0	0	0	0
Spaudinių įvairovė skaityklose	0	0	0	0
Rekomenduojamos ir privalomos perskaityti literatūros prieinamumas	0	0	0	0
Kabinetų kokybė	0	0	0	0

Muzikos mokymosi programos studijų kokybės įtaka asmeninėms kompetencijoms

7. Kokioms asmeninėms kompetencijoms turi įtakos pasirinkta muzikos studijų programa?

Kompetencijos	Visiškai sutinku	Iš dalies sutinku	Nesutinku
Komunikacijos ir bendravimo	0	0	0
Kūrybiškumo	0	0	0
Muzikavimo	0	0	0
Pedagoginio darbo	0	0	0
Bendravimo ir bendradarbiavimo	0	0	0

8. Kokias asmenines kompetencijas skatina muzikos studijų programos studijos?

Asmeninės savybės	Visiškai sutinku	Iš dalies sutinku	Nesutinku
Studijos skatina saviraišką ir atskleidžia įvairius gebėjimus	0	0	0
Studijos padėjo įgyti pasitikėjimo	0	0	0
Studijuodamas įgijau daugiau patirties	0	0	0
Geriau ėmiau suprasti kitų žmonių interesus ir požiūrius	0	0	0

Pasirinktos muzikos programos studijų kokybės įtaka dalykinėms kompetencijoms

9. Kiek dėstytojų veikla turi įtakos studijų kokybei ir muzikos pedagogo kompetencijai?

Dėstyimo ypatumai	Labai įtakoja	Šiek tiek įtakoja	Neįtakoja
Dėstytojai pakankamai laiko skiria kūrybiškoms užduotims	O	O	O
Dėstytojai skatina savarankiškai tirti ir spręsti realias problemas	O	O	O
Dėstytojai sudomina dėstomu dalyku	O	O	O
Dėstytojai nuosekliai, suprantamai išdėsto medžiagą	O	O	O
Dėstytojai nepakankamai aiškiai pateikia užduotis	O	O	O
Reikalaujama atlikti daug nereikalingų darbų	O	O	O
Ne visi dėstytojai geba bendrauti elektroniniu paštu	O	O	O
Konsultacijų metu nesuteikiama kokybiška informacija	O	O	O

10. Kokią įtaką studijų kokybei ir muzikos mokytojo kompetencijai turi studentų veiklos vertinimas?

Studentų atliktos veiklos ir mokymosi vertinimas	Labai įtakoja	Šiek tiek įtakoja	Neįtakoja
Mokymosi pasiekimų vertinimo kriterijai yra aiškūs, žinomi iš anksto	O	O	O
Dėstytojai nedelsdami įvertina atliktas užduotis	O	O	O
Dėstytojai išsamiai pakomentuoja atliktas užduotis	O	O	O
Mokymosi pasiekimų vertinimas yra objektyvus ir nešališkas	O	O	O
Dažnai pasitaiko neigiamų vertinimų	O	O	O
Studentai laiku nepateikia darbų	O	O	O

11. Ar laukiamas muzikos pedagogo diplomas tenkins tavo lūkesčius?

- Iš esmės tenkina
- Tenkina tik iš dalies
- Netenkina, sieksiu magistranto diplomo
- Netenkina, mokysiuos kitos specialybės
- Kita.....

12. Ar studijų kokybė teigiamai įtakoja išvardintas dalykines muzikos mokytojo kompetencijas?

Kriterijus	Tikrai taip	Taip	Iš dalies	Ne
Vertybines orientacijas	O	O	O	O
Muzikinių edukacinių projektų valdymui	O	O	O	O
Vadovavimas muzikos kolektyvui	O	O	O	O
Muzikos interpretavimas	O	O	O	O
Muzikos komponavimas	O	O	O	O
Muzikos vertinimas	O	O	O	O
Muzikos teorijos ir istorijos pagrindų išmanymas	O	O	O	O

Suformuotų (Igytų) muzikos pedagogo kompetencijų vertinimas

13. Kokių specialiųjų gebėjimų, reikalingų muzikos mokytojo kompetencijai, ugdymo trūkumą jauti mokydamasis?

Specialieji gebėjimai	Labai trūko	Iš dalies	Netrūko
Darbo su informacinėmis technologijomis gebėjimai	○	○	○
Muzikos instrumento valdymo	○	○	○
Praktinės pedagoginės veiklos gebėjimai	○	○	○
Muzikos teorijos dėstymo	○	○	○
Bendravimo su įvairiais specialistais gebėjimai	○	○	○
Muzikavimo	○	○	○

14. Kokios problemos, trukdančios ugdyti muzikos mokytojo kompetencijas, dažniausiai yra patiriamos studijų metu?

Atsakymo variantai	Visiškai sutinku	Iš dalies sutinku	Nesutinku
Jokių problemų nėra	○	○	○
Reikia mokytis daug nereikalingų dalykų	○	○	○
Neobjektyvūs dėstytojai	○	○	○
Per mažai praktikos	○	○	○
Per mažai praktinių muzikavimo užsiėmimų	○	○	○
Per daug muzikos teorijos analizės	○	○	○
Nepatogus dėstytojų konsultacijų laikas	○	○	○
Mažai laiko pasiruošti egzaminams	○	○	○

15. Kaip vertini teorinių ir raktinių žinių santykių, ruošiantis dirbti muzikos pedagogu?

- Tinkamas
- Netinkamas
- Reikėtų daugiau praktinių užsiėmimų
- Kita.....

Ačiū už atsakymus ir sugaištą laiką.

Gerb. magistrantai,

ŠU magistrantė atlieka tyrimą apie aukštojo mokslo kokybės įtaką būsimųjų muzikos mokytojų profesinių kompetencijų įgijimui. Jūsų nuomonė šia tema yra labai svarbi, todėl prašyčiau atsakyti į anketoje pateiktus klausimus. Anketa yra anoniminė, tad savo vardo ir pavardės nerašykite.

1. Kokie motyvai lėmė muzikos pedagogikos magistrantūros studijų pasirinkimą?

Pakomentuokite:

.....
.....

2. Kokie, Jūsų manymu, studijų dalykai yra svarbiausi šioje studijų programoje?

Pakomentuokite:

.....
.....

3. Kaip manote, kokių žinių, gebėjimų, įgūdžių Jums labiausiai reikia? Pakomentuokite:

.....
.....

4. Gal yra dalykų, kurie, Jūsų manymu, yra nebūtini? Pakomentuokite:

.....
.....

5. Kaip vertinate programoje dėstančius dėstytojus ir jų darbo stilių? Pakomentuokite:

.....
.....

6. Kokių reikia pokyčių MP magistrantūros studijų programoje? Išivaizduokite, kad Jūs turite galimybę šią programą keisti. Ką keistumėte pirmiausia? Kodėl? Pakomentuokite:

.....
.....

7. Kokias asmenines kompetencijas patobulinate besimokydami muzikos magistrantūros studijose? Pakomentuokite:

.....
.....

8. Kokių kompetencijų, kaip muzikos pedagogui, Jums dar trūksta ir kokiais būdais jas galėtumėte tobulinti? Pakomentuokite:

.....
.....

9. Kokia, Jūsų manymu, studijų kokybės įtaka muzikos mokytojo kompetencijoms?
Pakomentuokite:

.....
.....
.....

10. Kaip vertintumėte 10-balėje sistemoje muzikos pedagogikos studijų programos atitikimą Jūsų lūkesčiams ŠU? (įvertinkite pasirinkdami atitinkamą balą (√) ir pakomentuokite):

10 Puikiai	9 Labai gerai	8 Gerai	7 Pakankamai gerai	6 Patenkinamai	5 Pakankamai patenkinamai	4 Silpnai	3 Blogai	2 Labai blogai	1 Jokio parengimo

.....
.....
.....

Ačiū už Jūsų nuomonę ir sugaištą laiką!

Anketos ŠU Muzikos pedagogikos katedros magistrantams atsakymų suvestinė:

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymai
1.	Kokie motyvai lėmė muzikos pedagogikos magistrantūros studijų pasirinkimą?	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Bakalauro studijų metu paliesta ir pradėta analizuoti edukologinė problema paskatino studijas tęsti antroje pakopoje. Magistro studijos suteikė galimybę tobulinti savo menines/muzikines kompetencijas, ugdyti pedagoginį brandumą.</i> 2. <i>Norėjosi pasisemti daugiau žinių bei turėti muzikos pedagogikos magistro išsilavinimą.</i> 3. <i>Noras įgyti žinių ir mintys apie ateities planus.</i> 4. <i>Norėjau įgyti pedagoginę kvalifikaciją, kad galėčiau dirbti muzikos mokykloje ir mokyti vaikus to dalyko, kuris man labai patinka ir kurį išmanau.</i> 5. <i>Noras gauti pedagoginių – praktinių žinių. Praplėsti pažinčių, bendraminčių, kolegų ratą. Formaliojo švietimo pedagogo kvalifikacijos suteikimas</i> 6. <i>Gilesnių profesinių žinių siekimas, aukštesnės kvalifikacijos įgijimas, karjeros galimybės ateityje, draugų paskatinimas.</i> 7. <i>Muzikos pedagogikos magistrantūros studijas pasirinkau neatsitiktinai, baigiau muzikos pedagogikos bakalauro studijas, todėl buvo visiškai natūralu, kad turėčiau tęsti studijas toliau. Kadangi buvau labai patenkinta bakalauro studijomis, todėl ir pasirinkau magistro studijas.</i> 8. <i>Noras toliau gilinti savo žinias apie muziką, gilintis labiau į ją, nenoras palikti Universitetą</i> 9. <i>Pasirinkau magistro studijas norėdama gilinti žinias įgytas bakalauro studijų metu, norėjau pakelti įgytą kvalifikaciną laipsnį, tobulinti asmeninius ir socialinius gebėjimus, siekiau įgyti naujų praktinių įgūdžių, stiprinti asmens motyvaciją pedagoginei veiklai.</i> 10. <i>Aukštesnis diplomo laipsnis ir nemokama studijų programa.</i>
2.	Kokie, Jūsų manymu, studijų dalykai yra svarbiausi šioje studijų programoje?	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Manau, kad studijų programa yra subalansuota siekiant patenkinti visus studentų poreikius, šio mokslo laipsnio reikalaujančius tarptautinius standartus.</i> 2. <i>Mano manymu, visi dalykai buvo svarbūs ir aktualūs. Pedagogas turi būti susipažinęs su visais magistrantūros studijų dalykais.</i> 3. <i>Lyginamoji menų raida, autorinių programų kūrimas, kultūros vadyba, estetika, filosofija</i> 4. <i>Manau, kad svarbūs tiek praktinio, tiek teorinio pobūdžio dalykai, nes muzikas – pedagogas bus geras tuomet, kai išmanys ir gebės atskleisti ir derinti abu šiuos dalykus tarpusavyje.</i> 5. <i>Visi dėstomi dalykai buvo gana svarbūs, išskyrus muzikos istorijos kūrinių klausymas ir visos dėst. Kudinovos dėstomos paskaitos.</i> 6. <i>Lyginamoji menų raida, kultūros vadyba, filosofija, autorinių programų kūrimas, taikomieji tyrimų metodai.</i> 7. <i>Manau, kad visi dalykai vienodai svarbūs.</i> 8. <i>Filosofija, muzikologija</i> 9. <i>Mano manymu šioje studijų pakopoje svarbiausią vietą turėtų užimti teoriniai dalykai, tokie kaip filosofija, psichologija, vadyba.</i>

		<p>10. <i>Visi dalykai yra svarbūs, todėl, kad jie yra dėstomi plačiau ir moksliskiau.</i></p>
3.	<p>Kaip manote, kokių žinių, gebėjimų, įgūdžių Jums labiausiai reikia?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Natūralu, kad kiekvienam pedagogui reikalingos skirtingos žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, nes juos lemia darbo vieta, edukacinės galimybės ir pan. Todėl manau, kad mokslinių diskusijų, konsultacijų su dėstytojais metu visada gaunu patarimų kaip savo spragas užpildyčiau ne tik paskaitų metu, bet ir individualiai. Kiekvienas mokytojas turi suvokti, kad asmeninis tobulėjimas priklauso tik nuo jo paties. Manau, kad didžiausias studijų programos privalumas – pagarbus ir lygiavertis studentų / dėstytojų bendradarbiavimas.</i> 2. <i>Turbūt labiausiai norėjosi daugiau paskaitų muzikinio improvizavimo srityje.</i> 3. <i>Būtų naudinga įgyti žinių apie projektų rašymą</i> 4. <i>Norėčiau daugiau pasitobulinti kultūros vadybos srityje. Pagilinti muzikos istorijos žinias.</i> 5. ----- 6. <i>Dažniausiai jaučiu vaikų psichologijos žinių trūkumą, ypatingai, susidūrus su sunkesniais atvejais. Pastaruoju metu vis dažniau tenka mokyti vaikus, turinčius specialiųjų poreikių.</i> 7. <i>Manau, kad turiu pakankamai žinių gebėjimų bei įgūdžių. O žinių trūkumą bėgant metams visada galima kompensuoti lankantis įvairiuose seminaruose ir panašaus pobūdžio edukaciniuose užsiėmimuose.</i> 8. <i>Reikia plačiau ir labiau gilintis į muziką, platesnio suvokimo, nebijojimo pažvelgti į muziką kitu kampu.</i> 9. <i>Mano manymu man trūksta tiek teorinių, tiek ir praktinių įgūdžių.</i> 10. <i>Gebėti labiau mąstyti moksliskiau, daugiau praktinių dalykų, kad dar labiau tobulėtume.</i>
4.	<p>Gal yra dalykų, kurie, Jūsų manymu, yra nebūtini?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Kadangi esu antro kurso studentė, galiu argumentuotai teigti, kad nei vieno nereikalingo dalyko, kuris nepagilintų turimų ir nesuteiktų naujų žinių nėra.</i> 2. <i>Manau, kad visi dalykai buvo gana įdomūs ir svarbūs.</i> 3. <i>Bakalauro metu įgytų žinių kartojimas, mano manymu, yra nebereikalingas.</i> 4. <i>Visi dalykai teikia savotišką naudą, kas anksčiau ar vėliau gali netikėtai praversti gyvenime.</i> 5. <i>Visišškai nereikalingi buvo dėst Kudinovos religinių pažiūrų paskaita gražiai pavadinta "ESTETIKA".</i> 6. <i>Visišškai nenaudingų dalykų nebuvo, tik norėjosi kai kuriuose dalykuose mažiau bakalauro kurso kartojimo. Daug naudingiau ir įdomiau, manau, būtų buvę gilesne analize pagrįstos studijos.</i> 7. <i>Manau, kad mokymo programos yra parengtos taip, kad viskas būtų subalansuota ir studijų metu gauname tik reikalingiausias žinias bei gebėjimus.</i> 8. <i>Na, kadangi magistro studijas pasirenka tik ką baigę Universitetą, iš seniau baigę, iš kito Universiteto ar kitos specialybės.</i> 9. <i>Manau, kad magistro studijų programos ruošiamos atsižvelgiant į visas būtinausias būsimą magistrantą kompetencijas ir visi magistro studijose pateikti dalykai yra naudingi ir reikalingi.</i> 10. <i>Muzikos klausymo, kur jau yra viskas atlikta Bakalauro</i>

		<i>studijose.</i>
5.	Kaip vertinate programoje dėstančius dėstytojus ir jų darbo stilių?	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Vertinu labai gerai. Mane asmeniškai dėstytojų darbo metodai įkvėpė norą tobulėti, plėsti savo sąmoningumą studijuojamo ir gretutinių dalykų aspektu.</i> 2. <i>Dėstytojus vertinu labai gerai, jaučiama aukšta jų kompetencija, didelis žinių „bagazas“, daugelis paskaitų buvo labai idomios.</i> 3. <i>Vertinu gerai.</i> 4. <i>Vertinu labai gerai. Dėstytojai dirba produktyviai.</i> 5. <i>Darbuotojus vertinu vidutiniškai, kai kurie paliko gerą įspūdį ir suteikė daug žinių, tačiau kaip ir anksčiau minėta dėstytoja Kudinova visiskai neatitiko magistrantams dėstančių dėstytojų reikalavimų. Dėst. Kudinovos paskatose net reikėdavo rašyti tarsi diktantą jos diktuojamą tekstą, kas šiais laikais yra visiskas laiko švaistymas</i> 6. <i>Daugumos dėstytojų darbą galiu vertinti labai gerai, nes jautėsi, jog jie dėsto tą dalyką, kuris jiems patiems labai įdomus. Nepaisant kai kurių jau minėtų trūkumų, studijos buvo įdomios ir naudingos. Kai kuriems tikriausiai pritrūko šiek tiek patirties pradedant dėstyti naują dalyką.</i> 7. <i>Teigiamai. Esu labai patenkinta dėstytojų darbo stiliumi, labai malonu, kad visada galima gauti patarimų rūpimais klausimais. Drąsiai galiu teigti, jog mūsų katedroje dirba patys geriausi savo srities specialistai.</i> 8. <i>Norėtuši labiau praktiškų darbų, bet magistras yra labiau teorinis kursas.</i> 9. <i>Vertinu pakankamai gerai, manau, kad visada yra kur tobulėti tiek dėstytojams, tiek ir studentams, o nuolatinis abiejų šalių bendradarbiavimas, bendravimas teikia abipusę naudą.</i> 10. <i>Visi dėstytojai dėsto gerai ir aiškiai.</i>
6.	Kokių reikia pokyčių MP magistrantūros studijų programoje? Įsivaizduokite, kad Jūs turite galimybę šią programą keisti. Ką keistumėte pirmiausia? Kodėl?	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Studijų programa yra adaptuojama prie sparčiai kintančios aplinkos, atliekami vidiniai tyrimai siekiant studijų kokybės tobulinimo.</i> 2. <i>Pirmiausia, manau, kad reikia su SPSS programa studentus mokyti jau nuo pirmo kurso, skiriant įvairias užduotis, taip būtų galima geriau perprasti programos naudojimą ir jos galimybes. Antra, kaip jau minėjau, norėtuši, jog būtų išplėstas improvizacijos užsiėmimų kursas.</i> 3. <i>-----</i> 4. <i>Įtraukčiau muzikinės praktinės veiklos. Pakviesčiau dirbti žymių instrumentalistų atlikėjų (ar kelis studentams pasirinktinai pagal instrumentą), kad studentai galėtų siekti profesionalumo kaip atlikėjai.</i> 5. <i>Keisčiau keletą dėstytojų, įvesčiau vokalo mokymo metodikos pagrindus. Nes ne visi studentai mokosi MP magistrantūroje baigę MP bakalaurą.</i> 6. <i>Manau, reikėtų specialiosios pedagogikos ir psichologijos kurso, kuriame būtų analizuojami, pavyzdžiui, darbo su hiperaktyviais, turinčiais mokymosi ir bendravimo problemų ir sunkesnio elgesio vaikais ypatumai. Įdomu būtų stebėti specialistų darbą su tokiais vaikais.</i> 7. <i>Manyčiau, kad nieko nereikėtų keisti. Dėstytojai kelia savo kvalifikacijas, rengiamos naujos programos, savianalizė.</i> 8. <i>Norėtuši turėti praktikos kur nors, mokykloje ar net universitete, kad kartas nuo karto pravesių paskaitą koks dėstytojas iš kito</i>

		<p>universiteto.</p> <p>9. Kadangi praktiniai įgūdžiai tobulinami bakalauro studijų programoje, o magistrantūros studijos yra gilinamosios, tokiu atveju manau, kad siūlyčiau seminarus, kuriuose dalyvautų ne tik kviestiniai svečiai iš Lietuvos ir užsienio, bet ir patys studentai. Siūlyčiau daugiau teorinių ir praktinių dalykų, tinkančių būsimojo muzikos pedagogo kompetencijoms ugdyti.</p> <p>10. Neturiu nuomonės.</p>
7.	Kokias asmenines kompetencijas patobulinate besimokydami muzikos magistrantūros studijose?	<p>1. Asmeninis, mokslinis ir pedagoginis brandumas, sąmoningumas atėjo drauge su polėkiu gilintis į savo mokslinę sritį paskaitų metu, rašant mokslinius straipsnius, dalyvaujant respublikinėse ir tarptautinėse konferencijose. Teorinės žinios sustiprino praktinius gebėjimus ir suteikė galimybę į Lietuvos švietimo sistemą pažvelgti kritiškiau ir nebijoti validžiai įrodyti egzistuojančias sistemos spragas, tobulinimo kryptis.</p> <p>2. Įgijau teorinių ir praktinių žinių, tiek būnant filosofijos, dailės kultūros ir kitose teorinėse paskaitose, tiek mokantis improvizuoti ar rengiant studentus choriniam dainavimui.</p> <p>3. Visas.</p> <p>4. Iki šiol neteko rašyti stambios apimties teorinio darbo. Jaučiuosi laimingas, kad radau jėgų ir gebėjimų sėkmingai pats parašyti magistro darbą.</p> <p>5. -----</p> <p>6. Manau, jog studijos turėjo teigiamos įtakos visoms mano kompetencijoms, nes jų metu ne tik įgijau labai naudingų profesinių žinių, bet tuo pačiu keitėsi, brendo ir mano pačios asmeninės savybės, požiūris, suvokimas, nes turėjau galimybę įgytas žinias iš karto pritaikyti ir praktiškai, dirbant su vaikais.</p> <p>7. Besimokydama muzikos magistrantūros studijose patobulinau savo profesines, bendrakultūrinės bei socialines kompetencijas.</p> <p>8. Na, dar tik pusmetis praėjo, tad dar nelabai galiu savęs vertinti.</p> <p>9. Mokėjimo mokytis, komunikavimo, pažinimo, iniciatyvumo, kūrybingumo, savimi pasitikėjimo, savikritikos.</p> <p>10. Sužinojau apie muzikos pedagogiką plačiau.</p>
8.	Kokių kompetencijų, kaip muzikos pedagogui, Jums dar trūksta ir kokiais būdais jas galėtumėte tobulinti?	<p>1. Manau, kad tobulėjimui ribų nėra. Kompetencijas galiu tobulinti seminarų, konferencijų metu, analizuodama literatūrą ar net tęsdama studijas trečioje studijų pakopoje.</p> <p>2. Norėčiau įgyti daugiau žinių kompozicijos, kūrybos srityje.</p> <p>3. Kompetencijas planuoju įgyti dalyvaudama seminaruose.</p> <p>4. Galbūt, žinių apie vaikų ir mokinių psichologiją, jų sudominimą, sudrausminimą ir pan. Reiktų pastudijuoti psichologinę literatūrą.</p> <p>5. Konfliktų psichologijos, bendradarbiavimo ir grupės formavimo įgūdžių, naujų technologijų diegimo ir taikymo pamokose.</p> <p>6. Manau, kad tikriausiai niekada nebūna tobulo net ir savo srities žinojimo. Kiekviena nauja aplinkybė pedagoginiame darbe priverčia ieškoti vis naujų ir įdomesnių sprendimų. Dažniausiai pritrūksta psichologinių, ypačiai specialiosios psichologijos, klasės valdymo, mokinių vidinių savybių, keliančių problemas jų mokymuisi ir bendravimui su kitais, pažinimo ir sprendimo būdų ieškojime. Pagrindiniai šiuo metu kompetencijų tobulinimo būdai – kvalifikacijos tobulinimo kursai, seminarai, papildomos literatūros skaitymas bei patirties sklaida tarp kolegų mokytojų.</p> <p>7. Manau, kad turiu užtekinai kompetencijų, o jeigu bėgant metams suprasiu, jog reiktų patobulinti savo žinias, visada</p>

		<p>galima pasirinkti tam tikro pobūdžio užsiėmimus, kuriuose galėčiau patobulinti savo kvalifikaciją.</p> <p>8. Dar trūksta labiau įgilinti praktines žinias, inovatyvesnio mokymo.</p> <p>9. Komunikavimo, pasitikėjimo savimi. Manau, kad bendravimas atviroje auditorijoje, viešas kalbėjimas, įvairūs pasirodymai seminarų metu galėtų tobulinti šias muzikos pedagogo kompetencijas.</p> <p>10. Trūksta praktikos</p>
9.	Kokia, Jūsų manymu, studijų kokybės įtaka muzikos mokytojo kompetencijoms?	<p>1. Manau toks klausimas net nediskutuotinas, nes neįmanoma pamatuoti nei studijų kokybės, nei kompetencijų, kurias turi mokytojas. Neįmanoma pasverti kiek vienos kitoms daro poveikį. Nes lygiai tiek pat kiek studijos lemia mokytojo kompetencijas, tiek mokytojo kompetencijos gali lemti nuomonę apie studijų kokybę. Mano asmeninė patirtis praleidus 6 metus šiame universitete, bendraujant ir bendradarbiaujant su kitų universitetų studentais, dėstytojais, studijų metu užmezgus tarptautinius ryšius galiu teigti, kad studijų programa, dėstytojai ir pan. turi tik padėti tobulėti; motyvaciją tobulėti, augti – turi kilti iš paties studento. Mano atveju sulaukiau didžiulio palaikymo ir skatinimo.</p> <p>2. Manau, jog įgytos žinios studijų metu tikrai pakelia būsimo muzikos mokytojo kompetenciją.</p> <p>3. Labai reikšminga.</p> <p>4. Neturiu nuomonės</p> <p>5. -----</p> <p>6. Manau, studijų kokybė tiesiogiai įtakoja muzikos mokytojo kompetencijas, tačiau nereikia pamiršti, jog tam ypač svarbus ir pačių studentų požiūris į studijas bei motyvacija gauti kuo daugiau. Manau, jog tie kurie žino, ko nori ir yra žingeidūs bei aktyvūs, savo kompetencijas sugebės patobulinti kiek įmanoma labiau.</p> <p>7. Studijų kokybė labai svarbi muzikos mokytojo kompetencijoms. Galiu drąsiai teigti, kad magistrantūros studijų metu gavau tikrai labai daug žinių, bei patobulinau savo gebėjimus ir įgijau, mano nuomone, svarbiausias kompetencijas, kurias turi turėti muzikos mokytojai – lavinti mokinių praktinius muzikavimo įgūdžius; taikyti asmeninius kūrybinius muzikavimo ir muzikinės kultūros įgūdžius; ugdyti vertybines muzikos suvokimo nuostatas; kūrybiškai bendradarbiauti su ugdytiniais muzikinėje veikloje;</p> <p>8. na kaip, aišku didelė, nuo to priklauso koks pedagogas esi.</p> <p>9. Manau, kad studijų kokybė turi labai didelę įtaką muzikos mokytojo kompetencijoms. Jeigu studijų kokybė neatitiktų pagrindinių reikalavimų būsimų muzikos magistrantų paruošimui, manau, šios studijų pakopos iš vis nebūtų Šiaulių universitete. Žinoma galima būtų tobulinti studijų kokybę, bet tam būtų reikalingos papildomos lėšos.</p> <p>10. Nežinau.</p>
10.	Kaip vertintumėte 10-balėje sistemoje muzikos pedagogo, kaip specialisto parengimą ŠU?	<p>1. 10. Manau atsakymai į anksčiau pateiktus teiginius suformavo tokį mano vertinimo pasirinkimą.</p> <p>2. 9. Manau, jog universitete dirba aukštos kvalifikacijos specialistai, kurie suteikia idomių ir vertingų žinių studijų metu.</p> <p>3. 9.</p> <p>4. 8.</p>

		<p>5. 5</p> <p>6. 9. <i>Manau, jog sąlygos visapusiškai tobulėti, mokytis ir pasiruošti muzikos pedagogo darbui ŠU yra sudaromos. Tačiau kokio lygio specialistas bus pabaigęs studijas, pirmiausia priklauso nuo paties studento nusiteikimo ir pastangų.</i></p> <p>7. 10. <i>Muzikos pedagogo, kaip specialisto parengimą vertinu puikiai. Tokį atsakymo variantą pasirinkau, nes esu labai patenkinta studijų kokybe, dirbančiais dėstytojais ir įgytomis kompetencijomis.</i></p> <p>8. 8. <i>Yra kur tobulėti kaip ir visoms specialybėms, o pastangos tobulėti jaučiasi.</i></p> <p>9. 7</p> <p>10. 8</p>
--	--	--